

DUTCH BIRDING

VOLUME 30 • NO 1 • 2008

Dutch Birding

Internationaal tijdschrift over
Palaarctische vogels

REDACTIE

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Nederland
e-mail editors@dutchbirding.nl

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Postbus 31
1790 AA Den Burg-Texel
Nederland
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

p/a Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Nederland
e-mail circulation@dutchbirding.nl

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland
e-mail dba@dutchbirding.nl

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Nederland
e-mail cdna@dutchbirding.nl

COMMISSIE SYSTEMATIEK

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CSNA, p/a George Sangster
Stevenshof 17
2312 GM Leiden
Nederland
e-mail csna@dutchbirding.nl

TELEFOONLIJNEN

0900-BIRDING (= 0900-2473464)
(vogellijn, EUR 0.35/min)
010-4281212 (inspreeklijn)

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (tel 023-5378024,
e-mail arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR Enno Ebels (tel 030-2961335, e-mail enno.ebels@dutchbirding.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (tel / fax 020-6997585,
e-mail andre.van.loon@dutchbirding.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (tel 0222-316801, fax 0222-316802,
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl)

REDACTIERAAD Peter Adriaens, Ferdie Hieselaar, Roy Slaterus, Roland van der Vliet en Rick Winters

REDACTIE-ADVIESRAAD Peter Barthel, Mark Constantine, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Anthony McGeehan, Killian Mullaney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai, Brian Small en Lars Svensson

REDACTIEMEDEWERKERS Rob van Bemmelen, Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Nils van Duivendijk, Jan Eerbeek, Joris Elst, Dick Groenendijk, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, André van der Plas, Kees Roselaar, René van Rossum, Peter de Rouw en Vincent van der Spek

PRODUCTIE EN LAY-OUT André van Loon en René Pop

ADVERTENTIES Laurens Steijn, p/a Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam
e-mail advertising@dutchbirding.nl

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 2008 bedraagt: EUR 36.50 (Nederland), EUR 39.50 (België), EUR 37.00 (rest van Europa) en EUR 40.00 (landen buiten Europa). Abonnees in België en Nederland ontvangen ook het dvd-jaarverzicht.

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op girorekening 01 50 697 (Nederland), girorekening 000 1592468 19 (België) of bankrekening 54 93 30 348 van ABN*AMRO (Castricum), o.v.v. 'abonnement Dutch Birding'. Alle rekeningen zijn ten name van de Dutch Birding Association. Het abonnement gaat in na ontvangst van de betaling.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift. Het publiceert originele artikelen en medelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palaarctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

De volgorde van vogels in Dutch Birding volgt in eerste instantie een klassieke 'Wetmore-indeling'. Binnen dit raamwerk worden voor taxonomie en naamgeving de volgende overzichten aangehouden: *Dutch Birding-namen* door A B van den Berg (2006, Amsterdam) (taxonomie en wetenschappelijke, Nederlandse en Engelse namen van West-Palaarctische vogels); *Vogels van de wereld - complete checklist* door M Walters (1997, Baarn) (Nederlandse namen van overige vogels van de wereld); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (derde editie) door E C Dickinson (redactie) (2003, Londen) (taxonomie en wetenschappelijke namen van overige vogels van de wereld); en *Birds of the world: recommended English names* door F Gill & M Wright (2006, Londen) (Engelse namen van overige vogels in de wereld).

Een lijst met tarieven voor de vergoeding van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar bij de redactie. Voor (de voorbereiding van) bijzondere publicaties op het gebied van determinatie en/of taxonomie kan het Dutch Birding-fonds aan auteurs een financiële bijdrage leveren (zie Dutch Birding 24: 125, 2001, en www.dutchbirding.nl onder 'The Journal').

Dutch Birding Association

BESTUUR Theo Admiraal (penningmeester), Gijsbert van der Bent (voorzitter, tel 071-4024547), Arjan van Egmond (secretaris), Wietze Janse en Laurens Steijn; tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd.

BESTUURSMEDEWERKERS Jeannette Admiraal, René Alma, Johan van 't Bosch, Hans Bossenbroek, Menno van Duijn, Albert van den Ende, Leo Heemskerck, Remco Hofland, Janneke Kimstra, Bertus de Lange, Arnold Meijer, Ies Meulmeester, Patrick Palmen, Marc Plomp, Chris van Rijswijk, Henk van Rijswijk, Willem van Rijswijk, Vincent van der Spek, Michel Veldt, Jeroen van Vianen, Kees de Vries en Peter Weiland.

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Ruud Brouwer, Nils van Duivendijk, Dick Groenendijk, Teus Luijendijk, Arjan Ova, Laurens Steijn (secretaris, tel 020-7765127), Roland van der Vliet (voorzitter, tel 030-2970013) en Arend Wassink. MEDEWERKER Max Berlijn (archivaris). De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA)

LEDEN Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar en George Sangster (secretaris, tel 071-5143790). De CSNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

© 2008 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Nederland

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (tel +31-235378024, e-mail arnoud.van.den.berg@dutchbirding.nl)

DEPUTY CHIEF EDITOR Enno Ebels (tel +31-302961335, e-mail enno.ebels@dutchbirding.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (tel / fax +31-206997585, e-mail andre.van.loon@dutchbirding.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (tel +31-222316801, fax +31-222316802, e-mail rene.pop@dutchbirding.nl)

EDITORIAL BOARD Peter Adriaens, Ferdy Hieselaar, Roy Slaterus, Roland van der Vliet and Rik Winters

EDITORIAL ADVISORY BOARD Peter Barthel, Mark Constantine, Dick Forsman, Ricard Gutiérrez, Anthony McGeehan, Killian Mullarney, Klaus Malling Olsen, Magnus Robb, Hadoram Shirihai, Brian Small and Lars Svensson

EDITORIAL ASSISTANTS Rob van Bemmelen, Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Nils van Duivendijk, Jan Erbbeek, Joris Elst, Dick Groenendijk, Marcel Haas, Jan van der Laan, Hans van der Meulen, André van der Plas, Kees Roselaar, René van Rossum, Peter de Rouw and Vincent van der Spek

PRODUCTION AND LAY-OUT André van Loon and René Pop

ADVERTISING Laurens Steijn, c/o Dutch Birding, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam e-mail advertising@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 2008 is: EUR 36.50 (Netherlands), EUR 39.50 (Belgium), EUR 37.00 (Europe) and EUR 40.00 (countries outside Europe). Subscribers in Belgium and the Netherlands also receive the DVD year review.

Subscribers in Belgium, Denmark, Finland, Germany, Norway and Sweden are kindly requested to pay the subscription fee to our local bank accounts in these countries. Details can be found on the internet (www.dutchbirding.nl).

British subscribers are requested to pay exclusively by Sterling cheque. This cheque can be sent to Dutch Birding, c/o Jeannette Admiraal, Iepenlaan 11, 1901 ST Castricum, Netherlands. Subscribers in other countries can make their payment by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send an e-mail indicating your credit card type, account number, the expiry date and full address details to circulation@dutchbirding.nl. The subscription starts upon receipt of payment and already published issues will be sent.

Dutch Birding is a bimonthly journal. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

The sequence of birds in Dutch Birding basically follows a classic 'Wetmore sequence'. Within this framework, the following lists are used for taxonomy and nomenclature: *Dutch Birding's names* by A B van den Berg (2006, Amsterdam) (taxonomy and scientific, Dutch and English names of Western Palearctic birds); *Vogels van de wereld - complete checklist* by M Walters (1997, Baarn) (Dutch names of remaining birds of the world); *The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world* (third edition) by E C Dickinson (editor) (2003, London) (taxonomy and scientific names of remaining birds of the world); and *Birds of the world: recommended English names* by F Gill & M Wright (2006, London) (English names of remaining birds of the world).

A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editors. For (preparation of) special publications regarding identification and/or taxonomy, the Dutch Birding fund can offer financial support to authors (see Dutch Birding 24: 125, 2001, and www.dutchbirding.nl under 'The Journal').

Dutch Birding Association

BOARD Theo Admiraal (treasurer), Gijsbert van der Bent (president, tel +31-714024547), Arjan van Egmond (secretary), Wietze Janse and Laurens Steijn; the editors of Dutch Birding also have one seat in the board.

BOARD ASSISTANTS Jeannette Admiraal, René Alma, Johan van 't Bosch, Hans Bossenbroek, Menno van Duijn, Albert van den Ende, Leo Heemskerck, Remco Hofland, Janneke Kinstra, Bertus de Lange, Arnold Meijer, Ies Meulmeester, Patrick Palmen, Marc Plomp, Chris van Rijswijk, Henk van Rijswijk, Willem van Rijswijk, Vincent van der Spek, Michel Veldt, Jeroen van Vianen, Kees de Vries and Peter Weiland.

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Ruud Brouwer, Nils van Duivendijk, Dick Groenendijk, Teus Luijendijk, Arjan Ovaa, Laurens Steijn (secretary, tel +31-207765127), Roland van der Vliet (chairman, tel +31-302970013) and Arend Wassink. **ASSISTANT** Max Berlijn (archivist). The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

Dutch committee for avian systematics (CSNA)

MEMBERS Arnoud van den Berg, André van Loon, Kees Roselaar and George Sangster (secretary, tel +31-715143790). The CSNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithologists' Union.

© 2008 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by drukkerij robstolk®, Mauritskade 55, 1092 AD Amsterdam, Netherlands

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Netherlands
e-mail editors@dutchbirding.nl

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Postbus 31
1790 AA Den Burg-Texel
Netherlands
e-mail rene.pop@dutchbirding.nl

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

c/o Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Netherlands
e-mail circulation@dutchbirding.nl

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands
e-mail dba@dutchbirding.nl

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Netherlands
e-mail cdna@dutchbirding.nl

DUTCH COMMITTEE FOR

AVIAN SYSTEMATICS
CSNA, c/o George Sangster
Stevenshof 17
2312 GM Leiden
Netherlands
e-mail csna@dutchbirding.nl

INTERNET

www.dutchbirding.nl

Artikelen / papers

Redactiemedelingen

30 jaar Dutch Birding

Masters of Mystery

Aankondigingen & verzoeken / announcements & requests

Recensies / reviews

WP reports

Recente meldingen / recent reports

DB Actueel

DBA-nieuws

Voorplaat / front cover

- 1 First-year Herring Gulls mimicking Smithsonian Gull *Peter Adriaens, Mars Muusse & Rik Winters*
- 7 Italiaanse Kwikstaarten te Camperduin en bij Flevocentrale in april 2006 [ASHY-HEADED WAGTAILS AT CAMPERDUIN AND NEAR FLEVOCENTRALE IN APRIL 2006] *Dick Groenendijk & Erwin van Saane*
- 13 Westelijke Orpheusgrasmus in Middelburg in oktober-november 2003 [WESTERN ORPHEAN WARBLER AT MIDDELBURG IN OCTOBER-NOVEMBER 2003] *Pim A Wolf & Enno B Ebels*
- 17 Western Palearctic list update: deletion of White-bellied Storm Petrel *Pierre-André Crochet & Marcel Haas*
- 18 Probable longevity record in aberrantly pale Woodchat Shrike in Bulgaria *Boris P Nikolov & Iva P Hristova*
- 19 Grammatical gender of *Poecile* and *Leptopoecile* *Normand David & Michel Gosselin*
- 20 Naamgeving van taxa in Dutch Birding [TAXA NAMES IN DUTCH BIRDING] *Redactie Dutch Birding*
- 22 Mijlpaal *Redactie Dutch Birding*
- 22 30 jaar Dutch Birding, deel 1: 1979-83 [30 YEARS DUTCH BIRDING, PART 1: 1979-83] *G J (Hans) ter Haar*
- 32 Solutions of sixth round 2007: Royal Tern and Western Rock Nuthatch; First round 2008 *Rob S A van Bemmelen, Dick Groenendijk & Jan Eerbeek*
- 35 9th International Gull Meeting in Scotland in February 2009; Jaaroverzichten 2007 op dvd; Year reviews 2007 on DVD
- 36 *Avifauna van Limburg* door Fred Hustings, Jo van der Coelen, Boena van Noorden, Ran Schols & Paul Voskamp *John van der Woude*
- 37 *Guía sonora de las aves de los Andes colombianos / A guide to the bird sounds of the Colombian Andes* by M Alvarez, V Caro, O Laverde & A M Cuervo *John van der Woude*
- 37 *A complete guide to arctic wildlife* by Richard Sale *Peter Adriaens*
- 38 *The birds of the Thai-Malay peninsula. Volume two: Passerines* by David R Wells *Jelle Scharringa*
- 38 *Flying over the Pyrenees, standing on the plains* by Steve West *André J van Loon*
- 39 *Mulepack tripod carrier* by Cley Spy Ltd *Peter Nuyten*
- 39 December 2007-late January 2008 *Arnoud B van den Berg*
- 49 Nederland: november-december 2007 *Ruud M van Dongen, Remco Hofland & Peter W W de Rouw*
- 57 België: november-december 2007 *Gerald Driessens*
- 60 New species of twistwing; New species of smoky honeyeater; New species of puffleg hummingbird; Kleine invasie van Grote Kruisbekken [PARROT CROSSBILLS]; Kumliens Meeuw bij Nieuwpoort [KUMLIEN'S GULL]
- 65 DBA-dag in (vrijwel) alle opzichten geslaagd; DBA/Vogelbescherming-fonds; Jan Wierda Trofee; Dutch Birding-vogelweek bouwt af
- Koningseider / King Eider *Somateria spectabilis*, onvolwassen mannetje, Zuidpier, IJmuiden, Noord-Holland, 10 januari 1982 (*René Pop*)

First-year Herring Gulls mimicking Smithsonian Gull

Peter Adriaens, Mars Muusse & Rik Winters

In recent years and especially since the publication of the ground-breaking paper by Lonergan & Mullarney (2004), birders in Europe have been actively looking for vagrant Smithsonian Gulls *Larus smithsonianus* (also known as American Herring Gull; hereafter *smithsonianus*). As a result, several candidates have been reported on the European mainland, eg, in Belgium, Denmark, France, Germany, the Netherlands, Norway and Sweden. Whilst these birds certainly showed some characters of *smithsonianus*, and a few have been accepted as such by the respective rarities committees, very few of them looked like typical examples of this species (see below for what we consider typical). This is in strong contrast with the situation in, for instance, the Azores, Ireland, Portugal and Spain, where most of the records refer to typical birds (cf, eg, Diggin 2001, Flood 2002, Hoogendoorn et al 2003; see Crochet & Adriaens 2007 for an overview of records in the WP). We therefore suggest that the less than typical birds in most of mainland Europe may actually represent the darker end

1 Presumed Herring Gull / vermoedelijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, first-winter, Boulogne, Pas-de-Calais, France, 7 February 2003 (Mars Muusse). Bird with all-dark tail and uniformly patterned tertials but otherwise looking like rather average Herring Gull. One inner greater covert has been moulted, possibly as result of accidental feather loss (other side of bird was not seen) or advanced moult. The latter occurs very rarely in first-year *argentatus* (most do not start to moult wing-coverts before April) and first-year Smithsonian Gull *L. smithsonianus* (perhaps only in birds from southern populations, such as in Florida and Texas, USA).

of the variation in Herring Gull *L. argentatus* (hereafter *argentatus*).

In this paper, we discuss some of these less-than-typical dark 'herring gulls', all of which we consider to be (most probably) *argentatus*, and elaborate further on the characters given by Lonergan & Mullarney (2004) and Olsen & Larsson (2005). We have limited ourselves to first-year birds here but difficult second-, third- and fourth-winter *argentatus* have been recorded as well.

Typical first-year *smithsonianus* from a European point of view

For the identification of immature *smithsonianus* in Europe, Lonergan & Mullarney (2004) is the main reference. They listed and discussed a number of identification features. As they also indicated extensive variation in both *argentatus* and *smithsonianus*, and a certain degree of overlap in most features, it is obvious that one needs not only to observe the features themselves but also to make a balanced judgement of the full suite of characters before arriving at any identification. This judgement depends on a thorough familiarity with the variation in *argentatus*. To put it in another way: in a European context, it is not enough if the bird matches the appearance of some first-year *smithsonianus*; it should also look distinctly different from any *argentatus*. We cannot stress this enough. Identification is only 'safe' if the bird looks 'typical', ie, sufficiently different from *argentatus*. This is nothing new, as Lonergan & Mullarney (2004) also wrote: 'We are inclined to recommend that, for the time being, only those birds with the strongest credentials be considered 'acceptable' in Europe.'

We consider that the identification criteria mentioned by Lonergan & Mullarney (2004) may best be subdivided into two sets: one set of (four) essential characters, and one set of supportive characters. In our experience, no *argentatus* so far have shown the complete first set, which consists of a combination of: **1** a (nearly) wholly dark uppertail; **2** uniformly dark velvety-brown underparts and hindneck; **3** extensively and densely barred uppertail-coverts and rump; and **4** extensively and densely barred undertail-coverts and vent. However, some (presumed) *argentatus* have shown a combination of some of these features to a certain degree, eg, a nearly all-dark tail, combined with a darker than average coloration on the hindneck and underparts, and more than average barring on the tail-coverts. A critical assessment of the exact patterning of all these four features is therefore essential. Other features should be regarded as supportive, as they are encountered rather frequently among *argentatus* or are difficult to judge correctly. These include bill shape, bill coloration, large size, structure, dark tertials, dark

First-year Herring Gulls mimicking Smithsonian Gull

2-3 Presumed Herring Gull / vermoedelijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, first-summer, IJmuiden, Noord-Holland, Netherlands, 17 July 2006 (Leon Edelaar). Tail pattern, with very broad dark tail-band and dense vermiculations on outer tail-feathers matching that of some first-year Smithsonian Gulls *L. smithsonianus*. In addition, dark bars on uppertail-coverts and rump fairly broad. Undertail-coverts and vent densely marked as well, pattern reaching brownish belly. Note, however, rather pale belly and flanks, with obvious brown spotting, which differ from typical *smithsonianus*. This bird had smallish head and short, all-dark bill. 4-5 Presumed Herring Gull / vermoedelijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, juvenile, Vlieland, Friesland, Netherlands, 3 October 2006 (Leon Edelaar). Uniformly dark hindneck and underparts of this bird perfectly matching Smithsonian Gull *L. smithsonianus* but pattern on tail and uppertail-coverts is that of average Herring Gull.

band across greater coverts, reduced window on inner primaries, dark underwing-coverts, and scapular pattern. These supportive characters are not further discussed here and have been well treated by Lonergan & Mullarney (2004) and Olsen & Larsson (2005).

From a European point of view, a typical first-year *smithsonianus* is a bird that shows all four essential characters, complemented by at least a few of the supportive characters. We urge rarities committees to accept only typical birds that exhibit the full suite of characters required for identifying a vagrant *smithsonianus*, because variation in *argentatus* may be more extensive than generally realised. Below, the four essential features are further discussed.

Comments on 'essential' features

Uppertail

As already mentioned by Lonergan & Mullarney (2004), all-dark tails have been recorded in several first-year *argentatus* but are generally believed to be very scarce (in second-winter *argentatus*, however, this feature is much more regular). An all-dark or largely dark tail (with some pale vermiculations on the outer one or two tail-feathers at most) has been documented in several first-year birds that otherwise looked like rather normal *argentatus* in most respects, so it is not exclusive to *smithsonianus* and is not limited to extremely dark *argentatus* either (see plate 1). Indeed, our observations suggest that it may even be possible to encounter such birds almost annually when specifically looked for, eg, in

6-7 Presumed Herring Gull / vermoedelijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, first-year, Tampere, Finland, 19 November 2006 (*Visa Rauste*). In addition to broad tail-band (with dense vermiculations on outer feathers), this bird also has thick brown spots on uppertail-coverts, especially on longer ones. In plate 7, however, note rather pale, obviously streaked hindneck and underparts, as well as rather poorly marked vent, which differ from typical Smithsonian Gull *L. smithsonianus*. Body of this bird looking a bit elongated for that species, too. Bars on undertail-coverts were widely spaced (not visible here).

8-9 Herring Gull / Zilvermeeuw *Larus argentatus*, juvenile, IJmuiden, Noord-Holland, Netherlands, 24 August 2007 (*Leon Edelaar*). Longest uppertail-coverts almost entirely brown, closely matching pattern of many juvenile Smithsonian Gulls *L. smithsonianus*. Also, undertail-coverts with very thick, brown spots that continue on vent, and wing-coverts and tertials rather uniform and plain. However, this was recently fledged bird from local colony (note growing primaries in plate 9). It was present at IJmuiden for many months, at least until January 2008. White tail corners and prominent streaking on hindneck and underparts differ from typical juvenile *smithsonianus*.

the Netherlands (cf van Duivendijk & Kok 1998). Many first-year *smithsonianus* show a limited amount of dense, pale barring or vermiculations on the base of the outer tail feathers (mostly only on the two or three outermost). This pattern is usually denser and more irregular than in *argentatus*, in which the base of the outermost tail-feathers is often largely whitish, with some regular dark bars. There is some overlap, however (see, eg, plate 2).

Underparts and hindneck

Argentatus regularly shows rather dark underparts but these rarely match *smithsonianus* in colour, the pattern usually being less uniform and less velvety, with much bolder streaking or spotting down to the belly and/or

flank. *Smithsonianus* often shows uniformly brown lower hindneck and underparts, especially belly and flanks, while any streaking is often confined to the head, upper neck and (upper)breast. With a little imagination, it is as if it is wearing a brown fur coat. In *argentatus*, however, the hindneck and underparts may rarely be just as uniform as in typical *smithsonianus* (see, eg, plate 4). The plain, contrastingly slate-grey-coloured feathers on the breast-sides and flanks appearing in some first-year *smithsonianus* as a result of their post-juvenile moult usually seem to be browner and far less contrasting in *argentatus*. In addition, *argentatus* sometimes shows rusty tones to the dark markings on the underparts, which seems to occur far less frequently in *smithsonianus*.

First-year Herring Gulls mimicking Smithsonian Gull

10-11 Presumed Herring Gull / vermoedelijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, first-winter, IJmuiden, Noord-Holland, Netherlands, 6 January 2007 (*Leon Edelaar*). Bird with thick, brown spots on uppertail-coverts, especially on longer ones. In addition, undertail-coverts and vent densely barred. Dark tail-band was rather broad (not visible here). Rest of plumage, however, looking like average *argentatus*. Bill appearing slightly heavier than in typical Smithsonian Gull *L. smithsonianus*.

12-13 Presumed Herring Gull / vermoedelijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, first-year, Nieuwpoort, West-Vlaanderen, Belgium, October 2006 (*Koen Verbanck*). Bird with dark tail and thick bars or spots on uppertail-coverts and rump, which have noticeably dull ground colour. From below (plate 13), however, note patterned underparts and pale, unmarked vent.

Uppertail-coverts and rump

In average *argentatus*, dark barring on the uppertail-coverts and rump is usually rather restricted but more densely barred individuals are not exceptional. The dark bars are usually narrower than the pale ones but in some birds both the pale and dark bars are of approximately equal width (approaching the pattern of *smithsonianus*) and, rarely, some of the dark bars are the broader (see, eg, plate 6 and 8). However, we have not yet seen a first-year *argentatus* in which all of the dark bars on the uppertail-coverts and rump are broader than the pale ones, creating the impression of rather dark, pale-speckled rump and uppertail. In some first-year *smithsonianus*, the longest uppertail-coverts are (nearly) entirely brown, which is rarely the case in *argentatus* – although some certainly approach this pattern (plate 6) or even match it closely (plate 8). The ground colour of

the rump and uppertail-coverts in first-year *smithsonianus* is often quite dull (dull whitish with a slight brownish or greyish cast), adding to the uniformity of the plumage. In *argentatus*, these parts usually have a rather pure white ground colour underneath the dark bars or spots but this can be duller, greyer in some birds (see, eg, plate 12), especially those that are densely marked here.

Undertail-coverts and vent

The undertail-coverts and, especially, vent of *argentatus* are, like the uppertail-coverts, usually not extensively marked, although most birds show dark tips to at least the former. The pattern is usually that of widely spaced, thin, brown spots or bars on a white ground colour, with the white spaces being broader than the brown markings. Rarely, these feathers are more closely and extensively barred (plate 3 and 11), though the all-dark longest

14-15 Probable Herring Gull / waarschijnlijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, first-year, Hirtshals Havn, Nordjylland, Denmark, 25 February 2004 (Kenneth Rude Nielsen). Bird with largely dark tail and densely barred upper- and undertail-coverts. Note surprisingly dark longest two undertail-coverts in plate 15. See also plate 16-17, depicting same bird. Feathers of this bird have been taken for DNA sampling. **16-17** Probable Herring Gull / waarschijnlijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, first-year, Hirtshals Havn, Nordjylland, Denmark, 17 February 2004 (Rune Sø Neergaard). Same bird as in plate 14-15. Underparts paler and more clearly streaked than in typical Smithsonian Gull *L. smithsonianus*. In addition, new greyish scapulars looking slightly darker than usual in that species, while upper flank-feathers look rather too pale.

undertail-coverts seen in some *smithsonianus* are usually not present in *argentatus* (but see plate 15). Also, in first-year *smithsonianus*, the vent is often as boldly and densely marked as the undertail-coverts, especially along the sides, the pattern connecting clearly with the brown belly. In *argentatus*, strong, continuous barring on the vent occurs but is only rarely seen (and is often separated from the dark markings on the underparts by a pale central belly and rear flank).

Acknowledgements

Thanks are due to those who provided us with photographs: Theo Bakker, Davy Bosman, Philippe Deflorenne, Enno Ebels, Leon Edelaar, Chris Gibbins, Detlef Gruber, Frédéric Jiguet, Ole Krogh, Kenneth Rude Nielsen, Rune Sø Neergaard, Visa Rauste, Johan Stenlund, Pieter Vantieghem and Koen Verbanck. Also, we would like to

thank Pierre-André Crochet, Pat Lonergan, Bruce Mactavish, Killian Mullarney and Klaus Malling Olsen for discussing some of these difficult European birds.

Samenvatting

EERSTEJAARS ZILVERMEEUWEN MET KLEEDKENMERKEN VAN AMERIKAANSE ZILVERMEEUW Sinds de kenmerken van Amerikaanse Zilvermeeuw *Larus smithsonianus* in Europa beter bekend zijn geraakt (Loneran & Mullarney 2004), werden op het Europese vasteland al verschillende mogelijke exemplaren van die soort gemeld. Vele daarvan zagen er echter niet helemaal 'typisch' uit en kunnen daarom beter beschouwd worden als extreme varianten van Zilvermeeuw *L. argentatus*. In dit artikel wordt nog eens ingegaan op de belangrijkste kenmerken van typische eerstejaars Amerikaanse Zilvermeeuw en worden foto's getoond van Zilvermeeuwen met één of meer van die kenmerken, evenals foto's van moeilijke exemplaren die werden gemeld als mogelijke Amerikaanse Zilvermeeuw.

First-year Herring Gulls mimicking Smithsonian Gull

18-19 Presumed Herring Gull / vermoedelijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, first-year, Råå harbour, Skåne, Sweden, 22 December 2005 (Johan Stenlund). Late moulting bird, retaining largely juvenile plumage. Several features, such as uniform, sandy-brown hindneck, flanks, scapulars and wing-coverts, broad dark tail-band, densely barred uppertail-coverts and dark brown underwing-coverts contrasting with silvery-grey remiges, all suggest Smithsonian Gull *L. smithsonianus* but rather pale belly, barely marked vent and, particularly, unmarked pale base to outer tail-feathers differ from typical birds of that species. Inner primaries also looking rather pale. **20-21** Presumed Herring Gull / vermoedelijke Zilvermeeuw *Larus argentatus*, first-year, Eemshaven, Groningen, Netherlands, 7 January 2006 (Enno B Ebels). Dark tail and rather uniformly brown plumage of this bird caused some confusion but prominently streaked underparts and white ground colour to uppertail-coverts differ from typical Smithsonian Gull *L. smithsonianus*.

References

Crochet, P-A & Adriaens, P 2007. Adult American Herring Gull on Flores, Azores, in December 2005. Dutch Birding 29: 213-217.
Diggin, J 2001. The American Herring Gulls in County Cork. Birding World 14: 62-65.
van Duivendijk, N & Kok, D 1998. DB Actueel: De meeuw van Scheveningen. Dutch Birding 20: 323-324.
Flood, B 2002. Three American Herring Gulls on the Isles of Scilly. Birding World 15: 106-110.
Hoogendoorn, W, Adriaens P, Cederroth, C, De Smet, G, Lindholm, A 2003. Three American Herring Gulls at Porto, Portugal, in March-April 2001. Dutch Birding 25: 235-247.
Lonergan, P & Mullarney, K 2004. Identification of American Herring Gull in a western European context. Dutch Birding 26: 1-35.
Olsen, K M & Larsson, H 2004. Gulls of Europe, Asia and North America. Second edition. London.

Peter Adriaens, Volmolenstraat 9, 9000 Gent, Belgium (peter.adriaens@dutchbirding.nl)
Mars J M Muusse, Veenweidestraat 4F, 1441 NH Purmerend, Netherlands (marsmuusse@wanadoo.nl)
Rik Winters, Aquamarijnstraat 60, 9743 RB, Groningen, Netherlands (groenebijeneter@home.nl)

Italiaanse Kwikstaarten te Camperduin en bij Flevocentrale in april 2006

Dick Groenendijk & Erwin van Saane

In april 2006 werden in Nederland twee mannetjes Italiaanse Kwikstaart *Motacilla cinereocapilla* vastgesteld. De eerste bevond zich in de weilanden achter de Hondsbossche Zeewering bij Camperduin, Noord-Holland, op zondag 16 april en de tweede langs de IJsselmeerdijk ter hoogte van de Flevocentrale te Lelystad, Flevoland, op zaterdag 22 april (van den Berg et al 2006). Beide zijn aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) als eerste en tweede geval voor Nederland (van der Vliet et al 2007). Een als vermoedelijke Italiaanse Kwikstaart gedetermineerd mannetje dat in mei 2004 in de Makkumerzuidwaard, Friesland, verbleef (Nieuwstraten 2004), is door de CDNA aanvaard als Iberische / Italiaanse Kwikstaart *M iberiae/cinereocapilla* ('witkeelkwikstaart') en dus niet tot op soortniveau gebracht (cf Dutch Birding 29: 314, 2007). In dit artikel worden de beide gevallen van april 2006 behandeld.

Camperduin, 16 april 2006

Op zondag 16 april 2006 ontdekte Erwin van Saane om 10:30 bij de tankwal onderaan de Hondsbossche Zeewering te Camperduin een 'gele kwikstaart' *Motacilla* met een donkere kop. De vogel deed hem denken aan een Noordse Kwikstaart *M thunbergi* maar had een opvallend witte keel waardoor hij tot de conclusie kwam dat dit mogelijk een Italiaanse Kwikstaart betrof. Om meer zekerheid te verkrijgen belde hij Pierre van der Wielen die na een half uurtje ter plaatse was. De vogel werd snel teruggevonden en doorgepiept als 'vrij zekere' Italiaanse Kwikstaart. De rest van de dag werd hij met lange tussenpozen gezien en gehoord door in totaal enkele 10-

tallen vogelaars. Soms foerageerde hij met enkele Witte Kwikstaarten *M alba* rond wat vee maar meestal liep hij uit het zicht op de oevers van sloten. Ook vloog hij enkele keren over de weg naar een weiland met enkele kamelen en dromedarissen zuidelijk van De Putten. Als hij opvloog liet hij de raspende vluchtroep horen en Arnoud van den Berg slaagde erin deze op te nemen. De volgende dag werd de vogel niet meer teruggevonden.

Flevocentrale, 22 april 2006

De wekelijkse vogel excursie van Dick Groenendijk, Wim Janssen, Aart Vink en Henny Vink had op zaterdag 22 april Flevoland als bestemming. Na een tegenvallend bezoek aan telpost Kamperhoek reden ze rond 11:30 op weg naar de Oostvaardersplassen langs de IJsselmeerdijk bij de Flevocentrale. Op de dijk ter hoogte van paal 25 bevond zich een groep van c 25 Gele Kwikstaarten *M flava* en ze besloten deze groep nader te onderzoeken. Na korte tijd kreeg AV een mannetje in beeld dat hij determineerde als Noordse Kwikstaart. Met de Camperduinse kwikstaart nog vers in het achterhoofd determineerde DG hem echter als mogelijke Italiaanse Kwikstaart, waarna de vogel aan een minutieus onderzoek werd onderworpen. De combinatie van donkere oorstreek, grijze bovenkop, ontbrekende wenkbrauwstreep, ontbrekende lichte vlek onder het oog en witte keel vormden voldoende aanleiding om andere vogelaars te waarschuwen. Op dat moment arriveerden Laurens Steijn en Kees de Vries die, gealarmeerd door het onrustig heen en weer rijden van de auto van AV, poolshoogte kwamen nemen. Ook zij meenden dat het een Italiaanse Kwikstaart

22-23 Italiaanse Kwikstaart / Ashy-headed Wagtail *Motacilla cinereocapilla*, mannetje, Camperduin, Noord-Holland, 16 april 2006 (Arnoud B van den Berg)

24 Italiaanse Kwikstaart / Ashy-headed Wagtail *Motacilla cinereocapilla*, mannetje, Flevocentrale, Flevoland, 22 april 2006 (Kees de Vries) 25-26 Italiaanse Kwikstaart / Ashy-headed Wagtail *Motacilla cinereocapilla*, mannetje, Flevocentrale, Flevoland, 22 april 2006 (Laurens B Steijn) 27 Italiaanse Kwikstaart / Ashy-headed Wagtail *Motacilla cinereocapilla*, mannetje (onder), met Gele Kwikstaart / Blue-headed Wagtail *M flava*, Flevocentrale, Flevoland, 22 april 2006 (Bram Rijksen)

betref en nadat een aantal foto's was gemaakt werd de waarneming per semafoon doorgegeven als 'vrij zeker'. Toen de vogel enkele malen een raspende vluchtroep liet horen werd deze determinatie om c 13:30 in 'zeker' veranderd. Na enige tijd uit beeld te zijn geweest werd hij om c 15:30 teruggevonden door Edwin de Weerd en Peter van Wetter en de rest van de dag door enkele 10-tallen vogelaars bekeken. Ook deze vogel was de volgende dag verdwenen.

Beschrijving

De vogels van Camperduin en de Flevocentrale waren in veel opzichten gelijk aan elkaar. Ze worden daarom gezamenlijk beschreven, waarbij verschillen tussen beide exemplaren apart worden benoemd. De beschrijvingen zijn gebaseerd op veldnotities en foto's van Arnoud van den Berg en Roelof de Beer (Camperduin; cf Dutch Birding 28: 186 plaat 263, 193 plaat 274, 2006, 29: 361, plaat 518-519, 2007) en van Diederik Kok, Bram Rijksen,

LS en KdV (Flevocentrale) en op geluidsopnames van AvdB (Camperduin) en DG (Flevocentrale).

GROOTTE & BOUW Vogel van Flevocentrale direct vergelijkbaar met Gele Kwikstaart en in grootte en bouw identiek lijkend. Vogel van Camperduin direct vergelijkbaar met Witte Kwikstaart en iets kleiner met kortere staart.

KOP Voorhoofd, kruin en achterhoofd blauwgrijs. Grootste deel van oorstreek eveneens blauwgrijs, richting oog donkerder wordend en geleidelijk overgaand in zwartgrijze teugel. Kin en keel zuiver wit, scherp contrasterend met donkergrijze tekening van oorstreek en teugel. Gehele oogring van vogel van Flevocentrale donkergrijs. Oogring van vogel van Camperduin eveneens donkergrijs, met in onderste gedeelte enkele grijswitte vlekjes.

BOVENDELEN Blauwgrijze kleur van achterhoofd vrij scherp overgaand in grijsgroene mantel en rug. Bovenstaart en stuit iets helderder van kleur.

ONDERDELEN Gehele onderdelen heldergeel. Halverwege bovenste deel van borst scherpe overgang in kleur van heldergeel naar zuiver wit van keel en kin; het best te beoordelen bij opgerichte houding. Overgang op zijborst zeer scherp en over midden

van bovenborst verlopend in horizontale lijn. Op centrale deel van bovenborst overgang (bij opgerichte houding) iets minder scherp. Bij vogel van Flevocentrale enkele lichte geelgroene vlekjes op bovenste deel van borst. Bij vogel van Camperduin deze vlekjes ontbrekend.

VLEUGEL Middelste en grote dekveren zwartachtig met vrij brede witte randen. Vogel van Camperduin met iets minder brede rand aan vooral grote dekveren. Tertiaals donker zwartbruin met brede vuilwitte rand. Langste tertiaal van vogel van Flevocentrale diepzwart met witte rand. Slagpennen donker zwartachtig bruin. STAART Zwart met witte buitenste staartpennen.

NAAKTE DELEN Oog zeer donker. Snavel zwart. Poot zwart. GELUID Vluchtroep met goed hoorbare r-klank. Bij vogel van Camperduin meestal tweelettergreppig *tsjeriie*, soms éénlettergreppig *srieie*. Bij vogel van Flevocentrale meestal éénlettergreppig *srieie*, soms ook meer tweelettergreppig.

GEDRAG Vogel van Camperduin foeragerend op modderige slootkanten en op weilanden met kort gras en vee, soms samen met Witte Kwikstaart. Vogel van Flevocentrale foeragerend op door schapen kort gegraasd gras tussen c 25 Gele Kwikstaarten.

Determinatie

Bij de determinatie is voornamelijk gebruik gemaakt van Alström et al (2003). Ondanks het feit dat mannetjes van verschillende gele kwikstaart-taxa in zomerkleed een markant koppatroon hebben, is de determinatie op basis van verenkleedkenmerken buiten het normale verspreidingsgebied niet eenvoudig. Dat wordt veroorzaakt door de grote variatie binnen elk taxon, de uitgebreide schaal waarop hybridisatie tussen taxa plaatsvindt (cf Schweizer 2005) en het voorkomen van individuen binnen populaties van een bepaald taxon die in uiterlijk gelijk zijn aan individuen van een ander taxon, soms van de andere kant van het verspreidingsgebied van het 'gele kwikstaart-complex' (cf Winters 2007). Alström et al (2003) geven aan dat in een aantal van dergelijke gevallen eerder sprake is van aberraties dan van dwaalgasten. Om een dwaalgast te determineren is dus grote voorzichtigheid geboden. In het geval van Italiaanse Kwikstaart is het belangrijk om rekening te houden met wikelige vormen (meestal eerste-zomer mannetjes van Noordse Kwikstaart en aan overgangsvormen van diverse taxa, zoals met name overgangsvormen tussen Gele Kwikstaart en Balkankwikstaart *M feldegg* (Alström et al 2003). De belangrijkste kenmerken waarop de determinatie is gebaseerd zijn het geluid, het precieze koppatroon, de witte keel, en de afscheiding tussen keel en borst.

Leeftijd

Het op leeftijd brengen van kwikstaarten in het voorjaar is erg moeilijk en volgens Alström et al (2003) in de meeste gevallen alleen mogelijk in de hand. Vogels van alle leeftijden ondergaan namelijk een partiële voorjaarsrui. Zowel eerste-zomer als adulte exemplaren vertonen dan een ruigrens in de grote dekveren waarbij de binnenste grote dekveren vers en de buitenste oud zijn. Soms is ook een ruigrens in de tertiaals te zien. Een zichtbare ruigrens in tertiaals of grote dekveren in het voorjaar is op zich dus onvoldoende om een uitspraak over de leeftijd te doen. Alleen een zeer duidelijke ruigrens door sterke sleet van behouden juveniele en verse tweede-generatie veren, en een duidelijk lengteverschil tussen beide type veren, is

een belangrijke indicatie van een vogel in eerste zomerkleed (van Duivendijk 2002). Ook de aanwezigheid van meer bruin gekleurde dan zwarte handpennen duidt op het eerste zomerkleed. Zowel bij de vogel van Camperduin als van de Flevocentrale was een ruigrens in de grote dekveren aanwezig. Bij de vogel van Camperduin was deze het beste zichtbaar en was ook een wat groter lengteverschil tussen verse en gesleten grote dekveren zichtbaar. De vogel van de Flevocentrale had bovendien een ruigrens in de tertiaals waarbij de langste tertiaal zwart en daarom waarschijnlijk vers was en de twee kortere tertiaals bruinig en daarom waarschijnlijk ouder waren. De in zit zichtbare slagpennen van beide vogels hadden een wat bruinachtige tint. Hoewel al deze kenmerken wijzen in de richting van eerste zomerkleed, valt adult zomerkleed met wat sterkere sleet dan gemiddeld niet uit te sluiten. Een zekere leeftijdsbepaling op basis van verenkleed is dus niet mogelijk.

Geluid

Van zowel de vogel van Camperduin als die van de Flevocentrale is de vluchtroep opgenomen en als sonagram weergegeven in figuur 2 en 3. Het neergaande deel in het sonagram is 'gezaagd' van vorm en dit resulteert in een hoorbare r-klank. Italiaanse Kwikstaart *M iberiae* onderscheidt zich samen met Iberische Kwikstaart en Balkankwikstaart door een raspende vluchtroep. De voor Engelse *M flavissima*, Gele en Noordse Kwikstaart identieke vluchtroep is hoorbaar anders en bestaat uit een helder en slepend *tsjeliee*. In een sonagram heeft deze vluchtroep een karakteristieke tweedelige vorm met een opgaand en neergaand deel (figuur 1). Italiaanse en andere zuidelijke taxa hebben een vollere roep, met een meestal goed hoorbare r-klank, die zich het best laat omschrijven als *tsjeriie*. Engelse, Gele en Noordse kunnen derhalve op basis van de vluchtroep worden uitgesloten.

Opvallend is dat in het sonagram van de vogel van de Flevocentrale het opgaande deel niet zichtbaar is. Dit kan komen door de winderige omstandigheden of de relatief grote afstand (c 100 m) waarover de opname is gemaakt, maar in sommige gevallen ontbreekt dit eerste deel van de vluchtroep. Deze variatie is ook zichtbaar bij de vogel van Camperduin die naast volledige vluchtroepen ook eenmaal een vluchtroep liet horen waarbij dit opgaande deel ontbrak (figuur 2). Er is dus variatie zichtbaar: het opgaande deel kan ontbreken en bovendien kan het neergaande deel variëren in lengte. Een dergelijke variatie kan interpretaties wat lastig maken maar het karakteristieke patroon van een opgaand en neergaand deel in het sonagram van de vluchtroep is in het algemeen goed te zien. De vluchtroep wordt overigens ook soms in zit gegeven.

De zang van alle taxa binnen het 'gele kwikstaart-complex' is eenvoudig en lijkt globaal op de vluchtroep – waardoor soms verwarring ontstaat – maar wordt meestal herhaald (twee tot drie keren) en vaak ook vermengd met allerlei andere geluidjes. De zang wordt meestal in zit geproduceerd maar soms ook in vlucht. Op een sonagram verschilt de zang van de vluchtroep door bijvoorbeeld ondiepere zaagtanden, een sterkere daling en een langere duur van de afzonderlijke strofes (figuur 4).

FIGUUR 1 Noordse Kwikstaart / Grey-headed Wagtail *Motacilla thunbergi*, Eemshaven, Groningen, 16 mei 2003 (*Dick Groenendijk*). Twee voorbeelden van vluchtroep; let op karakteristieke tweedelige vorm met opgaand en neergaand deel. Witte onderbreking geeft aan waar opname is ingekort / Two examples of flight call; note characteristic bipartite shape with ascending and descending part. White space marks where recording was shortened.

FIGUUR 2 Italiaanse Kwikstaart / Ashy-headed Wagtail *Motacilla cinereocapilla*, mannetje, Camperduin, Noord-Holland, 16 april 2006 (*Arnoud B van den Berg*). Twee voorbeelden van vluchtroep; let op 'gezaagde' vorm van neergaande deel en op soms ontbreken van opgaand deel. Witte onderbreking geeft aan waar opname is ingekort / Two examples of flight call; note 'saw-like' shape of descending part and occasional lack of first ascending part. White space marks where recording was shortened.

Verenkleed

De donkergrijze kop zonder zichtbare wenkbrauwstreep sluit alle taxa binnen het 'gele kwikstaart-complex' uit met uitzondering van Egyptische Kwikstaart *M c pygmaea* en Noordse Kwikstaart. Normaal gesproken heeft Noordse een heldergele keel maar exemplaren met een witte keel worden regelmatig vastgesteld. Aangenomen wordt dat het in de meeste gevallen dan om eerste-zomer vogels gaat. Wat koppatroon betreft lijken dergelijke witkeelige Noordse sterk op Italiaanse Kwikstaart maar gemiddeld hebben ze een iets donkerdere oorstreek (*Alström et al 2003*). Zowel bij de vogel van Camperduin als die van de Flevocentrale was het grootste deel van de oorstreek even grijs als bijvoorbeeld de kruin. Bovendien zou bij een wit-

keelige Noordse meer zwarte vlekking op de gele bovenborst te verwachten zijn en zou het geel van de onderdelen minder helder en het wit van de keel minder zuiver wit moeten zijn vergeleken met Italiaanse. In de regel is vooral het lagere deel van de keel bij witkeelige Noordse lichtgeel of wittig en niet zuiver wit zoals bij Italiaanse. Ook is de overgang van wit naar geel minder scherp (*Alström et al 2003*). Op grond van deze kenmerken is bij beide vogels op basis van het verenkleed Noordse met een redelijke mate van zekerheid uit te sluiten (ook de vluchtroep sluit Noordse uit, zie boven). Voor Italiaanse Kwikstaart is het belangrijk dat er een scherpe afscheiding is tussen het wit van de keel en het geel van de onderdelen en dat was het geval bij zowel de vogel van Camperduin als die van

FIGUUR 3 Italiaanse Kwikstaart / Ashy-headed Wagtail *Motacilla cinereocapilla*, mannetje, Flevocentrale, Flevoland, 22 april 2006 (Dick Groenendijk). Twee voorbeelden van vluchtroep; let op 'gezaagde' vorm van neergaande deel en ontbreken van opgaande deel. Witte onderbreking geeft aan waar opname is ingekort / Two examples of flight call; note 'saw-like' shape of descending part and lack of first ascending part. White space marks where recording was shortened.

FIGUUR 4 Engelse Kwikstaart / Yellow Wagtail *Motacilla flavissima*, mannetje, Oostvaardersplassen, Flevoland, 21 mei 2005 (Dick Groenendijk). Zang; let op herhaling, minder uitgesproken 'zaagtand' en langere duur van afzonderlijke strofe / Song; note repetition, less pronounced 'saw-like' shape and longer duration of separate strofe.

de Flevocentrale. Deze scheiding is overigens alleen goed te beoordelen bij een volledig gestrekte keel. Plaat 23 en 24 geven een indruk van de overgang van de witte keel naar gele borst en buik van beide exemplaren. De scheidingslijn liep vrijwel horizontaal en het overgangsgebied tussen wit en geel was zeer smal. Bij een wtkelige Noordse Kwikstaart is het lagere deel van de keel in het algemeen gelig of vuilwit en is de scheidingslijn tussen het (meestal minder zuivere) wit en het (meestal minder heldere) geel breder en grilliger.

De combinatie van grijze kop en witte keel past ook op Egyptische Kwikstaart (thans als ondersoort van Italiaanse beschouwd). Dit taxon is echter kleiner dan Italiaanse Kwikstaart (en andere taxa in het 'gele kwikstaart-complex') en bovendien standvogel in de Nijlvallei in Egypte en dus niet als dwaalgast in Noordwest-Europa te ver-

wachten. Verwisseling met dit taxon wordt daarmee onwaarschijnlijk geacht (Alström et al 2003).

In de overgangsgebieden tussen de verschillende taxa van het 'gele kwikstaart-complex' worden geregeld individuen waargenomen met hybridekenmerken (Glutz von Blotzheim & Bauer 1985, Alström et al 2003, Schweizer 2005). Dergelijke vogels kunnen sterk lijken op een van de oudervogels maar ook op een ander taxon. Alström et al (2003) noemen overgangsvormen tussen Gele Kwikstaart en Balkankwikstaart als belangrijke valkuil voor de determinatie van Italiaanse Kwikstaart, met name omdat deze hybriden de raspande roep van Balkankwikstaart kunnen hebben. Ondanks de mededeling dat kruisingen tussen Gele en Balkankwikstaart sterk kunnen lijken op Italiaanse (Alström et al 2003), hebben alle beschreven en afgebeelde hybriden van dit type een duidelijke witte of

gele wenkbrauwstreep en in de meeste gevallen ook een gele keel (cf Cramp 1988, Alström et al 2003). Deze kenmerken ontbraken bij beide kwikstaarten van april 2006 en dergelijke hybriden kunnen dus worden uitgesloten.

Iberische Kwikstaart lijkt sterk op Italiaanse Kwikstaart. Klassieke individuen hebben in tegenstelling tot Italiaanse een opvallende witte wenkbrauwstreep. Er komen echter ook exemplaren voor met slechts een kleine witte wenkbrauwstreep achter het oog (Alström et al 2003). Aangezien Italiaanse ook een vage witgrijze wenkbrauwstreep achter het oog kunnen hebben, zijn zulke vogels moeilijk tot op soortniveau te determineren (zie bijvoorbeeld de vogel van mei 2004 in de Makkumerzuidwaard; Nieuwstraten 2004). Beide kwikstaarten van april 2006 vertoonden geen spoor van een wenkbrauwstreep en verwisseling met Iberische of een hybride herkomst kan daarmee worden uitgesloten.

Conclusie

De combinatie van helderwitte keel die scherp afgescheiden was van het geel van buik en borst, de blauwgrijze kop, het ontbreken van een wenkbrauwstreep zowel voor als achter het oog en de vluchtroep met een duidelijke r-klank van beide vogels van april 2006 geven zekerheid over de determinatie als Italiaanse Kwikstaart. Op basis daarvan zijn ze aanvaard als eerste gevallen voor Nederland.

Voorkomen in Noordwest-Europa

In veel landen wordt het taxon niet als aparte soort beschouwd en (daarom) ook niet als beoordeeltaxon behandeld door zeldzaamhedencommissies. Een volledig beeld van het voorkomen in Noordwest-Europa is dan ook niet te schetsen. Het is echter interessant om te melden dat in het voorjaar van 2006 ook in Brittannië en Duitsland Italiaanse Kwikstaarten zijn gemeld. In totaal ging het om c 10 waarnemingen (van den Berg & Haas 2006). Het lijkt er dus op dat zich in het voorjaar van 2006 een kleine influx van Italiaanse Kwikstaart heeft voorgedaan in Noordwest-Europa.

Summary

ASHY-HEADED WAGTAILS AT CAMPERDUIN AND NEAR FLEVOCENTRALE IN APRIL 2006. In april 2006, two males Ashy-headed Wagtails *Motacilla cinereocapilla* were observed in the Netherlands. The first was at Camperduin, Noord-Holland, on 16 April and the second at Flevocentrale, Flevoland, on 22 April. Both were photographed and their flight calls were sound-recorded. Both were not aged with certainty but most probably concerned first-summers. The identification was based on the following combination of characters: 1 The rasping flight call, which excludes Yellow *M flavissima*,

Blue-headed *M flava* and Grey-headed Wagtail *M thunbergi*. 2 The clearly demarcated pure white throat, which excludes all 'yellow wagtail' taxa except Egyptian Wagtail *M c pygmaea* (an extremely unlikely vagrant to Europe and smaller in size than Ashy-headed and the two birds in April 2006) and some (especially first-year) Grey-headed. 3 The uniformly dark head (Grey-headed would normally show a slightly darker ear patch than crown). The occasional Grey-headed with a white throat have more dark flecking on the breast and a more diffuse border between the yellow breast and white throat. The lack of (any trace of) a pale supercilium excludes Iberian Wagtail *M iberiae* and makes a hybrid origin (Ashy-headed x Iberian) highly unlikely. Other hybrid types could cause confusion, especially if they (may) have a rasping call, such as a hybrid Blue-headed x Black-headed Wagtail *M feldegg*. These hybrids, however, would be expected to show at least a trace of a white or yellow supercilium. In conclusion, the Dutch rarities committee (CDNA) considered the documentation for both birds sufficient to accept them as Ashy-headed. These were the first two records of this taxon for the Netherlands; a previous report from May 2004 has not been accepted to species level as Ashy-headed/Iberian Wagtail. The latter bird showed a short off-white supercilium behind the eye.

Dankzegging

Enno Ebels, Wim Janssen, Aart Vink en Pierre van der Wielen waren op verschillende manieren behulpzaam bij het schrijven van dit artikel. Arnoud van den Berg, Diederik Kok, Bram Rijksen en Kees de Vries leverden fotomateriaal en/of geluidsopnamen.

Verwijzingen

- Alström, P, Mild, K & Zetterström, B 2003. Pipits & wagtails of Europe, Asia and North America: identification and systematics. Londen.
- van den Berg, A B & Haas, M 2006. WP reports. Dutch Birding 28: 170-182.
- van den Berg, A B, Groenendijk, D & van Saane, E 2006. DB Actueel: Italiaanse Kwikstaarten te Camperduin en bij Flevocentrale. Dutch Birding 28: 192-193.
- Cramp, S 1988 (redactie). The birds of the Western Palearctic 5. Oxford.
- van Duivendijk, N 2002. Dutch Birding Kenmerkengids voor vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Amsterdam.
- Glutz von Blotzheim, U N & Bauer, K M (redactie) 1985. Handbuch der Vögel Mitteleuropas 10/II. Wiesbaden.
- Nieuwstraten, E 2004. DB Actueel: Vermoedelijke Italiaanse Kwikstaart bij Makkum. Dutch Birding 26: 220-222.
- Schweizer, M 2005. Hybridization between Blue-headed Wagtail and Ashy-headed Wagtail in Switzerland. Dutch Birding 27: 235-241.
- van der Vliet, R E, van der Laan, J, Berlijn, M & CDNA 2007. Rare birds in the Netherlands in 2006. Dutch Birding 29: 347-374.
- Winters, R 2007. Head pattern of some 'yellow wagtails' in the Netherlands. Dutch Birding 28: 232-234.

Dick Groenendijk, Elzenstraat 14, 4043 PB Opheusden, Nederland (dickgroenendijk@filternet.nl)
Erwin van Saane, Sloestraat 10, 1826 CV Alkmaar, Nederland (e.v.saane@versatel.nl)

Westelijke Orpheusgrasmus in Middelburg in oktober-november 2003

Pim A Wolf & Enno B Ebels

In de middag van 29 oktober 2003 was ik (Pim Wolf) op mijn werkplek in het voormalige Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) op bedrijventerrein Arnestein 1 in Middelburg, Zeeland. Om 13:35 ontdekte ik met het blote oog een vrij grote grijsbruine grasmus *Sylvia* met een vaag donker masker en een lichte onderzijde in de struiken op c 2 m van mijn raam. Ik dacht even aan een late Braamsluiper *S curruca* maar het grote formaat en de trage bewegingen deden mij direct mijn verrekijker en de telefoon pakken. De lichte iris en vrij lange zware snavel gaven samen met het formaat aan dat het een orpheusgrasmus *S hortensis/crassirostris* moest zijn. Nadat de determinatie door de in hetzelfde gebouw werkzame Floor Arts, Cor Berrevoets en Peter Meininger was bevestigd drongen de potentiële problemen door om de vele geïnteresseerde twitchers van dienst te kunnen zijn. Enkele korte gesprekken door PM met verantwoordelijken waren echter genoeg om toestemming te krijgen voor verspreiding van het nieuws via het semafooncircuit en de Dutch Birding-vogellijn. Binnen een half uur arriveerde de voorhoede van Zeeuwse voge-

laars die vanuit diverse werkkamers de vogel tot op c 1 m konden bekijken. Op basis van de lichte iris, de grote hoeveelheid wit in de buitenste staartpen en het (schijnbaar) ontbreken van ruicontrast in de grote dekveren werd de vogel voorzichtig gedetermineerd als adult vrouwtje Westelijke Orpheusgrasmus *S hortensis*. Tot 15:30 zagen 16 mensen de vogel maar de c 60 vogelaars die de reis naar Middelburg vanuit andere provincies maakten kwamen die dag te laat. De volgende morgen duurde het wachten tot 08:45 toen Kees de Vries hem in de top van een els op het RIKZ-terrein zag landen. Dankzij het kalme weer foerageerde hij hoog in struiken en werd hij regelmatig teruggevonden. Hij was wel erg mobiel en vloog regelmatig meer dan 100 m voordat hij weer in een haag landde. Na enige tijd vloog hij van het RIKZ-terrein af en werd even later teruggevonden aan de Kuipersweg. Na verloop van tijd werd een patroon in de bewegingen duidelijk en bleek een aantal hagen en bomen favoriet, met name de coniferen aan de Kuipersweg, waar hij zeer regelmatig werd gezien. Op 30 oktober bleek hij langs deze weg te gaan

28 Westelijke Orpheusgrasmus / Western Orphean Warbler *Sylvia hortensis*, Middelburg, Zeeland, 30 oktober 2003
(Marten van Dijk)

29 Westelijke Orpheusgrasmus / Western Orphean Warbler *Sylvia hortensis*, Middelburg, Zeeland, 30 oktober 2003 (Patrick Palmen)

30 Westelijke Orpheusgrasmus / Western Orphean Warbler *Sylvia hortensis*, Middelburg, Zeeland, oktober 2003 (Leo J R Boon/Cursorius)

slapen waardoor hij de volgende dag vrij snel werd teruggevonden. Met uitzondering van zondag 2 november, toen het slechte weer en de slechte toegankelijkheid van de bedrijvenavels de waarnemers parten speelden, werd hij tot en met 5 november dagelijks en door vele waarnemers gezien (Wolf 2003).

De waarneming werd op basis van het beschikbare foto- en videomateriaal beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Het onderscheid tussen Westelijke Orpheusgrasmus en Oostelijke Orpheusgrasmus *S. crassirostris* kan – als ze niet zingen of in de hand onderzocht en gemeten kunnen worden – lastig zijn. De herkenning is meer in de belangstelling gekomen vanaf het moment dat ze werden beschouwd als twee verschillende soorten. De belangrijkste publicatie op dit gebied is Shirihai et al (2001). Bij de beoordeling van de vogel van Middelburg is verder gebruik gemaakt van commentaar (in litt) van een aantal kenners van het geslacht *Sylvia* (Kees Roselaar, Carolo Sánchez, Hadoram Shirihai en Lars Svensson). De beoordeling door de CDNA heeft door deze consultaties en het wachten op uitkomsten van het bezoek aan balgencollecties door een aantal betrokkenen veel tijd gekost en de aanvaarding als Westelijke Orpheusgrasmus werd pas in 2006 gepubliceerd (van der Vliet et al 2006). Het betrof het eerste geval van deze soort (en van orpheusgrasmus sensu lato) voor Nederland.

De beslissing om Westelijke Orpheusgrasmus en Oostelijke Orpheusgrasmus als twee afzonderlijke soorten te beschouwen (cf Dutch Birding 24: 22-24, 2002) is met name gebaseerd op de sterke verschillen in zang. Het onderscheid aan de hand van kleedkenmerken is vaak een stuk lastiger en in het verleden werd daar zelden op gelet. Shirihai et al (2001) gaan uitgebreid in op de verschillen tussen beide taxa in morfologie, biometrie en geluid.

Beschrijving

De beschrijving is voornamelijk gebaseerd op foto's van Bas van den Boogaard, Leo Boon, Marten van Dijk,

Patrick Palmen en PW (cf Birding World 16: 420, 2003, 17: 37, 2004, Birdwatch 12 nr 136: 63, 2003, Dutch Birding 25: 420, plaat 490, 444, plaat 522, 2003, 26: 71, plaat 126, 2004, 28: 358, plaat 500, 2006) en op videobeelden van Marc Plomp (Plomp et al 2004).

GROOTTE & BOUW Forse grasmus, formaat vergelijkbaar met Sperwergrasmus *S. nisoria*. Snavel stevig, dolkvormig en vrij lang. Onderrand van ondersnavel recht of iets 'gebold'.

KOP Bovenkop, voorhoofd, oorstreek en teugel donkergrijs, duidelijke kopkap vormend. Bovenkop iets lichter dan oorstreek. Kin en keel vuilwit; bij bepaalde belichting zweem van witte baardstreep zichtbaar.

BOVENDELEN Grijs met bruine zweem.

ONDERDELEN Vuilwit tot zeemkleurig. Zeemkleur meest duidelijk aanwezig op onderstaartdekveren. Onderstaartdekveren egaal getekend, zonder schubtekening.

VLEUGEL Grijs tot grijsbruin.

STAART Bovenstaart donkergrijs. Staartzijde met veel wit over totale lengte van veer. Binnenvlag van buitenste staartpen met vrij uitgebreide witte tekening ('hoog' oplopend). Onderstaart lichtgrijs.

NAAKTE DELEN Iris licht, wit tot vuilwit. Snavel grijs, naar punt toe donkerder wordend met diffuse lichtere basis aan ondersnavel. Poot bruinachtig.

GELUID Niet gehoord.

GEDRAG Foeragerend in struiken of bomen, soms enkele meters boven de grond maar meestal hoger. Traag bewegend en daardoor soms moeilijk te vinden.

Determinatie

De combinatie van groot formaat (voor een grasmus), forse snavel, donkere kopkap en lichte iris sluit alle grasmussen uit behalve Westelijke Orpheusgrasmus en Oostelijke Orpheusgrasmus. Arabische Zwartkop *S. leucomelaena* is de meest nauw verwante 'grote' grasmus maar heeft geen lichte iris en een sterk afgeronde donkere staart. Sperwergrasmus heeft een vergelijkbaar postuur en eveneens een zware snavel maar zelfs sterk getekende onvolwassen exemplaren hebben een bleker koppatroon zonder de donkere oorstreek. De lichte iris ontwikkelt Sperwergrasmus pas in het tweede kalender-

jaar. Het grote formaat, de forse snavel en de zeemkleur op de onderdelen sluiten Braamsluiper uit.

De volgende kenmerken passen op Westelijke Orpheusgrasmus en sluiten Oostelijke Orpheusgrasmus uit of passen minder goed op die soort (cf Shirihai et al 2001): **1** de warm zeemkleurige tint op de onderdelen, met name de onderstaartdekveren; bij bepaalde belichting was een vage witte baardstreep zichtbaar die zwak afstak tegen de warmer gekleurde keel en borst (Oostelijke heeft meer witachtige onderdelen met meer contrast op de onderstaartdekveren); **2** het ontbreken van donkere tekening op de onderstaartdekveren (Oostelijke vertoont meer of minder duidelijke schubtekening door de aanwezigheid van donkerdere subterminale randen aan deze veren, soms herinnerend aan *Locustella*-zangers; slechts 5% van Oostelijke, voornamelijk vrouwtjes, vertoont ongetekende onderstaartdekveren); **3** de vage bruine tint op de bovendelen (Oostelijke is meer zilvergrijs op de bovendelen); **4** de beperkte en diffuus getekende lichte basis aan de ondersnavel (bij Oostelijke uitgebreidere en meer afgetekende blauw-witte basis aan ondersnavel); **5** de rechte (of zelfs iets 'gebolde') onderlijn van de ondersnavel (bij Oostelijke ondersnavel vaak iets 'hol' gebogen waardoor de snavel meer gekromd lijkt); en **6** de vrij grote hoeveelheid wit op de bovenzijde van de binnenvlag van de buitenste staartpen.

De snavelengte van Westelijke Orpheusgrasmus is gemiddeld kleiner dan die van Oostelijke Orpheusgrasmus (voor maten, zie Shirihai et al 2001). Aan de hand van de documentatie is de snavelengte bij de vogel van Middelburg niet 'meetbaar' vast te stellen. De snavel lijkt echter overeen te komen met die van Westelijke en zou bij een Oostelijke naar verwachting nog iets langer en puntiger zijn. De staarttekening heeft bij de determinatie veel discussie opgeleverd. Het precieze patroon is op basis van de beschikbare foto's en videobeelden niet met 100% zekerheid aan te geven. Het patroon varieert bij beide soorten bovendien met de leeftijd en omdat niet alleen geslacht maar ook leeftijd bij de vogel van Middelburg niet met zekerheid zijn bepaald (zie onder) is het hanteren en op waarde schatten van dit kenmerk extra lastig. Daarnaast is uit correspondentie tussen Lars Svensson (in litt) en Nils van Duivendijk (in litt) gebleken dat de staartpatronen in Shirihai et al (2001) niet goed bruikbaar zijn. Enkele tekeningen van staartpatronen zijn verwisseld (p 166) en er zijn niet-typische staartpatronen weergegeven. Op populatieniveau geldt dat de staarttekening van Oostelijke en Westelijke gemiddeld genomen verschilt. Oostelijke vertoont in de regel minder wit, dat meer diagonaal begrensd is met het zwarte deel op de bovenzijde van de binnenvlag van de buitenste staartpen. Oostelijke heeft daardoor op de binnenvlag soms alleen een witte driehoek bij de top. Bij Westelijke is er gemiddeld meer wit op de binnenvlag; soms is alleen de donkere schachtstreep zichtbaar. Er is echter sprake van overlap in staartpatroon tussen beide soorten waarbij Oostelijke het beschreven patroon van Westelijke kan benaderen; andersom werd bij Westelijke een zeer geringe hoeveelheid wit aan de top van t6 bij museumonderzoek echter niet gevonden. Het patroon bij de vogel van Middelburg

wordt bij balgen van beide soorten in het Zoologisch Museum Amsterdam (ZMA) aangetroffen (Kees Roselaar in litt). Het patroon op de binnenvlag van de buitenste staartpen, met vrij veel 'hoog' oplopend wit, is passend voor Westelijke maar sluit Oostelijke niet uit.

Geslacht en leeftijd

Geslacht en leeftijd zijn bij de vogel van Middelburg niet met zekerheid bepaald. Hij vertoont zowel kenmerken van een adult vrouwtje als van een eerstejaars mannetje. Een adult mannetje is onwaarschijnlijk omdat deze een zwartere kopkap heeft met minder contrast tussen oorstreek en bovenkop en meer contrast tussen bovenkop en mantel (Shirihai et al 2001). De binnenste handpennen hebben weinig gesleten toppen wat beter past op een adult, terwijl de 'zachte' randen aan de dekveren beter passen op een eerstejaars. De lichte iris lijkt beter te passen op een adult. Volgens sommige bronnen (bijvoorbeeld Beaman & Madge 1998, Shirihai et al 2001, Carlos Sánchez in litt) houden eerste-winter vogels een donkere iris tot in het voorjaar ('Iris uniformly dark (olive) brown, never partially whitish'; Shirihai et al 2001) maar andere bronnen (bijvoorbeeld Hadoram Shirihai in litt) geven aan dat de iriskleur variabel is en dat vroeg uitgevlogen mannetjes al in hun eerste najaar een lichte iris kunnen tonen. Mogelijk geldt dit (vooral) voor Oostelijke Orpheusgrasmus omdat die in de het eerste jaar een veel uitgebreidere rui doormaakt vergeleken met Westelijke Orpheusgrasmus (Shirihai et al 2001) en daardoor verder op weg is naar het adulte kleeed. De wat vuilwitte (en niet zuiver witte) iris van de vogel van Middelburg kan duiden op een eerstejaars vogel in plaats van een adulte. De donkere teugel en donkere oogring passen beter op een mannetje dan op een vrouwtje. Dat de leeftijdsbepaling bij orpheusgrasmussen lastig kan zijn wordt onderschreven door Beaman & Madge (1998; 'Ageing difficult, as all birds in reasonably fresh plumage in autumn and males do not attain blackish hood until first summer').

Verspreiding en voorkomen

Orpheusgrasmussen zijn opvallend schaars als dwaalgast in West- en Noord-Europa, ondanks het feit dat de broedgebieden niet ver zuidelijk liggen (Middellandse Zee-gebied en Klein-Azië oostelijk tot Centraal-Azië) en het langeafstandstrekkingen zijn. In Frankrijk is het areaal van Westelijke Orpheusgrasmus sinds het midden van de 19e eeuw gekrompen en broedt de soort alleen nog bij uitzondering in het noorden (wat in 2003 het geval was). In Noordwest-Europa zijn naast het Nederlandse geval waarnemingen van orpheusgrasmussen bekend uit België (1), Brittannië (5), Duitsland (4+), Luxemburg (1) en Noorwegen (2) (zie tabel 1). Verder zijn orpheusgrasmussen als dwaalgast in Europa vastgesteld in Oostenrijk en Tsjechië en op Malta. Buiten Europa zijn dwaalgasten vastgesteld in Afrika in Burkina Faso, Mali en Nigeria, en in Azië in Nepal (www.birdlife.org).

Dankzegging

Wij bedanken Carloz Sánchez, Kees Roselaar, Hadoram Shirihai en Lars Svensson voor hun hulp bij het determi-

Westelijke Orpheusgrasmus in Middelburg in oktober-november 2003

TABEL 1 Gevallen van orpheusgrasmus *Sylvia hortensis/crassirostris* in Noordwest-Europa / records of orphean warbler *Sylvia hortensis/crassirostris* in north-western Europe (Evans 1994; www.wpbirds.com)

<i>België (1)</i>	<i>Duitsland (4+)</i>
22 september 1912, Fond-des-Taves, Liège, adult mannetje (vangst, overleden in gevangenschap en opgezet); gedetermineerd als vermoedelijke Westelijke Orpheusgrasmus	1 september 1964, Helgoland, Schleswig-Holstein, adult vrouwtje (ringvangst)
<i>Brittannië (5)</i>	19 juli tot 13 augustus 2003, Baden-Württemberg, twee, zingende mannetjes; gedetermineerd als Westelijke Orpheusgrasmus (Dutch Birding 25: 343, 2003)
20 september 1955, Portland Bill, Dorset, Engeland (ringvangst); na recente herbeoordeling aanvaard als Westelijke Orpheusgrasmus (Fraser et al 2007)	9-10 juni 2004, Helgoland, Schleswig-Holstein, mannetje; gedetermineerd als Westelijke Orpheusgrasmus (Dutch Birding 26: 268, plaat 398, 2004)
22 oktober 1967, Porthgwarra, Cornwall, Engeland (ringvangst)	29 mei 2006, Mecklenburg-Vorpommern
16-22 oktober 1981, St Mary's, Scilly, Engeland, adult mannetje	<i>Luxemburg (1)</i>
10 oktober 1982, Aberdeen, Grampian, Schotland, eerste-winter (ringvangst)	1898, Blumental, mannetje (verzameld)
20-22 mei 1991, Saltash, Cornwall, Engeland, zingend (cf Fraser et al 2007)	<i>Noorwegen (2)</i>
De melding van een adult vrouwtje op 6 juli 1848 bij Wetherby, North Yorkshire, Engeland (verzameld; Evans 1994), wordt door Fraser et al (2007) niet genoemd. De vier gevallen van 1967-91 worden momenteel herzien door de Britse dwaalgastencommissie om de soort te bepalen (Fraser et al 2007).	Sula, Frøya, Sør-Trøndelag, 3-8 oktober 2004, eerste-winter, ringvangst (Dutch Birding 26: 398, plaat 563, 2004; www.fugler.no/bilder/spesial/20041005.htm); gedetermineerd als Oostelijke Orpheusgrasmus
	Halten, Frøya, Sør-Trøndelag, 12 augustus tot 3 september 2006, ringvangst (Dutch Birding 28, 324, plaat 447, 325, plaat 448, 2006; http://cyberbirding.uib.no/photo/s_crassirostris_01.php); gedetermineerd als Oostelijke Orpheusgrasmus

neren van de vogel van Middelburg. Nils van Duivendijk (CDNA) fungeerde als schakel tussen de CDNA en de specialisten en was behulpzaam bij het correct formuleren in dit artikel van de overwegingen en afwegingen van de CDNA.

Summary

WESTERN ORPHEAN WARBLER AT MIDDELBURG IN OCTOBER-NOVEMBER 2003 From 29 October to 5 November 2003, an orphean warbler *Sylvia hortensis/crassirostris* stayed in a business park at Middelburg, Zeeland, the Netherlands. The bird was discovered through the window of a birder's office and identified as Western Orphean Warbler *S. hortensis*, on the basis of the buff-coloured underparts (especially undertail-coverts; more whitish in Eastern Orphean Warbler *S. crassirostris*), unmarked undertail-coverts without scalloping (more marked in Eastern Orphean), brownish wash on the upperparts (more silvery grey in Eastern Orphean), diffuse pale area on lower mandible (more distinctive blue-grey area in Eastern Orphean), bill shape with straight underside of lower mandible (bill longer and slightly drooping in Eastern Orphean), and large area of white on inner web of the outer tail-feather. The tail pattern on average differs between both species in the amount of white on the inner web of the outer tail-feather (often less white on inner web in Eastern Orphean); the tail pat-

tern of the Middelburg bird fitted Western Orphean but by itself did not exclude Eastern Orphean. The bird was not conclusively sexed and/or aged; it was either an adult female (most probably) or a first-winter male. This is the first record of an orphean warbler for the Netherlands.

Verwijzingen

- Beaman, M & Madge, S 1998. The handbook of bird identification for Europe and the Western Palearctic. Londen.
- Evans, L G R 1994. Rare birds in Britain 1800-1990. Little Chalfont.
- Fraser, P A & Rarities Committee 2007. Report on rare birds in Great Britain in 2006. Br Birds 100: 694-754.
- Plomp, M, Olivier, R, Berlijn, M, Boon, L J R, van den Bosch, J, Ebels, E B, Lagerveld, S, Linckens, A, Luijendijk, T J C & de Vries, P 2004. Dutch Birding videojaaroverzicht 2003. Videocassette en dvd. Linschoten.
- Shirihai, H, Gargallo, G & Helbig, A J 2001. *Sylvia* warblers of Europe. Identification, taxonomy and phylogeny of the genus *Sylvia*. Londen.
- Wolf, P A 2003. DB Actueel: Westelijke Orpheusgrasmus op Middelburgs bedrijventerrein. Dutch Birding 25: 443-444.
- van der Vliet, R E, van der Laan, J, Berlijn, M & CDNA 2006. Rare birds in the Netherlands in 2005. Dutch Birding 28: 345-365.

Pim A Wolf, Batenburg 63, 4385 HG Vlissingen, Nederland (pim.wolf@gmail.com)
Enno B Ebels, Joseph Haydnlaan 4, 3533 AE Utrecht, Nederland (ebels@wxs.nl)

Western Palearctic list update: deletion of White-bellied Storm Petrel

White-bellied Storm Petrel *Fregetta grallaria* is currently on most Western Palearctic lists (eg, Beaman & Madge 1998, Snow & Perrins 1998) on the basis of a single record on 17 August 1986 at sea at 23:48 N, 22:01 W, c 800 km north of the Cape Verde Islands (Haase 1988). This record has been listed by Hazevoet (1995) in his checklist of the birds of the Cape Verde Islands, although the record is actually closer to the Canary Islands than the Cape Verde Islands, offshore from Dakhla (Western Sahara). Snow & Perrins (1998) hint at the possibility that this record might not have been documented properly enough for full acceptance, a comment repeated in Flood & Thomas (2007), but, to our knowledge, the record has never been properly assessed.

The bird was seen accompanying two band-rumped storm petrels *Oceanodroma*. The full description is reproduced here (cf Haase 1988): 'an unusual, strikingly black-and-white coloured storm petrel. The lower breast, flanks and ventral parts were pure white, in contrast to the completely blackish head, upper breast and dorsal parts. The rump was white, contrasting with the dark back and tail feathers. The underwings were white in the centre with broad dark margins on the forewing, and the black flight feathers formed a contrasting trailing edge. A light patch on the upperwing was caused by the clearly white-fringed wing-coverts. During its zig-zagging flight the bird progressed steadily, pushing the water aside with its long legs, swinging from one side to the other, allowing a very good view of the dorsal and ventral parts. Thus it was possible to notice the total absence of black feathers on the belly between the legs. During several minutes the storm petrel, which was observed under excellent light conditions, flew along with our ship at a distance of only 30 m. This bird belonged to a species of the genus *Fregetta*, for it missed the diagnostic facial pattern and the grey-brown wing-coverts of the White-faced Storm Petrel *Pelagodroma marina*.'

Identification of the two species of the genus *Fregetta* (White-bellied Storm Petrel and Black-bellied Storm Petrel *F. tropica*) is notoriously difficult. This bird was identified by the combination of the following characters: 'clearcut black breast band, completely white belly and more contrast on the upperwing than Black-bellied Storm Petrel' (Haase 1988). Not being an expert on this subject, we forwarded a copy of the original paper (hence including the whole description) to several seabird experts with experience of this species pair (Michael Imber, Tony Palliser and Paul Scofield). Their answers were unanimous on one point: all of them were of the opinion that the bird cannot be identified with certainty on the basis of the description provided.

Michael Imber noted that: **1** the black belly can be extremely difficult to see in the field in Black-bellied Storm Petrel, and especially so when the bird is close to the ship or boat, as the bird is then seen from a less favourable angle; **2** White-bellied Storm Petrel should show a paler back than the rest of the upperparts (instead of uniformly black upperparts). MI also remarked that migration to tropi-

cal zones is more common in Black-bellied and that the bird is therefore more likely to have been a Black-bellied.

Tony Palliser commented that 'the clearcut breast-band and completely white belly indicate that White-bellied would be the most likely' but also noted that to clinch the identification one would need a description of where the black of the breast-band ends, of the extension of the feet beyond the tail and of the extent of white on the underwing (how broad the black border is).

Paul Scofield's detailed comments noted that the description contains five characters useful for identification: **1** completely blackish head; **2** white-fringed wing-coverts that create a pale patch on the upperwing; **3** underwing with broad dark margin; **4** ventral parts pure white; and **5** apparent absence of black belly-stripe (the least important feature). According to PS, feature 1 and 2 are characters supportive of White-bellied Storm Petrel but are both subject to wear; 3 would be more in line with Black-bellied Storm Petrel; 4 is difficult to interpret; and for 5 the presence of a black stripe is useful in identifying Black-bellied but its absence cannot be used to positively identify White-bellied. In addition, the time of year is said to be more suggestive of Black-bellied. PS added that an adequate record of *Fregetta* should include details on presence or absence of foot projection beyond the tail, presence or absence of a white chin, presence or absence of any smudgy or streaked median underwing-coverts, and presence or absence of black undertail-coverts and vent.

Although he did not specifically comment on the identification of this bird, Brian Patteson (pers comm) noted that a recently observed Black-bellied Storm Petrel off Cape Hatteras, North Carolina, USA, was initially identified as White-bellied Storm Petrel in the field, although it was seen by numerous observers (not including himself though), and that it was correctly identified only when the photographs were examined.

In summary, the three consulted experts were of the opinion that the bird could not be identified to species with certainty. We therefore conclude that the record reported in Haase (1988) should be treated as an unidentified *Fregetta* and that White-bellied Storm Petrel should be deleted from the Western Palearctic list (cf van den Berg 2006).

Further complication of the identification of *Fregetta* species in the Atlantic might originate from the status of the populations breeding in the Tristan da Cunha group. Although traditionally treated as White-bellied Storm Petrel (eg, Snow & Perrins 1998, <http://worldbirdinfo.net>), recent unpublished researches (cf Flood & Thomas 2007; Paul Scofield pers comm) suggest that they could in fact be a white-bellied population of Black-bellied Storm Petrel.

We are indebted to Michael Imber, Tony Palliser, Brian Patteson and Paul Scofield for their invaluable help: this note is mainly a summary of their comments. Ben Haase is acknowledged for commenting on the manuscript.

References

- Beaman, M & Madge, S 1998. The handbook of bird identification for Europe and the Western Palearctic. London.
- van den Berg, A B 2006. Dutch Birding-namen: lijst van West-Palearctische vogelsoorten 2006 – Dutch Birding's names: list of Western Palearctic bird species 2006. Amsterdam.
- Flood, R L & Thomas, B 2007. Identification of 'black-and-white'

storm-petrels of the North Atlantic. *Br Birds* 100: 407-442
Haase, B J M 1988. A sight-record of a White-bellied Storm Petrel
Fregatta grallaria in the western Palearctic. *Ardea* 76: 210.
Hazevoet, C J 1995. The birds of the Cape Verde Islands. BOU

Check-list 13. Tring.
Snow, D W & Perrins, C M (editors) 1998. The birds of the Western
Palearctic. Concise edition. Oxford.

Pierre-André Crochet, CNRS-UMR 5175 Centre d'Ecologie Fonctionnelle et Evolutive, 1919, route de Mende, 34293
Montpellier cedex 5, France (pierre-andre.crochet@cefe.cnrs.fr)
Marcel Haas, Kapellaan 52, 1851 PE Heiloo, Netherlands (m.haas@wpbirds.com)

Probable longevity record in aberrantly pale Woodchat Shrike in Bulgaria

On 10 May 2006, an aberrantly pale female Woodchat Shrike *Lanius senator* was recorded close to the village of Zlatoklas, Silistra district, north-eastern Bulgaria (43:55 N, 27:03 E). The bird inhabited almost the same territory where a similarly plumaged aberrant female Woodchat Shrike of the so-called 'brown' mutation was observed in 2004 (Nikolov et al 2006, van Grouw 2006). The appearance of the bird in May 2006 was very much like that of the female in 2004: most of the plumage was off-white, except for those parts of the mantle, wings and tail which are normally black in adults now being brown; the wing-mirrors, scapulars and tail-base were pure white; the facial mask was brown; the crown and nape were dark orange; the legs and bill were pinkish and the iris appeared dark. The colours appeared overall more intense compared with the bird in 2004, which could be explained by the fact that the bird in 2004 was observed later in the season, when the plumage was more abraded and bleached. Similar to the bird in 2004, the bird in 2006 could also be referred to as the mutation 'brown' (cf van Grouw 2006).

Observations were carried out from 13:25 to 15:00, recording the bird's behaviour. The aberrant female was paired with a normally plumaged male, occupying a territory of c 2 ha. It covered pastureland for c 50% and a slope with c 30 hawthorn *Crataegus monogyna* bushes. The nest was located in a 3 m high hawthorn bush, at a height of 1.7m above the ground – only 250 m away from the nesting place in 2004. Seven eggs were found in the nest with the following dimensions: length 22.2 ± 0.39 mm, width 17.3 ± 0.10 mm. Both adults were extremely cautious, allowing approaches of not more than 50-60 m. They frequently applied ground-hunting techniques, patrolling all over the territory. At least twice, the male fed the aberrant female, which was actively shivering her wings and begging for food. An unsuccessful copulation attempt was also recorded. No interspecific interactions were observed, although two male Spanish Sparrows *Passer hispaniolensis* spent some time at 1-1.5 m from the pale female Woodchat Shrike.

In 2007, the same area was checked again. On 15 June, a pair of normally plumaged adult birds was breeding in the same territory, with a nest containing five eggs in a hawthorn bush. No aberrantly pale shrikes were

present. It is not clear whether the pale female had moved or died and been replaced by a normally plumaged female and whether the adult male was different from the one observed in the previous years.

It is known that the inheritance of the mutation 'brown' is recessively sex-linked and in nature almost all 'brown' birds are females (van Grouw 2006). Although there is a slight chance that the above-mentioned female is a granddaughter of the 2004 bird (Hein van Grouw in litt), based on the plumage characteristics and considering the high level of breeding site fidelity in shrikes, it is very likely that the 2004 female has survived until 2006.

It is often argued that aberrantly pale birds are more likely to fall victim to predators and that they rarely survive for long because they are generally conspicuous and because the reduced pigmentation weakens the feathers, causing more abrasion and wear and thus affecting the birds' manoeuvrability (Campbell & Lack 1985, Toms 2004). However, 75% of more than 1200 museum specimens with colour mutations in several European bird collections were adults (Hein van Grouw in litt). Possibly, predators do not consider the strangely coloured birds, despite their conspicuousness, as more easy prey than normal birds (Hein van Grouw in litt).

To date, longevity records in aberrantly pale shrikes include an aberrant Great Grey Shrike *L excubitor* surviving for at least two years in Germany, and a 'partially albino' (but see van Grouw 2006) Magpie Shrike *Corvinella melanoleuca* for probably a year in South Africa (Watson & Watson 1983, Südbeck 1995). If the above-described 2006 female Woodchat Shrike is the same as the 2004 bird, which is the most probable case, it would have been in (at least) its fourth calendar-year, setting a longevity record among aberrantly pale shrikes.

References

- Campbell, B & Lack, E 1985. A dictionary of birds. Calton.
van Grouw, H 2006. Not every white bird is an albino: sense and nonsense about colour aberrations in birds. *Dutch Birding* 28: 79-89.
Nikolov, B P, Hristova I P, Nikolov S C, Shurulinkov, P S & Dutsov, A 2006. Abnormally plumaged Woodchat Shrikes in Bulgaria, with notes on albino and aberrantly pale Laniidae worldwide. *Dutch Birding* 28: 90-95.
Südbeck, P 1995. Ergänzende Beobachtungen an einem Raubwürger-Albino *Lanius excubitor*. *Jahresber Ornithol Arbeitsgem Oldenburg* 13: 55-59.
Toms, M 2004. Blackbird – Whitebird! *Bird Table* 38: 6-7.
Watson, R T & Watson, C R B 1983. A partial albino Longtailed Shrike. *Bokmakierie* 35: 43-44.

Boris P Nikolov, Bulgarian Ornithological Centre, Institute of Zoology, Bulgarian Academy of Sciences,
1 Tsar Osvoboditel Blvd, 1000 Sofia, Bulgaria (lanius.bg@gmail.com)
Iva P Hristova, Climatch Engineering Ltd, 51 Prof Kiril Popov Str,
1700 Sofia, Bulgaria (fotobiota@abv.bg)

Grammatical gender of *Poecile* and *Leptopoecile*

The genus *Poecile* Kaup, 1829 was merged in *Parus* Linnaeus, 1758 for most of the 20th century (eg, Hartert 1910, Paynter 1967). However, its recent resurrection by the American Ornithologists' Union (AOU 1998) and the British Ornithologists' Union (BOU; Sangster et al 2005), as well as the near simultaneous publication of the fourth edition of the International Code of Zoological Nomenclature by the International Commission on Zoological Nomenclature (ICZN 1999), highlighted divergences of interpretation concerning the gender of this genus (AOU 1998 versus 2000, Sangster et al 2005 versus 2007, van den Berg 2006, Redactie Dutch Birding 2006, del Hoyo et al 2007).

Most of the early European authors quoted by Gadow (1883) and Hartert (1910) treated *Poecile* Kaup, 1829 as feminine, and so did Wolters (1975-82). *Poecile* is a feminine Latin word ('picture gallery') (Lewis 1879). Yet, in his original description, Kaup (1829) explicitly cited the Greek adjective *poikilos* ('multicoloured') as the origin of his *Poecile*. On account of the author's indication, *Poecile* is therefore not the Latin word meaning a picture gallery (ICZN 1999, Articles 26, 30.1.1) nor the feminine Greek adjective *poikile* transliterated into Latin without other changes (ICZN 1999, Article 30.1.2). It can only be viewed as a latinized Greek word (ICZN 1999, Article 30.1.3) because *poe-* is the latinization of *poi-* (ICZN 1985: 186). Since the ending *e* is not indicative of a particular gender in Latin (ICZN 1999, Article 30.1.3), *Poecile* has to be treated as masculine because its author did not state that it was feminine nor did he combine it with a feminine adjectival species group name (ICZN 1999, Article 30.1.4.2).

Leptopoecile Severtsov, 1873 is also masculine but for slightly different reasons. In his original description, Severtsov (1873) said nothing about the origin or meaning of *Leptopoecile*, nor did he combine it with a variable adjective. *Leptopoecile* can be viewed as formed from the Greek *lepto(s)* ('small, delicate') and *poikilis* ('unknown bird') (Liddell & Scott 1940), latinized with a change of ending. Since the Latin ending is not indicative of a particular gender, *Leptopoecile* has to be treated as masculine (ICZN 1999, Article 30.1.4.2). The Greek origin of *lepto-* ('small, delicate') precludes here any reference to the Latin word *Poecile* ('picture gallery').

The above conclusions are consistent with the treat-

ment of Greek words with a latinized ending not indicative of a particular gender (David & Gosselin 2002, Section 7c).

As a result, both *Poecile* and *Leptopoecile* should be treated as masculine. This has consequences for some of the scientific names within these genera, including two species occurring in the Western Palearctic, namely Willow Tit *Poecile montanus* (not *P. montana*) and Grey-headed Chickadee (also known as Siberian Tit) *P. cinctus* (not *P. cincta*). The gender change also influences the scientific name of Varied Tit *P. varius* (not *P. varia*) from eastern Asia and some species and subspecies of the Nearctic members of *Poecile* and of one of the *Leptopoecile* taxa.

References

- AOU 1998. Check-list of North American Birds. Seventh edition. Washington DC.
- AOU 2000. Forty-second supplement to the American Ornithologists' Union Check-list of North American Birds. Auk 117: 847-858.
- van den Berg, A B 2006. Dutch Birding-namen: lijst van West-Palearctische vogelsoorten 2006 – Dutch Birding's names: list of Western Palearctic bird species 2006. Amsterdam.
- David, N & Gosselin, M 2002. The grammatical gender of avian genera. Bull Br Ornithol Club 122: 257-282.
- Gadow, H 1883. Catalogue of birds in the British Museum 8. London.
- Hartert, E 1910. Die Vögel der paläarktischen Fauna 1. Berlin.
- del Hoyo, J, Elliott, A & Christie, D A (editors) 2007. Handbook of the birds of the world 12. Barcelona.
- ICZN 1985. International code of zoological nomenclature. Third edition. London.
- ICZN 1999. International code of zoological nomenclature. Fourth edition. London.
- Kaup, J 1829. Skizzirte Entwicklungs-Geschichte und Natürliches System der Europäischen Thierwelt. Darmstadt.
- Lewis, C T 1879. A Latin dictionary. Oxford.
- Liddell, H G & Scott, R 1940. A Greek-English lexicon. Oxford.
- Paynter, R A Jr (editor) 1967. Check-list of birds of the world 12. Cambridge, Mass.
- Redactie Dutch Birding 2006. Naamgeving van taxa in Dutch Birding. Dutch Birding 28: 26-29.
- Sangster, G, Collinson, J M, Helbig, A J, Knox, A G & Parkin, D T 2005. Taxonomic recommendations for British birds: third report. Ibis 147: 821-826.
- Sangster, G, Collinson, J M, Knox, A G, Parkin, D T & Svensson, L 2007. Taxonomic recommendations for British birds: fourth report. Ibis 149: 853-857.
- Severtsov, N A 1873. Izvestiya Imperatorskago Obshchestva Lyubitelei Estestvoznaniya, Antropologii i Etnografii 8/2. Moskva.
- Wolters, H E 1975-82. Die Vögelarten der Erde. Hamburg.

Normand David, 516 Shakespeare, Dollard-des-Ormeaux H9G 1A2, Canada
(normanddavid@videotron.ca)

Michel Gosselin, Canadian Museum of Nature, PO Box 3443 Station D, Ottawa K1P 6P4, Canada
(mgosselin@mus-nature.ca)

Redactiemedelingen

Naamgeving van taxa in Dutch Birding

Voor taxonomie, naamgeving en volgorde van in Nederland waargenomen taxa houdt Dutch Birding zich aan de beslissingen van de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA) (Sangster et al 1999, 2003, in press). Dit is een gevolg van afspraken tussen DBA, Nederlandse Ornithologische Unie (NOU) en SOVON Vogelonderzoek Nederland die werden gemaakt in het kader van de publicatie van Avifauna van Nederland (van den Berg & Bosman 1999, 2001, Bijlsma et al 2001). Voor taxonomie van niet in Nederland vastgestelde taxa wordt de derde editie van 'Howard and Moore' (Dickinson 2003) gevolgd.

De afwijkingen en aanvullingen op de gehanteerde naamlijsten worden in redactiemedelingen in de eerste nummers van jaargangen van Dutch Birding gepubliceerd (Dutch Birding 19: 21-28, 1997; 20: 22-32, 1998; 24: 22-24, 2002; 25: 49-50, 2003; 26: 49-51, 2004; 27: 42-43, 2005; 28: 26-29, 2006; 29: 34, 2007). Deze zijn bovendien verwerkt in de Dutch Birding-namenlijst (van den Berg 2006).

In 2008 verschijnt een nieuwe Dutch Birding-namenlijst waarin de laatste wijzigingen en ontwikkelingen zijn verwerkt. De in Dutch Birding gebruikte Engelse namen zullen vanaf 1 januari 2008 overeenkomen met de aanbevelingen van het Internationaal Ornithologisch Congres (Gill & Wright 2006), hetgeen consistent is met het beleid van een aantal andere Europese tijdschriften (cf Barthel 2006). Bovendien zal met ingang van 2008 worden gebruikt: Herring Gull *Larus argentatus* (niet European Herring Gull) en Smithsonian Gull *L. smithsonianus* (niet American Herring Gull) (Olson & Banks 2007, contra Redactie Dutch Birding 2007).

In tabel 1 staan de overige wijzigingen in de naamgeving van West-Palearctische taxa die per 1 januari 2008 worden doorgevoerd.

Summary

TAXA NAMES IN DUTCH BIRDING From 1 January 2008, Dutch Birding will use new names or new taxonomic treatments for several taxa (see table 1). In line with Limicola and other journals, the English names recommended by the International Ornithological Congress will be followed. In addition, Smithsonian Gull *Larus smithsonianus* will be used instead of American Herring Gull (which means that European Herring Gull *L. argentatus* becomes Herring Gull).

Verwijzingen

- American Ornithologists' Union (AOU) 2000. Forty-second supplement to the American Ornithologists' Union check-list of North American birds. Auk 117: 847-858.
- American Ornithologists' Union (AOU) 2002. Forty-fourth supplement to the American Ornithologists' Union check-list of

- North American birds. Auk 119: 897-906.
- Barthel, P 2006. Änderungen einiger englischer Namen in der Artenliste der Vögel Deutschlands. Limicola 20: 239-240.
- van den Berg, A B 2006. Dutch Birding-namen: lijst van West-Palearctische vogelsoorten 2006 – Dutch Birding's names: list of Western Palearctic bird species 2006. Amsterdam.
- van den Berg, A B & Bosman, C A W 1999, 2001. Zeldzame vogels van Nederland – Rare birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 1. Eerste, tweede druk. Haarlem.
- Bijlsma, R G, Hustings, F & Camphuysen, C J 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland – Common and scarce birds of the Netherlands. Avifauna van Nederland 2. Haarlem.
- David, N & Gosselin, M 2008. Grammatical gender of *Poecile* and *Leptopoecile*. Dutch Birding 30: 19.
- Dickinson, E C (redactie) 2003. The Howard and Moore complete checklist of the birds of the world. Derde druk. Londen.
- Dietzen, C, Garcia-del-Rey, E, Delgado Castro, G & Wink, M 2007. Phylogeography of the blue tit (*Parus teneiffae*-group) on the Canary Islands based on mitochondrial DNA sequence data and morphometrics. J Ornithol 149: 1-12.
- Ebels, E B 2003. Speciation in *Pica* magpies. Dutch Birding 25: 103-116.
- Gill, F & Wright, M 2006. Birds of the world: recommended English names. Londen.
- Guillaumet, A, Crochet, P-A & Bodelle, B 2005. Phenotypic variation in *Galerida* larks in Morocco: the role of history and natural selection. Mol Ecol 14: 3809-3821.
- Guillaumet, A, Pons, J-M, Godelle, B & Crochet, P-A 2006. History of the Crested Lark in the Mediterranean region as revealed by mtDNA sequences and morphology. Mol Phylogen Evol 39: 645-656.
- Guillaumet, A, Ferdy, J-B, Desmarais, E, Godelle, B & Crochet, P-A 2008. Testing Bergmann's rule in the presence of potentially confounding factors: a case study with three species of *Galerida* larks in Morocco. J Biogeogr (in press).
- del Hoyo, J, Elliott, A & Sargatal, J (redactie) 1992. Handbook of the birds of the world 1. Barcelona.
- del Hoyo, J, Elliott, A & Christie, D A (redactie) 2007. Handbook of the birds of the world 12. Barcelona.
- Jiguet, F, Crochet, P-A, Dubois, P, Le Maréchal, P, Pons, J-M & Yésou, P 2007. Décisions prises par la Commission de l'Avifaune Française en 2006-2007: 11e Rapport de la CAF. Ornithos 14: 108-115.
- Madge, S & Burn, H 1994. Crows and jays: a guide to the crows, jays and magpies of the world. Londen.
- Olson, S L & Banks, R C 2007. Lectotypification of *Larus Smithsonianus* Coues, 1862 (Aves: Laridae). Proc Biol Soc Wash 120: 382-386.
- Redactie Dutch Birding 2006, 2007. Naamgeving van taxa in Dutch Birding. Dutch Birding 28: 26-29; 29: 34.
- Robb, M S, Mullaney, K M & The Sound Approach 2008. Petrels night and day: a Sound Approach guide. Poole.
- Sangster, G 1996. Species limits in the Blue Tit complex: new evidence from play-back studies. Dutch Birding 18: 85-88.
- Sangster, G 2006. The taxonomic status of 'phylogroups' in the *Parus teneiffae* complex (Aves): Comments on the paper by Kvist et al. (2005). Mol Phylogen Evol 38: 288-289.
- Sangster, G, Hazevoet, C J, van den Berg, A B, Roselaar, C S & Sluys, R 1999. Dutch avifaunal list: species concepts, taxonomic instability, and taxonomic changes in 1977-1998. Ardea 87: 139-165.
- Sangster, G, van den Berg, A B, van Loon, A J & Roselaar, C S 2003, in prep. Dutch avifaunal list: taxonomic changes in

TABEL 1 Vanaf 1 januari 2008 door Dutch Birding gebruikte nieuwe wetenschappelijke namen van West-Palearctische (WP) taxa / New scientific names for Western Palearctic (WP) taxa used in Dutch Birding from 1 January 2008

Desertastormvogel / Desertas Petrel *Pterodroma deserta* (was *P. feae deserta*) (Robb et al 2008)

Mediterraan Stormvogeltje / Mediterranean Storm Petrel *Hydrobates melitensis* (was *H. pelagicus melitensis*) (Robb et al 2008)

Kaapverdisch Stormvogeltje / Cape Verde Storm Petrel *Oceanodroma jabejabe* (was *O. castro jabejabe*) (Robb et al 2008)

Middelste Zilverreiger / Yellow-billed Egret (voorheen / formerly Intermediate Egret) *Mesophoxys intermedia* (was *Egretta intermedia*) (Sheldon et al 2000, cf del Hoyo et al 1992, cf Dickinson 2003, cf Jiguet et al 2007, George Sangster in litt)

Afrikaans Purperhoen / Allen's Gallinule *Porphyrio alleni* (was *Porphyryla alleni*) (AOU 2002, Dickinson 2003, Jiguet et al 2007, Sangster et al 2007)

Amerikaans Purperhoen / Purple Gallinule *Porphyrio martinica* (was *Porphyryla martinica*) (AOU 2002, Dickinson 2003, Jiguet et al 2007, Sangster et al 2007)

Dwergmeeuw / Little Gull *Hydrocoloeus minutus* (was *Larus minutus*) (Sangster et al 2007, in press)

Vorkstaartmeeuw / Sabine's Gull *Xema sabini* (was *Larus sabini*) (Sangster et al 2007, in press)

Kleine Kokmeeuw / Bonaparte's Gull *Chroicocephalus philadelphia* (was *Larus philadelphia*) (Sangster et al 2007, in press)

Kokmeeuw / Common Black-headed Gull *Chroicocephalus ridibundus* (was *Larus ridibundus*) (Sangster et al 2007, in press)

Bruinkopmeeuw / Brown-headed Gull *Chroicocephalus brunnicephalus* (was *Larus brunnicephalus*) (Sangster et al 2007, in press)

Grijskopmeeuw / Grey-hooded Gull (voorheen / formerly Grey-headed Gull) *Chroicocephalus cirrocephalus* (was *Larus cirrocephalus*) (Sangster et al 2007, in press)

Langsnavelkuifleeuwerik / Long-billed Crested Lark *Galerida macrorhyncha* (was *Galerida cristata macrorhyncha*) (Guillaumet et al 2005, 2006, 2008; cf Dickinson 2003). Deze soort omvat behalve de nominaat ook de ondersoort *G. m. randonii*. / Apart from the nominate, this species comprises the subspecies *G. m. randonii*.

Bonte Lijster / Varied Thrush *Ixoreus naevius* (was *Zoothera naevia*) (Sangster et al 2007)

Gran Canaria-pimpelmees / Gran Canaria Blue Tit *Cyanistes hedwigi*

Dietzen et al (2007) beschreven dit nieuwe pimpelmeestaxon voor Gran Canaria, Canarische Eilanden (waarbij zij alle Canarische taxa en Maghrebpimpelmees *C. ultramarinus* als ondersoort van Tenerifepimpelmees *C. teneriffae* behandelden). Bovendien konden zij Fuerteventurapimpelmees *C. degener* (ook als ondersoort) niet onderscheiden van Maghrebpimpelmees en concludeerden dat *degener* en *ultramarinus* als synoniemen dienen te worden beschouwd. Dit betekent dat Maghreb-

pimpelmees behalve in de Maghreb ook voorkomt op Fuerteventura en Lanzarote, Canarische Eilanden (cf Sangster 1996, 2006, contra Redactie 2006). / Dietzen et al (2007) described this new blue tit taxon for Gran Canaria, Canary Islands (treating all taxa from the Canary Islands and Ultramarine Tit *C. ultramarinus* as subspecies of Tenerife Blue Tit *C. teneriffae*). In addition, they could not distinguish Fuerteventura Blue Tit *C. degener* from Ultramarine Tit and recommended to treat *degener* and *ultramarinus* as synonymous. This means that Ultramarine Tit occurs, apart from in the Maghreb, also on Fuerteventura and Lanzarote, Canary Islands (cf Sangster 1996, 2006, contra Redactie 2006).

Matkop / Willow Tit *Poecile montanus* (was *Poecile montana*) (cf Sangster et al 2005, del Hoyo et al 2007, Michel Gosselin in litt; contra AOU 2000, contra Redactie Dutch Birding 2006, contra Sangster et al 2007). *Poecile* moet als mannelijk worden beschouwd (David & Gosselin 2008) en daarom is de juiste soortnaam *montanus*. / *Poecile* should be considered masculine (David & Gosselin 2008), so the correct specific epithet is *montanus*.

Bruinkopmees / Grey-headed Chickadee (voorheen / formerly Siberian Tit) *Poecile cinctus* (was *P. cincta*) (cf Sangster et al 2005, del Hoyo et al 2007, Michel Gosselin in litt, contra AOU 2000, contra Redactie Dutch Birding 2006, contra Sangster et al 2007). *Poecile* moet als mannelijk worden beschouwd (David & Gosselin 2008) en daarom is de juiste soortnaam *cinctus*. / *Poecile* should be considered masculine (David & Gosselin 2008), so the correct specific epithet is *cinctus*.

Maghrebekster / Maghreb Magpie *Pica mauritanica* (was *Pica pica mauritanica*) (Madge & Burn 1994, cf Ebels 2003).

Andere allopatrische *Pica*-soorten buiten de WP (op een na alle voorheen ondersoort van Ekster *Pica pica*): Asirekster *P. asirensis*, Amerikaanse Ekster *P. hudsonia* en Geelsnavelekster *P. nuttalli* (Zink et al 1995, AOU 2000, Ebels 2003). Himalaya-ekster *P. p. bottanensis*, Kamtsjatka-ekster *P. p. camtschatica* en Oosterse Ekster *P. p. sericea* worden vooralsnog als conspecificiek beschouwd. / Other allopatric *Pica* species outside the WP (all except one formerly subspecies of Eurasian Magpie *Pica pica*): Asir Magpie *P. asirensis*, Black-billed Magpie *P. hudsonia* and Yellow-billed Magpie *P. nuttalli* (Zink et al 1995, AOU 2000, Ebels 2003). Himalayan Magpie *P. p. bottanensis*, Kamchatka Magpie *P. p. camtschatica* and Oriental Magpie *P. p. sericea* are treated as conspecific with Eurasian Magpie for the time being.

Bleke Rotsmus / Pale Rockfinch *Carospiza brachydactyla* (was *Petronia brachydactyla*) (Dickinson 2003, contra van den Berg 2006)

Indische Rotsmus / Yellow-throated Sparrow (voorheen / formerly Chestnut-shouldered Petronia) *Gymnoris xanthocollis* (was *Petronia xanthocollis*) (Dickinson 2003, contra van den Berg 2006)

1999-2003, 2004-2007. *Ardea* 91: 281-287, in press.
Sangster, G, Collinson, J M, Helbig, A J, Knox, A G & Parkin, D T 2005. Taxonomic recommendations for British birds: third report. *Ibis* 147: 821-826.
Sangster, G, Collinson, J M, Knox, A G, Parkin, D T & Svensson, L 2007. Taxonomic recommendations for British birds: fourth report. *Ibis* 149: 853-857.

Sheldon, F H, Jones, C E & McCracken, K G 2000. Relative patterns and rates of evolution in heron nuclear and mitochondrial DNA. *Mol Biol Evol* 17: 437-450.
Zink, R M, Rohwer, S, Andreev, A V & Dittmann, D L 1995. Trans-Beringia comparisons of mitochondrial DNA differentiation in birds. *Condor* 97: 639-649.

Redactie Dutch Birding, Postbus 116, 2080 AC Santpoort-Zuid, Nederland (editors@dutchbirding.nl)

30 jaar Dutch Birding

Mijlpaal

Dit nummer van Dutch Birding is het eerste van jaargang 30 – een mijlpaal. Wie terugkijkt op de afgelopen 30 jaar ziet een enorme ontwikkeling, zowel bij het tijdschrift Dutch Birding en de Dutch Birding Association (DBA) als bij het vogelen in het algemeen. Dutch Birding en de DBA hebben een toonaangevende rol gespeeld bij het populariseren en stimuleren van het kijken naar vogels en documenteren van bijzondere waarnemingen in Nederland, België en (ver) daarbuiten. In die 30 jaar is alles ‘meer’ geworden: het aantal actieve en kundige vogelaars, de hoeveelheid apparatuur die ze bij zich dragen, het aantal zeldzame en schaarse vogels dat per jaar gemeld wordt, het aantal vogelboeken dat geraadpleegd kan worden, het gemiddelde aantal foto’s dat van een zeldzaamheid wordt gemaakt, het aantal nummers van Dutch Birding per jaargang en het aantal pagina’s en het aantal foto’s per nummer. Dutch Birding profiteerde bovendien van nieuwe technieken zoals de digitalisering in fotografie en geluidsopnamen, de ontwikkelingen in DNA-onderzoek, de revoluties in het gebruik van com-

puters en de toename in communicatie door de opkomst van mobiele telefoon en internet. Als gevolg van al die parallele ontwikkelingen is ook de kennis over herkenning, taxonomie en voorkomen van zeldzame en schaarse vogels sterk toegenomen. Hoewel Dutch Birding zich nog steeds jong voelt en dat gevoel ook tot op hoge leeftijd zal vasthouden, is 30 jaar een mooie leeftijd om een terugblik te bieden in de vorm van een serie artikelen. In elk nummer van deze jaargang zal een periode van vijf jaren worden gememoreerd, te beginnen met de eerste vijf vanaf de oprichting van de DBA in 1979 en in het laatste nummer eindigend met de periode 2004-08. Deze reeks wordt geschreven door Hans ter Haar die als DBA-er van het eerste uur alle ontwikkelingen van nabij heeft meegemaakt. Waar nodig zullen ook anderen een bijdrage aan de teksten leveren. Een selectie van beeldmateriaal van zowel vogels als vogelaars brengt de geschiedenis ook letterlijk in beeld en op de omslag van ieder nummer van deze jaargang wordt een kenmerkende dwaalgast uit de besproken periode afgebeeld.
REDACTIE DUTCH BIRDING

30 jaar Dutch Birding, deel 1: 1979-83

De (pre)historie

Het vogelaarslandschap werd tot het midden van de jaren 1970 gedomineerd door de Nederlandse Ornithologische Unie (NOU) met de bekende tijdschriften *Ardea* en *Limosa* en de aan de NOU verbonden Club van Nederlandse Vogelkundigen (CNV), die met regelmatige excursies het veldvogelen vertegenwoordigde. Daarnaast was Het Vogeljaar een bloeiend tijdschrift met een uitgebreide waarnemingenrubriek. Het Vogeljaartje – het jeugdblad van Vogelbescherming – was een kweekvijver van (nog) niet door enige kennis gremde, enthousiaste jonge vogelaars waarin waarnemingen en excursieverslagen alle ruimte kregen. Een bijna vergeten maar zeer belangrijke bron van vogel- en vogelaarsinformatie waren de logboeken die op goede vogelplekken lagen. De boeken van Paviljoen Zuidpier te IJmuiden, Noord-Holland, en van de vogelhut aan de Knardijk, Flevoland, waren kleurrijke bronnen van (des)informatie!

Het soortenjagen bestond al, bloeide zelfs op beperkte schaal, maar werd vooral gekenmerkt door een klein

aantal vogelaars die – zonder dat het noodzakelijkerwijs elitair was – alleen elkaar op de hoogte hielden van waarnemingen. De rest van vogelend Nederland had een grote informatieachterstand en leed daar nauwelijks onder! Het was niet gebruikelijk om elkaar uit het veld te bellen – een briefkaart was net zo goed als een avondlijk telefoontje om collega-vogelaars van bijzondere waarnemingen op de hoogte te brengen. Herkenningsliteratuur bestond vooral uit artikelen gebaseerd op balgen, met vaak dorre teksten en vooral tekeningen – en goede foto’s van zeldzaamheden waren zeldzamer dan de vogels zelf...

De Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) en de in 1983 opgeheven Commissie voor de Nederlandse Avifauna (CNA; vanaf 1996 voortgezet als Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna, CSNA) waren NOU-commissies, waarin de soortenjagers *avant la lettre* en universitaire biologen een prominente rol speelden. Hoewel de CDNA, de schaarse herkenningsliteratuur in ogenschouw nemend, gemiddeld redelijk degelijk werk leverde werden de hiaten in de kennis die hadden moeten leiden tot aanhouden of afwijzen van

31 Sneeuwuil / Snowy Owl *Bubo scandiacus*, eerstejaars vrouwtje, Leeuwarden, Friesland, 10 januari 1980 (René Pop) **32** Leeuwarden, Friesland, 10 januari 1980 (Paul de Heer). Van links naar rechts / from left to right: Sneeuwuil / Snowy Owl *Bubo scandiacus* (boven / above), Han Blankert, René Pop en Edward van IJendoorn **33** Geelnavelduiker / Yellow-billed Loon *Gavia adamsii*, tweede-kalenderjaar, Kortenhoef, Noord-Holland, 3 augustus 1980 (René Pop)

34 Bairds Strandloper / Baird's Sandpiper *Calidris bairdii*, juveniel, 'Bairdsstrand', Maasvlakte, Zuid-Holland, september 1980 (René Pop)

35 Slangenarend / Short-toed Snake Eagle *Circaetus gallicus*, Maasvlakte, Zuid-Holland, 9 augustus 1981 (René Pop)

36 Pre-DBA vergadering / pre-DBA meeting, Knardijk, Flevoland, begin / early april 1979 (Hans ter Haar). Van links naar rechts / from left to right: Frans Rijnja, Gerard Steinhaus, Cecilia Bosman, Jelle Scharringa, JanJaap Brinkman, Han Blankert, Eef Kieft (boven / above), Kees Klaver, Frank Rozendaal (skullkend / skulking), Edward van IJzendoorn en Jan Bos.

waarnemingen regelmatig gevuld met argumenten van meer sociale aard. Dit leidde tot (achteraf) grappige series van gevallen van zeldzaamheden die plotseling in de mode raakten – Petsjorapieper *Anthus gustavi* is hiervan het beste voorbeeld. Tot mijn favoriete artikelen in *Limosa* uit die tijd horen de beschrijving van een broedgeval van Sperwergrasmus *Sylvia nisoria*, waarbij je na lezing van het lijvige artikel moet vaststellen dat de auteur de vogels nooit goed in beeld heeft gehad, en het artikel van de Keizerarend *Aquila heliaca* van Ommen, Overijssel, waarin naast een duidelijke foto ook een perfecte beschrijving van een Zeearend *Haliaeetus albicilla* wordt gegeven die de toets der kritiek vandaag nog zou doorstaan.

Net zoals in de gehele Nederlandse maatschappij van die tijd verscheen een jongere generatie binnen de toen gevestigde vogelaarsorde die het er niet noodzakelijkerwijs mee eens was dat de dingen bleven zoals ze waren. Arnoud van den Berg, Edward van IJzendoorn en Gerald Oreeel waren belangrijke woordvoerders van deze generatie.

De winter van 1978-79 was uitzonderlijk goed voor zeldzaamheden, met Geelsnavelduikers *Gavia adamsii* op verschillende plekken, een Steenarend *A chrysaetos* in de Wieringermeer, Noord-Holland, misschien wel de laatste grote invasie van Grote Trappen *Otis tarda*, relatief veel Slechtvalken *Falco peregrinus* en Zeearenden – beide nog beduidend zeldzamer dan nu en zeker een

twitch waard – en een (vermeende) Witbandzeearend *H leucoryphus*, naast vele andere subzeldzaamheden. Deze aaneenschakeling van goede soorten had een versnellend effect op de ontwikkelingen in de Nederlandse vogelaarswereld. De onderlinge contacten van in zeldzaamheden geïnteresseerde vogelaars werden in het veld verstevigd en uitgebouwd. Mensen die elkaar voorheen alleen van naam kenden kwamen elkaar in het veld tegen. Belangrijker nog was dat de belafspraken die vogelaars onderling hadden zich ontwikkelden tot een spinnenweb van contacten dat voorheen ondenkbaar was. Veel vogelaars maakten voor het eerst concrete belafspraken en door de vele goede waarnemingen in de wintermaanden hadden deze afspraken ook onmiddellijk resultaat. In moderne termen ontstond er in die maanden een 'community' van gelijkgestemde vogelaars van overwegend jonge twintigers. Het derde en misschien wel belangrijkste element was dat in de vele discussies die in het veld gevoerd werden de behoefte aan goede informatie-uitwisseling en een Nederlands tijdschrift van de kwaliteit van *British Birds* maar meer zoals *Birding* (van de American Birding Association, ABA) gericht op 'veldvogelen', herkenning en voorkomen van zeldzaamheden, breed werd gedeeld.

Amsterdam en omgeving, Noord-Holland, ontwikkelde zich tot het centrum van deze nieuwe beweging (met de studentenflats van Uilenstede in Amstelveen als het kloppend hart) terwijl vogelaars uit de Noord-

TABEL 1 De 18 medewerkers aan Dutch Birding 1-1 (juni 1979) / the 18 co-workers for Dutch Birding 1-1 (June 1979)

Arnoud van den Berg	Edward van IJzendoorn	René Pop
Han Blankert	Hans ter Haar	Frank Rozendaal
JanJaap Brinkman	Eef Kieft	Frans Rijnja
Jan Bos	Kees Klaver	Jelle Scharringa
Cecilia Bosman	Jan Mulder	Gerard Steinhaus
Klaas Eigenhuis	Gerald Oreeel	Arend Wassink

Hollandse duinstreek, Zuid-Holland en Utrecht deze groep aanvulden. In januari 1979 werd een gestencilde (kopiëren bestond toen nog niet voor normale mensen!) nieuwsbrief verspreid die, naast de opsomming van de vele goede waarnemingen, op pamfletachtige wijze een pleidooi bevatte voor het soortenjagen (ook al werd zeer omzichtig met dit begrip omgegaan) en het aan elkaar doorgeven van waarnemingen. In deze nieuwsbrief werd al gesproken over een telefoonsysteem, hoewel daarmee een serie belafspraken werd bedoeld en nog niet een informatienummer. De nieuwsbrief eindigde dan ook met een serie telefoonnummers van vogelaars die gebeld konden worden voor de laatste stand van zaken en voor het doorgeven van waarnemingen.

De discussies begonnen zich steeds meer te richten op een eigen tijdschrift en in de tweede nieuwsbrief gedateerd 1 maart 1979 werd hier voorzichtig op gepreludeerd. Dit was het begin van zware tegendruk vanuit de kringen van de NOU en Limosa; niet onbegrijpelijk werd een nieuwe beweging met een eigen tijdschrift als onnodig en zelfs als bedreigend ervaren. Binnen de NOU en de CNV moest er voor deze beweging ruimte zijn. Vooral de 'nieuwlichters' die binnen de NOU, de commissies of Limosa al een formele rol speelden kregen het zwaar te verduren van de 'gevestigde orde'. De kracht waarmee tegengas werd gegeven liet in ieder geval zien dat het initiatief serieus werd genomen.

De eerste vijf jaar: 1979-83

De wal kon het schip niet meer keren. Een snelle serie vergaderingen in maart 1979 op Uilenstede 40, begin april op de Knardijk (plaat 36) en uiteindelijk op 21 april in Katwijk, Zuid-Holland, leidde tot de oprichting van de Dutch Birding Association (DBA) – gevierd met een patatje in de lokale snackbar. Edward van IJzendoorn werd benoemd tot de eerste voorzitter van de vereniging DBA.

De derde nieuwsbrief van 1 april 1979 vermeldde nog niets over deze ontwikkelingen – deze brief ging vooral over hoe en wanneer te bellen. Er was namelijk iets fout gegaan... De Kortbekzeekoet (toen Dikbekzeekoet) *Uria lomvia* van de Brouwersdam, Zuid-Holland, was slechts door een klein groepje waarnemers gezien maar niet doorgegeven omdat de herkenning niet zeker was. De foto's die snel vrijkwamen lieten echter weinig ruimte voor twijfel, vooral toen bleek dat de vogel een paar dagen later door Arie Ouwerkerk dood was opgeraapt. De toonzetting van nieuwsbrief 3 was dan ook ietwat somber – terecht, want we wachtten nog steeds op een twitchbare herkansing!

Binnen de DBA was nog steeds discussie over de financiële haalbaarheid en risico's van een tijdschrift.

Ook speelde de externe druk een rol bij deze discussie. Met een budget van rond de 100 gulden en veel enthousiasme werd deze discussie doorbroken. Het eerste nummer van Dutch Birding werd in een dag in elkaar gezet – gestencild en met vlekkerige tekeningen en foto's maar met een voor die tijd verfrissende aanpak en een behoorlijke inhoudelijke kwaliteit. Na lange discussies werd de Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea* als logo gekozen omdat deze soort alle belangrijke elementen van een ultieme dwaalgast in zich verenigde – een mooie vogel, een zekere 'mythische' kwaliteit en wat status betreft een ambitieus maar realistisch doel. De eerste versie van dit logo werd ontworpen door Frank Rozendaal. Op 1 juni 1979 verscheen deze eerste Dutch Birding als kwartaaltijdschrift op A5-formaat (zie tabel 1 voor de medewerkers aan dit nummer). De serieuze toon van het eerste nummer werd hier en daar doorbroken met studentikoze opmerkingen ('Zeg nooit zomaar duiker tegen een *Gavia 'chiquita'*').

Principieel was Dutch Birding vanaf het eerste nummer een tweetalig tijdschrift – artikelen met een meer dan Nederlandse reikwijdte verschenen in het Engels met een Nederlandse samenvatting, bij meer op Nederland georiënteerde artikelen was dat andersom.

De eerste Dutch Birding werkte als een splijtzwam – er ontstond een snel polariserende discussie over nut en wenselijkheid van soortenjagen die de eerste jaren in alle tijdschriften en logboeken doorechode. Het was vrijwel onmogelijk om een genuanceerd standpunt in te nemen; als je niet tegen was dan was je voor en andersom. Wie denkt dat de graffiti in de steden van de Verenigde Staten is uitgevonden is duidelijk niet in een vogelhut geweest in 1979 of 1980 – de muren stonden vol met kreten voor en tegen de DBA. Een klassieker uit die tijd is natuurlijk *DBA - Koeievla*. De 'tegenpartij' was vaak creatief – een gemelde Grote Trap bleek een keukentrap en er werden diverse hinderlagen gelegd om soortenjagers in verboden gebied te betrappen na een nepwaarneming. De reactie van Gerald Oreeel (Dutch Birding 3: 37, 1981) op een in Het Vogeljaar verschenen zuur stukje over excessen in het veld is tekenend voor deze periode. Zelfs de keuze voor een tweetalig tijdschrift was buiten (en soms ook binnen de DBA) een onderwerp van verhitte discussies.

Het was niet alles polarisatie wat de klok sloeg – uit de kringen van de 'gevestigde orde' kwam ook expliciete steun van een aantal ervaren vogelaars die zich herkenden in de doelstellingen van de DBA. Van deze 'oudere jongeren' moeten Nico Marra sr en vooral Joop Swaab genoemd worden, beiden vogelaars die tot op hoge leeftijd met jeugdig en niet aflatend enthousiasme

37 DBA-vogelweek / DBA bird week, Terschelling, Friesland, oktober 1981 (voorbijganger). Van links naar rechts / from left to right: René van Rossum, Joop Swaab (boven), René Pop, Ruud Schenk, Pieter Bison, Paul de Heer, Jan van der Laan, Eus van der Burg, Gerard Steinhaus, Arnoud van den Berg, Hans ter Haar en Gerald Oreeil.

het veld ingingen en voor menige jonge DBA'er een bron van inspiratie waren door hun doorzettingsvermogen, rijke kennis en ervaring en opbouwende kritiek.

Inhoudelijk was in de eerste jaargang niet alles gesneden koek – een van de belangrijkste artikelen in de eerste jaargang over de Witbandzeearend (1: 10-15, 1979) zal wat wenkbrauwen hebben doen fronsen, ook al kwamen er beperkt inhoudelijke reacties omdat er vrijwel geen foto's van deze soort bekend waren. Een jaar later verschenen wat meer reacties en een foto van een onvolwassen Witbandzeearend en werden – ook al is de toonzetting over de herkenning nog positief – voorzichtig de eerste vraagtekentjes bij de determinatie gezet (2: 8-9, 1980). Later in die jaargang werd de determinatie bijgesteld (2: 128, 1980). Onvervaard en met jeugdig enthousiasme verscheen een artikel over de Havikarend *A fasciata* (toen *Hieraetus fasciatus*) langs de Oostvaardersdijk, Flevoland (1: 46-50, 1979) – een vogel die in dichte mist werd gezien en gedetermineerd maar waarvan de zwaar bewerkte foto's achteraf toch echt een Buizerd *Buteo buteo* laten zien (6: 67-68, 1984). Desondanks ontwikkelde Dutch Birding zich zowel inhoudelijk als wat betreft uiterlijk in rap tempo. Het tweede nummer was – mede door de ervaren inbreng van Gerald Oreeil – al een enorme stap voorwaarts. Het kwaliteitsverschil was zo groot dat nummer 1 aan het einde van de eerste jaargang nogmaals werd uitgebracht – we konden opeens zien wat er op de foto's stond! De

inhoud was van meet af aan breed georiënteerd en zette een lijn uit die 30 jaar later nog steeds wordt gevolgd: gevalsartikelen over zeldzame vogels in Nederland en over bijzondere waarnemingen in het buitenland, artikelen over herkenning van bepaalde soortgroepen (zowel gewone soorten als zeldzame), 'mystery photographs', reisverhalen, taxonomische onderwerpen en waarnemingenrubrieken voor Nederland, België en de WP. Langzamerhand werd door de DBA territorium veroverd met bijvoorbeeld de publicatie van een uitgebreide checklist (2: 41-47, 82-104, 1980) – ook al ontbrak hierin ondanks alle zorgvuldigheid Grote Mantelmeeuw *Larus marinus* (oeeps) – en diverse artikelen over gevallen die ten onrechte op de Nederlandse lijst stonden.

Dutch Birding werd verstuurd op zogenaamde inpakavonden waar een 10-tal vrijwilligers samen met de redactie de aanvankelijk 100en en later (jaren 1990) bijna 2000 tijdschriften met de hand in enveloppen schoof, van etiket voorzag en op postcode sorteerde. Het aantal medewerkers was inmiddels flink gestegen en de vereniging DBA had zich in november 1980 op een ledenvergadering in Katwijk omgevormd tot een stichting – vooral omdat in een vereniging leden de mogelijkheid hebben om in een Algemene Ledenvergadering de macht te grijpen – je kon nooit weten wat de 'tegenpartij' allemaal van plan was!

De zorgvuldigheid stond bij Dutch Birding, mede door de roerige beginperiode, hoog in het vaandel –

hierdoor daalde echter de publicatiesnelheid en stond er een achterstand. In jaargang 1 en 5 moesten dubbelnummers ervoor zorgen dat het tijdschrift op publicatieschema bleef. Sinds die tijd werd een goede balans gevonden tussen zorgvuldigheid en tijdigheid. Met ingang van jaargang 4 werd Dutch Birding gezet waardoor het professioneler kon worden vormgegeven. In jaargang 4 en 5 verschenen ook voor het eerst de jaarverslagen (over 1980 en 1981) van de CDNA (4: 41-49, 1982, en 5: 5-10, 1983) – de afspraak was dat Dutch Birding deze verslagen in het Engels ging publiceren en Limosa de Nederlandstalige versie bleef doen. De zwaarte en de kwaliteit van de identificatieartikelen namen gestaag toe en (tegenwoordig) bekende buitenlandse auteurs plaatsten artikelen, bijvoorbeeld over de herkenning, subspecifieke variatie, leeftijdsbepaling en geslachtsbepaling bij Europese Bonte Strandlopers *Calidris alpina* (3: 85-98, 1981), de herkenning van 'Izabelklauwier *Lanius isabellinus*' (3: 119-122, 1981) en de veldherkenning van 'sand plovers' *Charadrius* in Oost-Afrika (4: 113-130, 1982, 5: 37-66, 1983). De gevalsartikelen kregen de structuur en kwaliteit die we nu automatisch van Dutch Birding verwachten. Ook taxonomisch begon het tijdschrift zich te roeren door bijvoorbeeld Geelpootmeeuw *L. michahellis* (toen *L. cachinnans*) op de Europese kaart te zetten (dat zou pas een kwart eeuw later in Brittannië gebeuren...).

Ook buiten het tijdschrift om begon de DBA zich te

manifesteren. In 1981 ontstond de voorloper van de huidige DBA-vogelweek. Een 15-tal vogelaars besloot in oktober een week op Terschelling, Friesland, te gaan vogelen – met succes want het merendeel van de deelnemers mocht Grote Pieper *A. richardi* en Bladkoning *Phylloscopus inornatus* als nieuwe soort bijschrijven!

Aangemoedigd door dit succes werd tot een vervolg in 1982 besloten – deze week leverde pardoes een nieuwe soort voor Nederland op: de eerste Kleine Spotvogel *Acrocephalus caligatus* (toen Russische Spotvogel *Hippolais caligata*). Dit was destijds een 'identification challenge' van formaat. Er werd aan Bergfluitier *P. bonelli*, Fitis *P. trochilus* en Woestijngrasmus *Sylvia nana* gedacht. De enige beschikbare literatuur waarin deze soort was afgebeeld was de oude vertrouwde *Heinzel*, verder hadden we een beschrijving voorhanden in de ringersgids van Kenneth Williamson. De enige beschikbare foto was een minuscuul zwart-wit plaatje in *British Birds*. Uiteindelijk werd de vogel gevangen met medewerking van de lokale ringer Joop Jukema waarna – met veel discussie en een lange omweg via de karekieten (vooruitziende blik zoals we nu weten) – uiteindelijk de juiste identiteit kon worden bepaald! Met verder waarnemingen van Grote Piepers, Sperwergrasmussen, Bladkoningen, Kleine Vliegenvangers *Ficedula parva*, (achteraf herkende) Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus* en twee Dwerggorzen *Emberiza pusilla* was het een week die geschiedenis maakte!

38 DBA-vogelweek / DBA bird week, Terschelling, Friesland, oktober 1982 (*Hans ter Haar*). Van links naar rechts / from left to right: Joop Swaab, Joop Jukema, Arnoud van den Berg, Kleine Spotvogel / Booted Warbler *Acrocephalus caligatus*, Edward van IJzendoorn, Wim Wiegant, René Pop, Peter de Knijff en Kees Tiemstra.

Het gevolg was dat we in 1983 maar liefst twee officiële DBA-weken op Terschelling kregen – door sociale druk van het thuisfront voor de DBA'ers met een partner en door budgettaire druk voor de studenten een concept dat snel weer werd verlaten. Niettemin was het format van de DBA-week hiermee geboren en heeft het stand gehouden tot op de dag van vandaag – waarover later meer. Ook de DBA-vogeldag ontstond al in deze beginperiode – op 27 november 1982 werd in Leiden, Zuid-Holland, een programma gepresenteerd met onder andere een jaaroverzicht door Han Blankert, een mystery bird-competitie door Peter de Knijff, een lezing over vogelen in Israël door Joop Swaab en interessante geluidsopnamen door Kees Hazevoet – een programma dat ook vandaag niet zou misstaan.

Samenvattend werden de eerste jaargangen van Dutch Birding gekenmerkt door enthousiasme, inzet, soberheid van uitvoering en inhoudelijke en publicatietechnische groei van kwaliteit. Het ging, zeker vergeleken met de 'rijkdom' van nu, om een bescheiden aantal pagina's per jaargang, met een bescheiden hoeveelheid foto's en – natuurlijk – alles in zwart-wit (tabel 2). Het digitale tijdperk was nog ver weg en de opmaak ging op de ouderwetse manier: artikelen werden 'camera-ready' uitgetypt en door de drukker verwerkt, waarna de door fotorecacteur-van-het-eerste-uur René Pop gelithografeerde foto's in de drukfilms werden gemonteerd. De (vaak nachtelijke) opmaaksessies in Vlaardingen, Zuid-Holland, waren het werk van Paul de Heer, Edward van IJzendoorn ('multitaskend' als voorzitter, productief redactielid en actieve veldvogelaar), Karel Mauer, René Pop en Frank Rozendaal.

Het feit dat er een tijdschrift en daarmee een platform aanwezig was om de kennis en interesse te delen was van veel grotere invloed dan de bescheiden omvang van Dutch Birding op zich. Door de internationale oriëntatie werd niet alleen Dutch Birding maar ook het Nederlandse vogelen stevig op de Europese kaart gezet.

De vogels, lijstjes en getallen

Het precieze aantal soorten dat bij de oprichting van de DBA op de Nederlandse lijst stond is moeilijk aan te geven. De vele herzieningen van oude gevallen, het soms opnieuw aanvaarden van eerder afgewezen waarnemingen en de vele taxonomische veranderingen van de afgelopen decennia maken het lastig om het geboortjaar van de DBA te koppelen aan een exact getal maar terugkijkend zal het op 1 januari 1979 om en nabij de

400 hebben gelegen. Daar kwamen in de eerste vijf jaar van de DBA 16 soorten bij, ofwel ruim drie per jaar, waarvan iets minder dan de helft twitchbaar. In chronologische volgorde ging het in 1979 om Terekruiter *Xenus cinereus* (nu 36 gevallen), Orpheusspottvogel *H polyglotta* (nu niet meer te tellen) en Kleine Geelootruiter *Tringa flavipes* (nu 17; recent met terugwerkende kracht 'gepasseerd' door de aanvaarding van een waarneming uit 1964), in 1980 Stellers Eider *Polysticta stelleri* (nu zes), Bairds Strandloper *C bairdii* (nu vier, waarvan één in 1981), Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra* (nu drie) en Kleine Zwartkop *S melanocephala* (nu acht, waarvan één in 1983), in 1981 Zwartkeellijster *Turdus atrogularis* (nu zes) en Witkruingors *Zonotrichia leucophrys* (nog steeds de enige), in 1982 Kleine Spottvogel (nu 11), Geelbrauwgors *Elucophrys* (nog steeds de enige) en Harlekijneend *Histrionicus histrionicus* (nog steeds de enige) en in 1983 Balkanbergfluit *P orientalis* (toen *P bonelli orientalis*; nu vier), Grote Grijs Snip *Limnodromus scolopaceus* (nu 20), Indigogors *Passerina cyanea* (nu twee) en Mongoolse Pieper *A godlewskii* (nu ten minste vier). Daarnaast werd in 1983 nog Balearische Roodkopklauwier *L senator badius* (nu twee gevallen) als nieuwe ondersoort toegevoegd. Eind 1983 stond de teller van de Nederlandse lijst dus op ruim 415 soorten. De meeste nieuwe soorten uit deze periode zijn nog steeds extreme zeldzaamheden. Veel van de zeldzaamheden waren niet twitchbaar – ringvangsten (Kalanderleeuwerik, Mongoolse Pieper, Geelbrauwgors) en informatiegebrek (Zwartkeellijster, Witkruingors) waren daar voor de belangrijkste soorten debet aan. Ik kan me niet herinneren dat we ooit een echt belangrijke zeldzaamheid hebben gemist door bewuste geheimhouding, hoewel er regelmatig geruchten in die geest circuleerden. Van de vele goede soorten die wel twitchbaar waren in de periode 1979-83 zijn er nog een paar die voor de huidige soortenjager een verschil maken. Kortbekzeekoet (drie waarnemers op de huidige Dutch Birding-ranking) (1979), Harlekijneend (66 waarnemers) (1982-83) en Balkanbergfluit (36 waarnemers) (1983; twee gevallen, mogelijk van hetzelfde individu) zijn na deze periode nooit meer twitchbaar geweest en zijn nog steeds schrijnende kale plekje's op de lijsten van de mensen die ze destijds hebben gemist. Soorten als Steenarend (1979 en 1980), Grijskopspecht *Picus canus* (1981) en Brilzee-eend *Melanitta perspicillata* (1982) hebben het lijsttechnisch lang volgehouden. Alleen Orpheusspottvogel is zo 'algemeen' geworden dat deze soort nu niet meer wordt

TABEL 2 Aantal pagina's en foto's per jaargang van Dutch Birding / number of pages and plates per volume of Dutch Birding

jaar / year	jaargang / volume	pagina's / pages	foto's / plates	aantal foto's per pagina / number of plates per page
1979	1	136	58	0.43
1980	2	156	71	0.46
1981	3	148	78	0.53
1982	4	148	94	0.64
1983	5	120	101	0.84

39 Koningseider / King Eider *Somateria spectabilis*, onvolwassen mannetje, Texel, Noord-Holland, 25 december 1981 (René Pop)

40 Harlekijneend / Harlequin Duck *Histrionicus histrionicus*, vrouwtje, IJmuiden, Noord-Holland, 29 december 1982 (René van Rossum)

beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) en daarnaast zijn ook Grote Grijsze Snip, Terekrutter, Kleine Geelpootruiter en Kleine Spotvogel geen extreme dwaalgasten meer te noemen.

Nog moeilijker dan het aantal soorten is het om de soortenlijstjes van de waarnemers uit deze periode te reconstrueren. De meest actieve leden van de DBA stonden aan het begin van hun 'vogelcarrière' en zaten in 1979 op een soortenaantal van tussen de 250 en 275. Voor de oudere garde soortenjagers circuleerden aantallen tot boven de 300 maar door de bovengenoemde veranderingen is het onmogelijk om te bepalen wat daarvan vandaag telbaar zou zijn geweest. In ieder geval mag duidelijk zijn dat het soortenjagen in Nederland nog in de kinderschoenen stond; de nummer 1 van Nederland – wie het ook mag zijn geweest – had na een leven lang vogelen een soortenaantal waarvoor een serieuze jaarlijstje zich tegenwoordig na een jaartje hard vogelen zou schamen.

Door de DBA kwam het soortenjagen in een stroomversnelling – de Koningseider *Somateria spectabilis* van Texel, Noord-Holland, in december 1981 en begin 1982 langs de Zuidpier van IJmuiden, Noord-Holland, was voor verschillende DBA-toppers de 300e soort. De belafspraken werden verijnd – de meest fanatieke vogelaars hadden dubbele en driedubbele afspraken. Dit systeem werkte meestal uitstekend tot er een echte zeldzaamheid opdook – de drang van het vertrekken won het bij veel mensen van de drang om eerst anderen te bellen! Iedere vogelaar die in die tijd niet tot de kern van de DBA behoorde heeft wel een verhaal over een gemiste soort omdat hij niet was gebeld – in die zin verschillen we vooral op basis van principe maar nog niet op basis van uitvoering van de vorige generatie vogelaars! Het aantal twitchers bij een goede soort bleef meestal beperkt tot c 20 maar als een soort langer aanwezig was kon dat aantal snel oplopen. De al genoemde Koningseider en ook de Harlekijnend in IJmuiden zijn door 100en vogelaars gezien tijdens hun verblijf – ook door vele anti-soortenjagers, zo werd destijds fijntjes opgemerkt. Andere memorabele waarnemingen uit de eerste vijf jaren waren de overzomerende Geelsnavelduiker bij Kortenhof, Noord-Holland, in 1980 (leuk voor de maandlijsten!), de Sneeuwuil *Bubo scandiacus* van Friesland in 1981, de uitgeputte (en later overleden) Slangenarend *Circaetus gallicus* van de Maasvlakte, Zuid-Holland, in 1981 en de Kleine Trap *Tetrax tetrax* van Lage Zwaluwe, Noord-Brabant, in 1983.

Hoe ging je als vogelaar in die tijd zelf een dag vogelen? Internet, e-mail, mobiele telefoons en de vogellijst bestonden nog niet. Dus begon een dag vogelen met informatie inwinnen op de avond ervoor. Verschillende mensen werden gebeld met de vraag: 'Zit er nog wat?' Dat kon lang duren want als de weersverwachting voor de volgende dag veelbelovend was dan probeerde iedereen informatie te verzamelen met het gevolg dat veel mensen in gesprek waren. Bij de standaarduitrusting

voor een vogeldag hoorden naast verrekijker, opschrijfboekje en veldgids (de *Bruun* of de *Heinzel*) ook een portie kwartjes, een boekje met telefoonnummers en net zo belangrijk als kennis van goede vogelplekken: kennis van plekken waar je kon bellen. De vogeldag werd dan doorspekt met meerdere pogingen om even te bellen – op veelbelovende dagen een tijdrovende bezigheid omdat iedereen in het veld was of in gesprek! De dag werd afgerond met het controleren of je niets had gemist door weer een rondje te bellen...

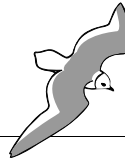
Een telescoop was in de begindagen een uitzondering – in een artikelje van Kees Klaver (1: 27, 1979) wordt zelfs uit de doeken gedaan hoe je een telescoop in de VS kon bestellen omdat goede telescopen in Nederland niet te koop waren. Die wondertelescopen uit Amerika waren natuurlijk niet te vergelijken met de optiek van vandaag maar bijvoorbeeld een Bushnell Spacemaster uit die tijd was verrassend goed. Je ziet ze in de 'mongolenwaaier' nog steeds af en toe voorbijkomen...

Aan het einde van de eerste vijf jaar stond de DBA stevig op de kaart. Het aantal abonnees groeide gestaag, iedereen scoorde vrolijk nieuwe soorten – niet verrassend met de soortenaantallen van die tijd – en Dutch Birding stond internationaal en in toenemende mate ook in Nederland in een uitstekend daglicht. We waren echter pas aan het begin...

Summary

30 YEARS DUTCH BIRDING, PART 1: 1979-83 This paper describes the first five years of Dutch Birding and the Dutch Birding Association (DBA), which were founded in 1979. It is the first part in a series that will cover the six five-year periods from the first year and volume to the current year, 2008 (volume 30). Dutch Birding was established by a small group of birders that aimed to share more information about (rare) birds and to create a platform to publish information (mainly) about the occurrence, taxonomy and identification of rare and scarce birds in the Netherlands and abroad. Dutch Birding started as a bilingual quarterly journal in black-and-white and was inspired by foreign examples, especially American Birding Association's *Birding*. In 1979, the Dutch bird list held c 400 species. Birding became more popular and as a result, in the first five years (1979-83), 16 new species (and one subspecies) were added – including some that have not been recorded since (Harlequin Duck *Histrionicus histrionicus*, White-crowned Sparrow *Zonotrichia leucophrys* and Yellow-browed Bunting *Emberiza chrysophrys*) or are still extreme rarities, such as Baird's Sandpiper *Calidris bairdii* (now four records), Calandra Lark *Melanocorypha calandra* (now three), Eastern Bonelli's Warbler *Phylloscopus orientalis* (now four) and Indigo Bunting *Passerina cyanea* (now two). Organized Dutch Birding weeks in October to the Wadden Sea island of Terschelling, Friesland, paid off with many rare species and were the start of a tradition which still lasts – now bringing autumn crowds of birders mostly to Texel, Noord-Holland, and Vlieland, Friesland. The quality of production of Dutch Birding and of the content strongly developed in the first years and, by the end of the first five-year period, it had reached a firm position within the European birding community, with many foreign subscribers (and contributors) adding to the growth in numbers of Dutch and Belgian subscribers.

Masters of Mystery

SWAROVSKI
OPTIK

Solutions of sixth round 2007

The solutions of mystery photographs XI and XII (Dutch Birding 29: 376, 2007) of the sixth and final round of the 2007 Masters of Mystery competition appear below.

XI Mystery photograph XI obviously shows a gull or tern species. For most entrants, the long outer tail-feathers and the pointed wings were enough to exclude all gull species and to focus on terns only. The mystery bird was photographed in March and it clearly shows characters of immaturity. The dark trailing edge to the secondaries, complete blackish outer primaries and, most importantly, the dark tail-feathers are all remaining first-generation feathers and, therefore, it must be in advanced first-winter plumage. Knowing this and judging the structure with relative short tail and broad wings, and the dark at the tops of inner rectrices, the smaller species of terns can be excluded. Five species demand a closer look: Caspian *Hydroprogne caspia*, Elegant *S elegans*, Swift *S bergii*, Royal *S maxima* and Lesser Crested Tern *S bengalensis*.

As in other large terns, Caspian Tern is rather variable in its juvenile or first-winter plumage. However, the upperparts are in general much less strongly patterned compared with the other large species. It shows a rather plain upperwing and thus lacks obvious dark carpal bars. Furthermore, in early spring, most of the dark markings which were present in juvenile plumage, will be worn off, creating an even plainer appearance. In addition, the uppertail and rump are white or very pale grey in first-winter Caspian, unlike the rather dark grey uppertail and rump of the mystery bird.

The rather dark grey upperparts of the mystery tern

41 Royal Tern / Koningsstern *Sterna maxima maxima*, first-winter, Tobago, Trinidad and Tobago, 25 March 2007 (Jan van der Laan)

tempted some entrants to opt for Swift Tern. Note, however, that there is a strong contrast between the black outer primaries and the pale grey inner primaries. In Swift, this contrast is less marked in late first-winter plumage. In this species, there is a more gradual change in colour from dark blackish outer to paler grey inner primaries. Furthermore, the inner primaries show obvious pale tips in Swift, which are not present in the mystery bird. Thus, despite the dark grey coloration of the upperparts, the possibility of Swift as solution for this mystery bird is ruled out.

The three species left are rather similar, both in plumage and appearance. Of these, Elegant Tern is the most easy one to rule out. In Elegant, the rump and uppertail are much whiter in first-winter plumage compared with the mystery bird. Furthermore, the upperwing in Elegant is pale greyish, showing less bold carpal bars. The greyish rump and uppertail are a good pointer for Lesser Crested Tern in all plumages. Note, however, that also many Royal Terns in juvenile and first-winter plumages may show a grey rump and uppertail. The separation, therefore, between juvenile and first-winter Royal and Lesser Crested can be very difficult. In first-winter Lesser Crested, the tail-feathers are rather uniform dark grey with a darker terminal band. In Royal, the tail-feathers are paler grey and especially on the outer tail-feathers a dark terminal band is present. The tail of the mystery bird, therefore, fits Royal better. Note also that in first-winter Royal a stronger upperwing pattern is present compared with Lesser Crested. In Lesser Crested, a less prominent dark bar along the leading edge of the arm, a weaker secondary bar and only a rather indistinct dark bar on the greater coverts is visible. In the mystery bird, the dark wing bar on the greater coverts is nearly worn off and

42 Western Rock Nuthatch / Rotsklever *Sitta neumayer*, Lesvos, Greece, 24 July 2007 (Chris van Rijswijk/birdshooting.nl). Note rufous vent and rather broad eyestripe.

43 Mystery photograph I (May)

44 Mystery photograph II (November)

hardly visible. However, a rather strong carpal bar and especially a dark blackish bar on the secondaries is still visible. More important, the outermost primaries are rather black, whereas in Lesser Crested these flight-feathers are more greyish. The rather broad and relative short wings also fit Royal better than Lesser Crested.

This Royal Tern was photographed by Jan van der Laan on Tobago, Trinidad and Tobago, on 25 March 2007. Another photograph of the same bird is shown in plate 41. In this photograph, the characteristic strong and orange-red bill of the species can be seen. Note that there are two different subspecies in Royal Tern differing in bill colour and shape. The West African subspecies *S m albidorsalis* has a more slender, less strong and paler yellow-orange bill, showing a less prominent gonyleal angle and a more flat culmen. In addition, the upperparts of *albidorsalis* are paler grey compared with nominate *S m maxima* from North and Central America. This mystery photograph proved to be rather difficult. Only 15% of the entrants managed to identify it correctly. Most entrants opted for Lesser Crested Tern (60%) and some for Swift Tern (5%).

XII The very short, square tail and the strong legs with strongly curved nail of the hind toe fit only nuthatches *Sitta*. Also the acrobatic posture of the mystery bird, head down and balancing on a thin ledge, can be regarded typical for this genus. This conclusion was correctly drawn by 65% of the entrants. Others opted for Crested Tit *Lophophanes cristatus* (15%) or a *Sylvia* warbler species (15%).

From the nuthatches, the strong, dark grey legs and the plain, buffish undertail-coverts only fit Eastern Rock Nuthatch *S tephronota* and Western Rock Nuthatch *S neumayer*. Nevertheless, 15% of the entrants went for Eurasian Nuthatch *S europaea*. The rock nuthatch species pair has been considered as the classical example of character displacement, a phenomenon in which two species show great similarity in allopatry, while selection has favoured dissimilarity in areas of sympatry, thereby reducing interspecific competition. However, other evo-

lutionary mechanisms may lead to a similar pattern. The character displacement hypothesis has been fed by the observation of marked geographical variation in overall size, bill size, underpart and upperpart coloration, and the extent of the eye-stripe, in both species, but especially in Eastern Rock. Despite being readily separable in overlap areas by size, vocalizations and often by plumage, no morphological characters are known which separate Western Rock from Eastern Rock outside the zone of overlap. Therefore, the information presented in *Collins bird guide* by Svensson et al (1999), stating that Western Rock would show pale underparts, thereby being distinguishable from Eastern Rock, does not reflect the situation outside areas of sympatry. Especially the nominate subspecies of Western Rock, occurring from former Yugoslavia south to Greece, shows deep rufous coloration on flanks and vent. Moreover, several eastern subspecies of Eastern Rock show markedly paler underparts than *S t dresseri*, the main subspecies of Eastern occurring in the areas of sympatry with Western. In conclusion, when identifying a rock nuthatch using the coloration of the underparts, the location should be known. This mystery bird was photographed at Lesvos, Greece, and therefore must be a Western Rock. It was photographed by Chris van Rijswijk on 24 July 2007. From the entrants, 35% took the right gamble and went for the correct solution. Eastern Rock received 15% of the votes.

Another photograph of the same individual appears as plate 42. Note that the eye-stripe of this bird broadens behind the eye. What has been said about the coloration of the underparts, also applies to the extent of the eye-stripe: while western subspecies of Western Rock Nuthatch show a more prominent and longer eye-stripe than eastern subspecies, some eastern subspecies of Eastern Rock Nuthatch show a weaker and shorter eye-stripe than western subspecies, making this character not useful to identify a hypothetical vagrant rock nuthatch.

In the final round of the 2007 Masters of Mystery competition, there were 20 entrants of which only Marijn Prins managed to identify both mystery birds correctly.

Masters of Mystery

Therefore, he is the winner of *The Sound Approach to birding: a guide to understanding bird sound* by Mark Constantine & The Sound Approach and donated by The Sound Approach.

With the sixth round, the 2007 Masters of Mystery competition comes to an end. With 11 out of 12 correct identifications, Harri Kontkanen (Finland), Fabian Bindrich (Germany), Andrew Holden (United Kingdom) and Martin Kühn (Germany) share the first place. As there is only one pair of binoculars available, a draw had to be held, of which Fabian Bindrich is the winner. Therefore, he is the winner of a pair of Swarovski 10x32 EL binoculars. Congratulations to him! The other three winners will receive a copy *The Sound Approach to birding: a guide to understanding bird sound* by Mark Constantine & The Sound Approach. They are followed by Stuart Piner (England), Martin Gottschling (Germany), Clemens Portofée (Germany), Julia Bayer (Germany) and Marijn Prins with 10 points. The final overview, including the gallery of fame, of all entrants with at least one correct identification in the Masters of Mystery 2007 competition can be viewed at www.dutchbirding.nl.

We would like to thank the following people for their help with the Masters of Mystery 2007 competition: Arnoud van den Berg, Nils van Duivendijk, Bram Fey, Marc Guyt, Jan van der Laan, René Pop, Chris van Rijswijk, Arend Wassink, Edwin Winkel and Mark Zekhuis for the use of their photographs; AvdB, NvD, Enno Ebels, André van Loon and AW for commenting on the texts; Jeannette Admiraal, Gijsbert van der Bent, Albert van den Ende, Wietze Janse, André van der Plas and RP for taking care of the website and helping in various other ways; and, above all, Gino Merchiers from Swarovski Benelux for sponsoring this competition in 2007 for the 11th consecutive year!

First round 2008

Plate 43 and 44 represent the first round of the 2008 competition. Please, study the rules below carefully and identify the birds in the photographs. Solutions can be sent in three different ways:

- by *postcard* to Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands
- by e-mail to masters@dutchbirding.nl
- from the website of the Dutch Birding Association at www.dutchbirding.nl

Entries for the first round have to arrive by **1 March 2008**. Please, indicate if you are subscribed to Dutch Birding. From those entrants having identified both mystery birds correctly, one person will be drawn who will receive a copy of *The Sound Approach to birding: a guide to understanding bird sound* by Mark Constantine and The Sound Approach and donated by The Sound Approach. Swarovski Benelux generously agreed to sponsor this competition again in 2008. This year, the

Swarovski SLC 15x56 binoculars

overall winner after six rounds will receive a marvellous pair of Swarovski SLC 15x56 binoculars.

Rules

Only subscribers to Dutch Birding are eligible to enter. Excluded from entry are the editors and members of the editorial board of Dutch Birding and the members of the board of the Dutch Birding Association. Photographers whose work is used in the competition (both as mystery birds or as photographs accompanying the solutions) are excluded from entry in the round(s) in which their work is shown. Also, the overall winner (after six rounds) of one edition is excluded from the competition in the subsequent year.

Each round usually consists of two mystery photographs but sometimes only one or more than two can be presented. For each round, only one entry per person is accepted (which will be the first received). Entries have to arrive by the closing date stated. The Dutch Birding Association cannot be held responsible for entries not received or lost.

All species in the photographs have been recorded in the Western Palearctic as defined by *Birds of the Western Palearctic* (BWP). Hybrids will not be featured. Each mystery bird must be identified at the level of species. In this competition, decisions of the Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (Dutch committee for avian systematics; CSNA) are followed (see *Dutch Birding's names: list of Western Palearctic bird species 2006* and *Dutch Birding 30: 21-23, 2008*).

In case of any dispute concerning the identity of a bird, the decision of the editorial board of Dutch Birding will be binding on all parties. The overall winner will be the entrant who has correctly identified most mystery photographs during the competition (six rounds). In case of joint winners, one winner will be drawn.

Rob S A van Bemmelen, Gouwzee 20, 1423 DV Uithoorn, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)
Dick Groenendijk, Elzenstraat 14, 4043 PB Opheusden, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)
Jan Eerbeek, De Peel 2, 4041 EL Kesteren, Netherlands (masters@dutchbirding.nl)

Aankondigingen & verzoeken

9th International Gull Meeting in Scotland in February 2009

The 9th International Gull Meeting (IGM) will take place in Aberdeen, Scotland, from 26 February until 1 March 2009 (Thursday-Sunday inclusive). As usual, the meeting will combine a series of evening talks with daytime visits to local gull sites. Talks will focus primarily on gull identification and taxonomy, while field visits include trips to Peterhead and Fraserburgh; the meeting coincides with the best time of the year for gull watching in the area. If you are interested in attending, please reserve these dates in your diary and contact Chris Gibbins (c.gibbins@abdn.ac.uk). Please also contact Chris if you are willing to give a talk at the meeting. A full list of talks, as well as details of accommodation and travel, will be publicised as soon as possible.

Jaaroverzichten 2007 op dvd Op de Dutch Birding-vogeldag in Lunteren, Gelderland, op 12 januari 2008 werd het videojaaroverzicht 2007 van Cursorius gepresenteerd. De dvd bevat video-opnamen van 25 zeldzame en schaarse soorten die in 2007 in Nederland zijn waargenomen. Alle opnamen zijn gemaakt door Leo Boon. Hoogtepunten van deze jaargang vormen – in chronologische volgorde – de door Leo zelf ontdekte Blauwstaart *Tarsiger cyanurus* van Zandvoort, Noord-Holland, de Mongoolse Pieper *Anthus godlewskii* van Woerden, Utrecht, de Bruine Boszanger *Phylloscopus fuscatus* van Electra, Groningen, de Dunbekmeeuw *Chroicocephalus genei* van Het Zwin, Zeeland, de overzomerende Zwarte Zeekoet *Cephus grylle* van Zierikzee, Zeeland, de Woestijnplevier *Charadrius leschenaultii* van Groote Keeten, Noord-Holland, de Lachmeeuw *Larus atricilla* ('Atze') van de Loowaard, Gelderland, de Kleine Spotvogel *Acrocephalus caligatus* van de Maasvlakte, Zuid-Holland, de Blonde Ruiters *Tryngites subruficollis* van Petten, Noord-Holland, een kort fragment van de Kroonboszanger *P. coronatus* van Katwijk, Zuid-Holland (de enige videobeelden die van deze waarneming beschikbaar zijn), en de Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus* van Schoorl, Noord-Holland. Uit de stormperiode van begin november komen de bijzondere beelden van een Papegaaiduiker *Fratercula arctica* bij IJmuiden, Noord-Holland (waarschijnlijk de eerste Nederlandse videobeelden van een zwemmend exemplaar), aangevuld met beelden van Middelste Jager *Stercorarius pomarinus* en Kleine Alken *Alle alle* van dezelfde locatie. Naast de videobeelden is een selectie van 100 foto's – helaas zonder vermelding van plaats en datum – van een beperkt aantal fotografen opgenomen (naast Leo zelf vooral Chris van Rijswijk en Michel Veldt). Het uitgebreide commentaar is net als bij vorige jaaroverzichten verzorgd en ingesproken door Roy Slaterus. Als extra's bevat de dvd opnames van de Bultrug *Megaptera novaeangliae* van Den Helder, Noord-Holland, een diashow van de Blauwstaart, opnames van de in Europa extreem zeldzame Langstaartklauwier *Lanius schach* die Leo in oktober bij Blåvand, Jylland, in Dene-

marken filmde, en een voorproefje van de uitgave voor 2008 in de vorm van opnames van de (reeds eind november aanwezige) Kortteenleeuwker *Calandrella brachydactyla* van Castricum, Noord-Holland, in januari 2008.

Het traditionele Dutch Birding-jaaroverzicht werd wederom samengesteld door Marc Plomp en van commentaar voorzien door Max Berlijn en wordt bij dit eerste nummer van Dutch Birding van jaargang 30 aan alle Belgische en Nederlandse abonnees toegezonden. Deze dvd bevat opnames van in totaal 10 videografen. Vergelijken met de dvd van Cursorius is er een hoger aantal opnames (67 tegenover 25) en een veel hoger aantal foto's (ruim 490 tegenover 100). Dat laatste komt doordat een ruime selectie van de in de loop van 2007 op de Dutch Birding-website geplaatste foto's is opgenomen. Als extraatje staat de Bultrug ook op dit overzicht. Op de dvd van Cursorius ontbreken enkele soorten die wel op het Dutch Birding-overzicht staan zoals de Steppekievit *Vanellus gregarius* van Veenendaal, Gelderland, de Franklins Meeuw *L. pipixan* van de Sophiapolder, Zeeland, de Amerikaanse Goudplevier *Pluvialis dominica* van Texel, Noord-Holland, de 10-tallen Vale Gieren *Cypus fulvus* van Oss, Noord-Brabant, de Bonte Tapuit *Oenanthe pleschanka* en Aziatische Roodborsttapuit *Saxicola maurus* van Texel, uit de stormperiode een Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* langs de Eemshaven, Groningen, en een flink aantal minder zeldzame soorten. Omgekeerd bevat het Dutch Birding-overzicht geen bewegende beelden van de Kroonboszanger en ontbreken bijvoorbeeld de Vale Braamsluiper *Sylvia curruca halimodendri* van Groningen, Groningen, de Siberische Tijtjaf *P. collybita tristis* van Bilthoven, Utrecht, en de Zeeuwse Dunbekmeeuw. Een aantal vogels wist toch weer beide uitgaven te ontlopen, zoals de twee bijzondere najaarsvangsten van de ringbaan Castricum ('Pleskes Mees' *Cyanistes cyanus x caeruleus* en Maskergors *Emberiza spodocephala*).

De dvd van Cursorius is te bestellen door EUR 27.20 (inclusief portokosten) over te maken op rekening 511580444 ten name van Cursorius Photo & Video te Zandvoort, onder vermelding van 'dvd 2007'. Voor informatie, zie www.cursorius.com of neem contact op met sales@cursorius.com. Het Dutch Birding-jaaroverzicht 2007 is voor niet-abonnees en abonnees buiten België en Nederland te bestellen door het overmaken van EUR 25.00 (EUR 30.00 voor België) op rekening 336357869 ten name van Plomp Digital Video, De Cocksdorp, Texel, onder vermelding van 'dvd 2007'. Begunstigers in België en Nederland kunnen tegen gereduceerd tarief een tweede exemplaar bestellen (bijvoorbeeld om cadeau te doen) voor respectievelijk EUR 17.50 en EUR 22.50 onder vermelding van 'dvd 2007' en hun abonneenummer. ENNO B EBELS

Year reviews 2007 on DVD Rare and scarce birds videoed in the Netherlands in 2007 are presented in two

DVD publications. The *Dutch Birding year review 2007* offers 67 recordings of rare and scarce birds, mostly filmed by Marc Plomp, as well as c 490 photographs taken from the Dutch Birding website. The *Cursorius year review 2007* presents 25 rare and scarce birds, all filmed by Leo Boon, as well as a slide show of almost 100 photographs and some extras. As in Marc Plomp's dvd, many rarities from 2007 are on offer, including a few not shown by Marc Plomp (and vice versa), such as

the only moving images of the Eastern Crowned Warbler *Phylloscopus coronatus* at Katwijk, Zuid-Holland. For ordering details of the Dutch Birding review, see www.natuurdigitaal.nl or contact info@natuurdigitaal.nl (ordering is also possible from the Dutch Birding website, www.dutchbirding.nl, under 'The Shop'). For ordering details of the *Cursorius* review, see www.cursorius.com or contact sales@cursorius.com. ENNO B EBELS

Recensies

FRED HUSTINGS, JO VAN DER COELEN, BOENA VAN NOORDEN, RAN SCHOLS & PAUL VOSKAMP 2006. *Avifauna van Limburg*. Stichting Natuurpublicaties Limburg, Maastricht; e-mail kantoor@nhgl.nl, website www.nhgl.nl. 718 pp. ISBN 978-90-74508-13-1. EUR 45.00 (voor niet-leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg; voor leden EUR 35.00).

Dat elke Limburgse vogelaar deze voortreffelijke Avifauna in huis moet hebben, hoeft eigenlijk geen betoog. Wat ik op deze plaats echter vooral wil aantonen, is dat het boek ook voor veel vogelaars van buiten Limburg best is aan te raden. Deze provincie is enerzijds een unieke regio binnen Nederland (denk aan heuvelland en Grensmaas) en anderzijds biedt het juist een staalkaart van allerlei (vaak bedreigde) landschappen van het binnenland van Nederland (denk aan hoogveen, heide, vennen, plassen, bossen, beken, akkerland). Deze combinatie maakt dat Limburg een grote diversiteit aan vogelsoorten heeft. Bovendien komen er, door de nabijheid van onder meer Ardennen en Eifel, opvallende aantallen voor van broedvogels als Oehoe *Bubo bubo*, Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius* en Kortsnavelboomkruiper *Certhia familiaris macrodactyla*. En ten slotte heeft Limburg, zoals inmiddels bekend, ook wat betreft vogeltrek veel te bieden.

Mede gezien deze bijzondere positie van Limburg is het goed dat er in deze nieuwe Avifauna veel aandacht is voor de status van zeldzame soorten. Daarbij is de beoordeling door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) zoveel mogelijk als maatstaf voor het wel of niet opnemen van waarnemingen aangehouden. Bij vrijwel elke waarneming van een dwaalgast is de CDNA-status aangegeven (in behandeling, aanvaard, etc.). In een aantal gevallen is die status 'niet door CDNA aanvaard'. Bij zulke niet-aanvaarde meldingen geeft de redactie van de Avifauna een verantwoording, zoals bij de groep van 10 Renvogels *Cursorius cursor* van september 1969. Over deze waarneming is veel te doen geweest en helaas is juist bij die Renvogels de verantwoording erg summier. Het verdient aanbeveling om in een apart tijdschriftartikel eens uitgebreider op deze opmerkelijke melding in te gaan. Mogelijk geldt zoetils voor meer problematische soorten waarover per e-mail is gediscussieerd (Oeverpieper *Anthus petrosus* bijvoor-

beeld) en dan zou een overzichtsartikel in bijvoorbeeld Limburgse Vogels op zijn plaats zijn.

De kern van de Avifauna bestaat uit ruim 600 (!) pagina's boeiende soortbesprekingen (in de ouderwetse taxonomische volgorde), met heldere stippenkaarten op een topografische ondergrond, en met prachtige foto's. Daaraan vooraf gaan uitgebreide inleidende hoofdstukken over historie van de regionale avifaunistiek, methodiek, landschappen en vogelbiotopen; misschien was het overzichtelijker geweest om de laatste twee te integreren tot één hoofdstuk. Ook is er een interessant en actueel hoofdstuk over de betekenis van Limburg voor de Nederlandse avifauna, zowel wat betreft de broedvogels (49 soorten zijn goed voor 10% of meer van de landelijke populatie, waarvan zeven voor 50% of meer) als de trekvogels en de overwinteraars (denk aan de gorzen van het hamsterreservaat bij Sibbe).

De Avifauna is precies 80 jaar na de eerste Limburgse avifauna uitgebracht (Hens, P A 1926. *Avifauna der Nederlandsche provincie Limburg benevens eene vergelijking met die der aangrenzende gebieden*. Maastricht.) Dat was voor die tijd een knap stuk werk, en de historische inleiding gaat dan ook uitgebreid in op de verdiensten van Hens, ook in latere jaren. Het is opvallend dat Hens al in 1926 bij de soortbesprekingen steeds de situatie in de buurlanden meeneemt. Bladerend in dat werk ziet men bijvoorbeeld bij Grote Trap *Otis tarda* 'in de Rijnprovincie [van Duitsland] gedurende elken winter, het talrijkst evenwel bij strenge vorst, op zeer veel plaatsen aangetroffen' en bij Grauwe Gors *Emberiza calandra* 'in de vlakten der Rijnprovincie een algemeene broed- en zwerfvogel'. Ook de nieuwe Avifauna noemt terecht in de soortbesprekingen vaak de situatie in de nabije gebieden van België en Duitsland.

Zoals ook in de uitgebreide recensie in *Limosa* 80: 86-87, 2007 is opgemerkt, kan men vele avonden met plezier in deze Avifauna zitten bladeren, zoveel boeiend materiaal staat erin, in een prettig leesbare stijl en met een aantrekkelijke opmaak. De productie van het lijvige boekwerk moet een vermoeden hebben gekost maar gelukkig waren er diverse fondsen beschikbaar zodat de Nederlandse vogelaar voor een relatief bescheiden prijs een meesterwerk in handen heeft. JOHN VAN DER WOUDE

M ALVAREZ, V CARO, O LAVERDE & A M CUERVO. *Guía sonora de las aves de los Andes colombianos / A guide to the bird sounds of the Colombian Andes*. 7 CD set. Instituto Humboldt Colombia & Cornell Lab of Ornithology. Available from, eg, www.birdsounds.nl. EUR 44.95.

This CD set will be a must for ornithologists and for the few birders who frequently visit the Colombian Andes. For others it may be less useful, as there is no index on English names (you have to go through the 44 pages of descriptions, or use the scientific index) and nearly all species are more easily accessible on the MP3/DVD discs of the neighbouring Andean countries Venezuela and Ecuador, and on the ever-growing xeno-canto bird sounds website (cf Dutch Birding 29: 233, 2007). Of the 50+ endemic species of the Colombian Andes, 26 could be traced on the CD set and 33 are on xeno-canto. The Santa Marta mountain in northern Colombia is a veritable endemic hotspot but 11 Santa Marta endemic species which do occur on the xeno-canto website are, rather disappointingly, lacking on the CD set. Despite these shortcomings, the 7 CD set is a fine collection for a reasonable price. A suggestion to publishers of CD sets like this: for easy use of the sounds on mp3 players in the field, just add one extra disc, containing all sounds of the CDs in mp3. JOHN VAN DER WOUDE

RICHARD SALE 2006. *A complete guide to arctic wildlife*. Christopher Helm/A&C Black Publishers Ltd, 38 Soho Square, London W1D 3HB, UK; e-mail ornithology@acblack.com, website www.acblack.com. 464 pp. ISBN 0-7136-7039-8. GBP 40.00.

I was quite curious to have a look at this recent publication, hoping or even expecting it to be a sort of northern hemisphere counterpart of the much acclaimed *Complete guide to antarctic wildlife* by Hadoram Shirihai & Brett Jarrett (2002; see review in Dutch Birding 25: 124-125, 2003).

However, even though the book initially looked good, with lots of quality photographs, I was heading for a slight disappointment. Yes, the book looks impressive, with over 50 pages of introduction on Arctic geology, the Arctic climate, humans in the Arctic, Arctic habitats, adaptations for Arctic life, speciation and biogeography, and threats to the fragile Arctic ecosystem. The species accounts too (on birds and mammals) look promising, with separate chapters on identification, confusion species, size, voice, distribution, breeding, and taxonomy and geographical variation. Yet, when reading it through, it soon became clear that this work is nowhere near as comprehensive as its Antarctic counterpart and is not entirely without flaws.

No references are cited in the book, and a bibliography list is nowhere to be found. This is surprising, as the text seems like a compilation from various other guidebooks. The species accounts are rather basic and often vague. For birds, they strongly focus on plumages that can be expected in the region, that is to say adult birds in breeding plumage – especially males. For in-

stance, about the juvenile plumage of Yellow-billed Loon *Gavia adamsii* we learn nothing more than that it is 'brownier than that of Great Northern Loon *G immer*, though both have scale-like fringing'.

The colour plates are of good quality, although those of the birds seem to have been harvested from other books by the same publisher. In plate 1 (p 69), the drawings of summer-plumaged Black-throated *G arctica* and Pacific Loon *G pacifica* have been switched by mistake.

The text of the species accounts, unfortunately, does not seem free from doubtful statements or even errors. On p 99, the author claims that 'Black Brant *Branta bernicla nigricans* has several forms, including a pale form (which is lighter than the nominate) and an intermediate form (which is very similar to nominate)'. It is not clear what this idea is based on (and no reference is given!). Perhaps he is referring to so-called 'Gray-bellied Brant'? On p 148, I read (with surprise) that 'dark morph Rough-legged Buzzards *Buteo lagopus* are not unknown in Eurasian birds'. Even more surprising is that on the next page quite the opposite is written: 'Dark morphs are extremely rare or non-existent in Eurasia; records of such birds may well refer to accidental *sanctijohannis*'. On p 243, it is suggested that Glaucous Gull *Larus hyperboreus* hybridizes with Iceland Gull *L glaucoides* but such hybrids have actually never been proven. The subspecies breeding in northern Canada, Greenland and Iceland is called *L hyperboreus leucetetes*, not *leucertes* as written on p 244.

The photographs are the best ingredient of the book. They are plenty (more than 450) and beautiful. I particularly like the party of winter-plumaged Willow Ptarmigan *Lagopus lagopus* masquerading as snowballs, the Great Knot *Calidris tenuirostris* chick, the Spoon-billed Sandpiper *Eurynorhynchus pygmeus* with chicks, the recently fledged Lapland Longspur *Calcarius lapponicus*, the white Wolf *Canis lupus*, the female Polar Bear *Thalassarcos maritimus* with her two cubs on a blue iceberg, and so on. It is a pity though that some of the photographs have an incorrect caption. The photo on p 98 shows Pale-bellied Brent Geese *B hrota*, not Dark-bellied Brent Geese *B bernicla*. The scaup on p 114 are Greater Scaup *Aythya marila*, not Lesser Scaup *A affinis*. The 'adult male white morph Gyrfalcon *Falco rusticolus*' on p 156 is, in fact, a juvenile (note the bluish cere and orbital ring) and may not be a true white morph. The 'breeding adult Black-tailed Godwits *Limosa limosa*' on p 208 are fresh juveniles instead, the 'Thayer's Gull *Larus thayeri*' in the background of the photo on p 249 is actually a Glaucous Gull and the sparrow on p 320 is a Chipping Sparrow *Spizella passerina*, not an American Tree Sparrow *S arborea* (was it really taken in Churchill, Manitoba, Canada, where Chipping does not breed?). Also, a rather high number of nest photographs are included, and in the case of Siberian Crane *Grus leucogeranus*, this gets downright cynical (p 167): we see a photograph of the nest from close up, containing one chick and egg, but several sentences below it we read that 'The cranes are exceptionally nervous of humans, so any approach causes incubating birds to move away, which may result in loss of either eggs or chicks...' Nice!

The introduction to the book makes for informative reading and gives a useful overview of current threats to this fascinating region, including climate change and its possible effects. It is quite enjoyable to read about the ecology of some mammals. I learned that shrews have such a high metabolic rate that they may already die of starvation if they do not feed for more than a few hours, that collective suicide by lemmings is actually a myth, and that Polar Bears have such good insulation that they are in greater danger of overheating than of hypothermia. I also know what to do now when a Grizzly Bear *Ursus arctos horribilis* attacks...

All in all, I think this book should not be seen as an identification guide but rather a nicely illustrated document giving the reader a first impression of the beauty of the Arctic. PETER ADRIAENS

DAVID R WELLS 2007. *The birds of the Thai-Malay peninsula. Volume two: Passerines*. Christopher Helm/ A & C Black Publishers Ltd, 38 Soho Square, London W1D 3HB, UK; e-mail ornithology@acblack.com, website www.acblack.com. 800 pp. ISBN 978-0-7136-6535-4. GBP 65.00.

This is the second part of the two-volume handbook *The birds of the Thai-Malay Peninsula*. This volume covers the passerines and contains more than 380 species. Volume one appeared in 1999 and was not reviewed in Dutch Birding. It covers the non-passerines and contains introductory chapters on the area and its bird composition and on conservation.

Compared with the earlier standard work by Medway and Wells, *The birds of the Malay Peninsula, Volume 5: conclusion and survey of every species*, published in 1976, this new book covers Peninsular Malaysia, Southern Thailand and Tenasserim up to the 11th, instead of the 10th parallel.

The author has become the foremost expert in Malaysian ornithology during his 30 years of residence in the country and major contributions were made by the two most prominent field ornithologists from Thailand, Philip D Round and Uthai Treesucon.

A brief introduction precedes the species account, as well as a gazetteer supplement to volume one. After the main text (the species accounts), appendices include a list of important ornithologists in the Thai-Malay Peninsula and corrections and additions to volume one. An exhaustive reference list concludes the book. The species text is extremely rich and detailed and contains the following sections per species: group relations, global range, identification/description, distribution, geographical variation, status and population, habits and ecology, foraging and food, social organisation, movements, survival, social interactions, voice, breeding, moult and conservation.

Distribution maps with altitude contours optimistically depict the general area of occurrence, but it must be noted that many species are found only in remaining suitable habitat patches inside this area. The taxonomy is up-to-date and the group relations sections often gives

additional information on related species.

It is frequently shocking to read the conservation sections. Almost all species that exclusively live in level lowland forest are in danger of local extinction, and several of them are globally threatened. Only tiny patches of this specific forest habitat remains. The same applies to most other forest types. It is difficult to believe that a seemingly safe species like Mangrove Pitta *Pitta megarhyncha* is in danger. Most observations come from two well-known mangrove fragments (at Krabi and at Kuala Selangor) but away from these sites, the closed canopy mangrove forest is disappearing fast.

The 55 colour plates were prepared by four different artists and generally are of good quality. I particularly liked the Railbabbler *Eupetes macrocerus* in courtship display and the plates of the flycatchers. Reading through the main text, I found only a few conspicuous omissions, apart from the voice section (see below). To mention just one: there are still no accepted records of Blue Whistling Thrush *Myophonus caeruleus* for the Cameron Highlands. However, I have already seen the species breeding there at over 1500 m in 1980. This omission increases the risk of confusion with the uncommon endemic Malaysian Whistling Thrush *M robinsoni*.

My only serious criticism refers to the voice section. In some cases, the voice descriptions are not detailed enough or no information is given at all. For instance, no information is given for at least 10 (common) resident species, among them Pygmy Blue Flycatcher *Muscicapella hodgsoni*, Snowy-browed Flycatcher *Ficedula hyperythra*, Ashy Drongo *Dicrurus leucophaeus* and Yellow-bellied Warbler *Seicercus montis*. The descriptions of the songs of Great Tit *Parus major*, Blue-winged Minla *Minla cyanouroptera* and Eyebrowed Wren-Babbler *Napothera epilepidota* certainly are inadequate.

In my opinion, sonagrams are sadly missed. These would really make a great handbook complete. With so many sound recordings now available, both in sound libraries and private collections, it would not be difficult to prepare them, with the help of a computer and software.

The two volumes are expensive, probably due to the printing on high quality paper and the inclusion of colour plates, but together are monumental in content (as well as in weight!). They form the most complete and detailed handbook on any region in Asia so far. I would highly recommend them to anyone seriously interested in the ornithology of Malaysia and Thailand. JELLE SCHARRINGA

STEVE WEST 2007. *Flying over the Pyrenees, standing on the plains*. West Publishing, The Studio, 2 Barton Road, Torquay TQ1 4DS, UK; e-mail westpublishing@mail.com, website www.onestopdesignshop.com. 206 pp. ISBN 978-0-9556316-0-3. EUR 14.00 or GBP 8.99.

In 1988, Steve West decided to leave England and to seek adventure and birds in Catalunya, Spain. He started with a job as an English teacher at Balobar and later moved to Lleida. Gradually, he got to know the birds, the

people and the birdwatchers of the region pretty well, and also married a Catalan girl with whom he has two children. Nowadays, he is leading birdwatching tours in the region and elsewhere in Spain and also participated in ornithological projects such as the *Catalan breeding bird atlas* published in 2004. His first book, *Where the birds are in northeast Spain* (2004) was a special type of 'Where to find birds...' book (see Dutch Birding 28: 32-33, 2006).

This second book is a personal account of his life in Catalunya. It is divided into chapters with a story on a particular local species as a starting point, which triggers thoughts about a wide variety of subjects, such as hunting, conservation, the migration strategy of shrikes, the dancing displays of cranes in relation to finding a partner in the human world, going out birding with young children ('never, never forget the wet wipes'), memories of birding trips with his friends or as a tour leader, the Spanish Civil War, or observations of the same species as a vagrant or rare breeding bird back in England or elsewhere. And so, living in Amsterdam, the Netherlands, I was pleasantly surprised that even the famous Wallcreeper *Tichodroma muraria* showing up on the walls of the Free University in Amsterdam in the winters of 1989/90 and 1990/91 is given attention in the first chapter 'Gorgeous Wallcreepers': 'There, having wisely chosen more erudite surroundings for its winter sojourn it was widely observed and admired, its crimson-flicking wings bringing a touch of class and colour to the otherwise drab Dutch winter.' Nice one!

The book is a good, pleasant, humoristic and at times even emotional read. Since he also explains certain features or behaviour of birds (or behaviour of birdwatchers!), this book is not only fun for birdwatchers (especially those with a hunch for birds and birding in

Spain) but also for their non-birding friends and partners. ANDRÉ J VAN LOON

CLEY SPY LTD. *Mulepack tripod carrier*. Cley Spy Ltd, Jodrell Barn, Manor Farm, Glandford, Holt, Norfolk NR25 7JP, UK; website www.cleypsy.co.uk. GBP 63.50 (c EUR 80.00, including p & p to UK and rest of Europe).

While birding, it is a good thing to have both hands free to control your binoculars or whatever birding gear and be able to set up an already mounted tripod in seconds to catch that rare bird you are looking for. The Mulepack tripod and scope carrier is a product which allows you to do just that. It comes with a detachable field bag to store things like a field guide, a bottle, digiscoping camera, keys, money, mobile phone and some food.

In my search for a good tripod carrier this is the best I have found and used so far. First of all it is comfortable, even when carrying it for a full day of walking and biking. While walking through bushes and on uneven surfaces, it is in good balance, although you have to get used to something sticking out behind your shoulders. Secondly, it comes on and off your back as quickly as a rucksack, with or without the legs extended. Thirdly, it is made of durable and water resistant materials. Only after eight hours of rain, the zipper leaked slightly. The whole thing looks tough and well made. Care should be taken, however, when using it in strong winds as the mulepack could act as a sail.

The Mulepack can be ordered at www.cleypsy.co.uk (see under 'The Mulepack' for a photograph). It comes with a one year 'no quibble guarantee': if it fails in any way, it will be replaced. PETER NUYTEN

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic mainly in **December 2007-late January 2008**. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by a rarities committee. Observers are requested to submit their records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

GEES TO DUCKS In the Netherlands, a large flock of up to 64 **Lesser White-fronted Geese** *Anser erythropus* was grazing the meadows along the North Sea coast between Schoorl and Petten, Noord-Holland, from mid-December through January. These birds may have arrived from the best mid-winter spot in previous years, at Strijen, Zuid-Holland, where numbers declined from up to 78 on 28 November to 38 in late December after which there was a maximum of 'only' 23 on 17 January. If accepted as a wild bird, a **Cackling Goose** *Branta hutchinsii* without any signs of captive origin at Teguisse, Lanzarote, Canary Islands, on at least 7-11 January would be the first for

Spain. In Vogelnieuws 2007 nr 6, some remarkable examples of changing strategies by **Barnacle Geese** *B leucopsis* in the choice of winter and breeding sites were shown. For instance, ringing recoveries revealed that some individuals born in the Netherlands or on Gotland, Sweden, became breeding birds of northern Russia. The male **Canvasback** *Aythya valisineria* at Castricum, Noord-Holland, remained from 27 September to at least 17 January; the individual is considered to be the same as the one in Norfolk/Essex, England, in the five winters from 28 January 1997 to 13 February 2001. Surprisingly, for the first time during its long presence, a photograph of a flapping wing showed a strip around a wing bone which appears to be the remains of a patagial tag. If such wingtags indeed were used by the US and Canadian Wildlife Services 10-15 years ago, it could be a proof of a wild origin (C S Roselaar in litt); if not, its provenance may be in serious doubt. A first-winter male **Lesser Scaup** *A affinis* at Harelbeke, West-Vlaanderen, from 1 to at least 29 December was the second for Belgium. In November,

45-46 Tricolored Heron / Witbuikreiger *Egretta tricolor*, first-winter, Las Palmas, Gran Canaria, Canary Islands, 1 December 2007 (John & Doreen Cooper) **47** Great Blue Heron / Amerikaanse Blauwe Reiger *Ardea herodias*, first-winter, St Mary's, Scilly, England, 7 December 2007 (Martin Goodey)

three were seen in Spain in which a pair was still present in Lugo, Galicia, on 14 January. In early January alone, more than six were reported in Britain. Singles were also seen in Baden-Württemberg, Germany (from 27 October to 25 November), France (a female in Seine-Maritime and a male in Haut-Rhin) and Switzerland. The steady increase of the wintering population of **White-headed Duck** *Oxyura leucocephala* in Israel continued with a record 1500 in the Judean plains, 1200 in the Jizreel valley and 100s at other sites. A presumed male **American Scoter** *Melanitta americana* was photographed on Sylt, Schleswig-Holstein, Germany, on 31 December. An adult female **Long-tailed Duck** *Clangula hyemalis* was swimming with Eurasian Coots *Fulica atra* at Igneada, Turkey, from 19 January onwards. The first for Sicily was seen at Capo Murro di Porco on 14 January. The male **Bufflehead** *Bucephala albeola* remained for its fourth winter at Barendrecht, Zuid-Holland, from 28 October through January. The male **Barrow's Goldeneye** *B. islandica* remained for its third winter from 24 November through January at Quoile Pondage, Down, Northern Ireland. A first-winter male **Hooded Merganser** *Lophodytes cucullatus* of possible wild origin was seen at Harderbroek, Flevoland, the Netherlands, from 27 November to at least 13 January and a female-type was at Kaukaanselkä, Finland, on 17 December. A female-type in Dorset, England, in early January wore a metal ring 'which may not have been as problematic as some may have thought' (Birdguides). The **American Black Duck** *Anas rubripes* from at least 1996 at Ria de Foz, Lugo, was still present on 27 December. In Iceland, the two long-staying males remained at Njarðvík and Garður. There were also two males in Donegal and Kerry, Ireland, through mid-January. In Norway, the species was present in Vestfold through January.

LOONS TO GREBS The adult **Pacific Loon** *Gavia pacifica* was irregularly reported from Cornwall, England, between 23 November and 30 December. Likewise, a presumed second-winter in Pembrokeshire, Wales, from 16 January onwards was regarded as the returning individual in this area from 2 February to 20 March 2007. Remarkably, at least 35 **Balearic Shearwaters** *Puffinus mauretanicus* were seen from Portland Bill, Dorset, on 13 January with up to 11 remaining to 19 January. A **Swinhoe's Storm Petrel** *Oceanodroma monorhis* found dead at Eilat on 24 January was the fifth for Israel (all previous ones at Eilat were dead or dying as well, the last in September 2004). Juvenile **White-tailed Tropicbirds** *Phaethon lepturus* were photographed 303 nautical miles west of Flores, Azores, on 18 October and 200 nautical miles west of Flores on 20 October. A **Pygmy Cormorant** *Phalacrocorax pygmeus* was present at the Salzach mouth in Bayern, Germany, from 19 January onwards. A **Least Bittern** *Ixobrychus exilis* was trapped and photographed at Hotel Colombo on Santa Maria, Azores, on 28 September. In France, the 'Amsterdam' **Green Heron** *Butorides virescens* remained at Berre l'Étang near Marseille airport for its second winter from 30 October to at least 13 January (cf Dutch Birding 28: 325, 2006; 29: 45, 255-256, 2007). An unprecedented influx of **Cattle Egrets** *Bubulcus ibis* started in south-western England from early November with

several flocks of five to 18 in, eg, Cornwall and Dorset, and singles reaching north-eastern England and Scotland through December. In Ireland, a flock of four appeared in Galway on 24 December, nine at Clonakilty, Cork, on 27 December, and two in Waterford on 29 December. By mid-January, at least 31 were staying in Cornwall alone, at least 20 elsewhere in southern England and at least 35 in Ireland. The second for Iceland turned up briefly at Fagradalur, Mýrdalur, on 20 December (the first was in November 1956). The third **Tricolored Heron** *Egretta tricolor* for the WP occurred at Playa de las Canteras, Gran Canaria, Canary Islands, from 15 November to 2 December (the previous one was in October 2007 on São Miguel, Azores; cf Dutch Birding 29: 398, 2007). The first **Great Blue Heron** *Ardea herodias* for Britain was a first-winter photographed on St Mary's, Scilly, England, in the afternoon of 7 December. Two **Northern Bald Ibises** *Geronticus eremita* roosting with Black Storks *Ciconia nigra* near Yardena, Jordan valley, on 1 December were the first for Israel since 1994. A **Lesser Flamingo** *Phoenicopterus minor* at Sulaibikhat on 13-15 December was the first for Kuwait. The **Pied-billed Grebe** *Podilymbus podiceps* in Galicia from 26 July remained at Riocaldopedroso, Begonte, into January.

RAPTORS TO BUSTARDS A **Turkey Vulture** *Cathartes aura* 'of unknown origin' was photographed on Fuerteventura, Canary Islands, on 8 December. In Camargue, Bouches-du-Rhône, France, a **Black-winged Kite** *Elanus caeruleus* was seen at Tour du Valat on 28 December and at Pont des 5 Gorges on 18 January; an adult was present at Brenne, Indre, until at least 18 January. The ninth for Israel (possibly the bird from the winter of 2003/04) was seen near Kfar Ruppim, Beit Shean valley, on 29-30 December. A **White-tailed Eagle** *Haliaeetus albicilla* wearing a Finnish ring near Shipton Bellinger, Hampshire, from 20 December to at least mid-January is food for thought that in the long term one may expect genuine continental birds to recolonize Britain in the same way as the species has done recently in Denmark and the Netherlands. In Kuwait, three **Shikras** *Accipiter badius* were found during 25-28 December. In France, **Greater Spotted Eagles** *Aquila clanga* were present at Consécanière, Camargue, until at least 8 January and at Saint-Martin-de-Seignanx, Landes, until at least 18 January. In Italy, five to seven were reported this winter. Also in Camargue, at least three wintering **Booted Eagles** *A. pennata* included two pale morphs on 2 January, a dark morph on 3 January and, at Pont des 5 Gorges, a pale morph from 13 January onwards. For its second consecutive winter, an **Asian Imperial Eagle** *A. heliaca* stayed at Hadland, Hå, Rogaland, Norway, from 18 November to at least 19 January. An **American Coot** *Fulica americana* at Höfðabrekka, Mýrdalur, on 21-22 December was the fourth for Iceland. In Israel, a **Demoiselle Crane** *Grus virgo* in the Jizreel valley remained until 15 December. The sixth **Great Bustard** *Otis tarda* for Israel was near Kanaf, Golan heights, from 24 January.

WADERS The first-winter **Killdeer** *Charadrius vociferus* at Abegondo-Cecebre reservoir, A Coruña, Spain, from

48 Ross's Gull / Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea*, first-year, Esbjerg, Ribe, Denmark, 31 December 2007
(*Ole Zoltan Göller*)

49 Ross's Gull / Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea*, first-year, Douarnenez, Finistère, France, 1 January 2008
(*Thierry Queennec*)

24 November remained until at least 17 January. In Italy, the **Greater Sand Plover** *C. leschenaultii* at Ragusa, Sicily, was back on at least 9-27 December. **Sociable Lapwings** *Vanellus gregarius* were seen at Zeebrugge, West-Vlaanderen, Belgium, on 15-16 December and briefly at Grove Ferry, Kent, England, in the morning of 20 December. In the Azores, quite a few juvenile **Wilson's Snipes** *Gallinago delicata* were shot on São Miguel, including four on 25 November, one on 9 December, and two on 16 December. At least one remained on St Mary's, Scilly, through January. In Kuwait, a **Little Curlew** *Numenius minutus* stayed at the Pivot fields from 13 December, representing the first for the Middle East and the first winter record for the WP. In Europe, the species has been recorded in Norway (July 1969), Wales (August-September 1982), England (August-September 1985), Finland (October 1996) and Sweden (September-November 2005). A **Terek Sandpiper** *Xenus cinereus* at Polder Breebaart, Groningen, intermittently from 24 November to at least 21 January was the first in winter for the Netherlands. In Camargue, one stayed at Pont des 5 Gorges through January. In Britain, two **Spotted Sandpipers** *Actitis macularia* remained through January, in Glamorgan and Forth, as did two **Lesser Yellowlegs** *Tringa flavipes* in Suffolk and Angus. A **Wilson's Phalarope** *Phalaropus tricolor* at Gallikos Delta, Thessaloniki, on 4-13 December was the third for Greece.

GULLS TO TERNS In Norway, an adult **Ivory Gull** *Pagophila eburnea* was seen at Måsøy, Finnmark, and a first-winter at Volda, Møre og Romsdal, on 3 January. In Iceland, a first-

winter remained at Höfn from 3 December to 4 January. A first-winter **Ross's Gull** *Rhodostethia rosea* was present at Douarnenez, Finistère, France, from 27 December to 10 January. Another first-winter stayed at Esbjerg Havn, Vestjylland, Denmark, from 27 December through January. An adult at Voisalmi, Lappeenranta, on 31 December was the seventh for Finland. In the Netherlands, an adult was photographed from the Texel ferry, Noord-Holland, on 19 January. Three adult **Bonaparte's Gulls** *Chroicocephalus philadelphia* were present in Scotland through January. Others were seen in Clare, Ireland, on 7 December and at the Ogmore estuary, Glamorgan, from 15 January. A first-winter **Laughing Gull** *Larus atricilla* was photographed at Funchal, Madeira, on 29 December; several were seen in Britain and Ireland. Two Finnish **Baltic Gulls** *L. fuscus* in Spain concerned a presumed female at Málaga harbour on 16 December (also seen in February 2007) ringed (C1KV) as an adult at Tampere and a first-winter at Madrid on 20 December ringed as a chick (yellow CAS0) at Luopioinen. The long-staying **Cape Gull** *L. dominicanus vetula* of Banc d'Arguin, Mauritania, was still present on Iwik in December. The adult **Smithsonian Gull** *L. smithsonianus* remained at Nimmo's Pier, Galway, Ireland, through December-January. The first **Kumlien's Gull** *L. glaucoides kumlieni* for Belgium was an adult at Nieuwpoort, West-Vlaanderen, on 6 January. Three adult **Forster's Terns** *Sterna forsteri* in Ireland included one at Cruisestown Strand, Louth, until 7 December and two remaining through January at Nimmo's Pier from 22 December and off Rosslare, Wexford, from 30 December.

50 Killdeer / Killdeerplevier *Charadrius vociferus*, Cecebre reservoir, A Coruña, Spain, 27 November 2007
(Pablo Gutiérrez Varga)

51 Pechora Pipit / Petsjorapieper *Anthus gustavi*, Goodwick Moor, Pembrokeshire, Wales, 22 November 2007
(Dave Stewart)

52 Blyth's Pipit / Mongoolse Pieper *Anthus godlewskii*, Apelviken, Halland, Sweden, 24 December 2007
(Mikael Nord)

CUCKOOS TO ROLLERS In the United Arab Emirates, a **Jacobin Cuckoo** *Clamator jacobinus* was seen at Fujairah on 7 September. The only European record for this long-distance migrant between India and Africa concerned an individual photographed at Lehtimäki, Finland, on 11 September 1976 (Suomenelän linnut 11 (3): 94-95, 1976, Lintumies 14: 184-185, 1979); its identification was accepted but it is not on the Finnish list as its occurrence outside the subtropics was considered impossible. The only (other) record for the WP (as defined by BWP) concerns a bird collected in Tibesti, Chad, on 9 September 1955; however, in the WP as defined by C S Roselaar, who established a southern boundary based on the distribution of breeding passerine species (Br Birds 99: 602-618, 2006), there are quite a few other records, many concerning migrants in the Arabian peninsula. In Egypt, a **White-throated Kingfisher** *Halcyon smyrnensis* at Sidi Abdel Rahman, 25 km west of Alamein town's road junction, on 17 December might concern the species' westernmost record. The fourth **Abyssinian Roller** *Coracias abyssinicus* for Mauritania was seen at Nouadhibou on 16 December. In Kuwait, several **Indian Rollers** *C benghalensis* were present from 31 December.

LARKS TO THRUSHES In Israel, a record gathering of c 1800 **Calandra Larks** *Melanocorypha calandra* was noted west of the Urim-Zeelim road in the Negev on 7 December. A **Greater Short-toed Lark** *Calandrella brachydactyla* at Castricum from 20 November until at least 20 January was the first in winter for the Netherlands.

In Northumberland, England, one remained until 2 January. A **Richard's Pipit** *Anthus richardi* was photographed at El Gouna, Egypt, on 3 October. At the species' traditional winter site at Mas Chauvet, Camargue, up to five were seen on 12 and 20 January. A record 55 were counted in Sicily. A **Blyth's Pipit** *A godlewskii* stayed at Apelviken, Halland, Sweden, from 14 December to at least 15 January. In the Netherlands, a possible individual at Oudeschild, Texel, Noord-Holland, on 31 December and 1 January appeared to be hard to identify with certainty. If accepted, two individuals in Sicily in early January will be the first and second for Italy. In Israel, two **Olive-backed Pipits** *A hodgsoni* stayed at Eilat, southern Arava, from 16 December through January. One of the **American Buff-bellied Pipits** *A rubescens rubescens* of this autumn's influx in Ireland, at Red Barn Strand, Youghal, Cork, remained through December until at least 14 January. If accepted, a **Siberian Buff-bellied Pipit** *A r japonicus* at Åkrasanden, Karmøy, Rogaland, from 12 January onwards will be the second for Norway. In Bahrain, a new winter location of more than 100 **Hypocolius** *Hypocolius ampelinus* offered excellent views of individuals foraging in gardens at Jasra village during the mornings and early in the afternoons from 11 January onwards. A female **Moussier's Redstart** *Phoenicurus moussieri* on Lampedusa on 2 January will be at least the fourth for Italy. Among a scattering of **Desert Wheatears** *Oenanthe deserti* in western Europe was the 11th for Malta at Qammieh on 2-9 December. The sixth **Dusky Thrush** *Turdus eunomus* for Finland was at Pietarsaari,

53 Richard's Pipit / Grote Pieper *Anthus richardi*, El Gouna, Egypt, 3 October 2007 (Edwin Winkel)

54 Parrot Crossbill / Grote Kruisbek *Loxia pytyopsittacus*, male, Asserbo, Sjælland, Denmark, 24 November 2007
(Lars Halkjær)

55 White-crowned Sparrow / Witkruingors *Zonotrichia leucophrys*, Cley, Norfolk, England, 22 January 2008
(Dave Stewart)

56 Red-flanked Bluetail / Blauwstaart *Tarsiger cyanurus*, Ouessant, Finistère, France, 17 November 2007
(Corentin Kermarrec)

57 Purple Sunbird / Purperhoningzuiger *Cinnyris asiaticus*, Subiya, Kuwait, 10 January 2008
(Rashed Al-Hajji)

58 Cape Gull / Afrikaanse Kelpmeeuw *Larus dominicanus vetula*, adult, Iwik, Banc d'Arguin, Mauritania, 8 December 2007 (Jochen Dierschke) **59** Mauritanian Heron / Mauritaanse Blauwe Reiger *Ardea cinerea monicae*, Banc d'Arguin, Mauritania, 5 December 2007 (Jochen Dierschke) **60** Parrot Crossbills / Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus*, Asserbo, Sjælland, Denmark, 27 October 2007 (Helge Sørensen) **61** Little Curlew / Kleine Regenwulp *Numenius minutus*, Pivot fields, Kuwait, 15 December 2007 (Mike Pope) **62** Presumed Central Asian Lesser Whitethroat / vermoedelijke Vale Braamsluiper *Sylvia curruca halimodendri*, Velsbroek, Noord-Holland, Netherlands, 17 January 2008 (Arnoud B van den Berg)

Finland, on 5-11 January. If accepted, a first-winter on São Miguel on 16 January will be the first for the Azores. In Denmark, a third calendar-year female **Black-throated Thrush** *T. atrogularis* at Mølleparken, Nivå, Sjælland, from 7 November through January was considered to be the same individual last seen here on 12 April 2007. The 32nd and 33rd for Finland were first-years discovered at Mussalo, Kotka, on 2 December and at Lauttasaari on 6 December.

WARBLERS TO FLYCATCHERS Presumed **Central Asian Lesser Whitethroats** *Sylvia curruca halimodendri* were present at Langenboom, Noord-Brabant, on 9-10 December and at Velsbroek, Noord-Holland, from 12 January onwards; by now, this type of lesser whitethroat has occurred several times in the Netherlands but the only one,

so far, which could be identified by DNA as a *halimodendri* (Urban Olsson in litt) was the individual at Vinkhuizen, Groningen, in the previous two winters. In England, two Lesser Whitethroats were present in December and, in Scotland, one remained through January. In December, several **Pallas's Leaf Warblers** *Phylloscopus proregulus* were (still) present in Germany (in Baden-Württemberg from 29 November to 8 December), Denmark (a first-winter at Gedser, Falster, from 10 December onwards), England (Suffolk on 20-29 December) and Isle of Man (16 December); in the Netherlands, six were found between 8 December and 10 January. The first **Hume's Leaf Warbler** *P. humei* for Hungary was at Szegeed from 12 November into January. At Ottenby, Øland, Sweden, one was present on at least 10-15 December. An individual at Gendringen, Gelderland, the Netherlands, on

12-21 December may have died during a short spell of severe cold. In England, three were wintering through January, at Tehidy, Cornwall, from 15 December, at Beachy Head, East Sussex, from 29 December and at Cot Valley, Cornwall, from 22 December. In Sweden, another was seen at Bjökäng, Halland, in mid-January. The sixth for Italy was present on Ventotene, Ponziante, Lazio, on 15-20 January. In Spain, single **Yellow-browed Warblers** *P. inornatus* were photographed at Hinojos, Donana, Sevilla, on 6 December and at Lamiako, Leioa, Bizkaia, from 9 to at least 20 January. In Greece, an 'unseasonable' **Spotted Flycatcher** *Muscicapa striata* remained at Athens into January. Also most 'unseasonable' was a **Pied Flycatcher** *Ficedula hypoleuca* at Helsinki, Finland, on at least 3-4 January.

WALLCREEPER TO BUNTINGS In north-western France, a **Wallcreeper** *Tichodroma muraria* was foraging on the fulmar cliffs between Boulogne and Wimereux, Pas-de-Calais, from 20 January onwards. Up to four **Purple Sunbirds** *Cinnyris asiaticus* at Subiya from 5 January were the first for Kuwait (and for the WP as defined by BWP). A **Long-tailed Shrike** *Lanius schach* stayed at Sulaibikhat, Kuwait, from 15 December through January. If accepted, a **Southern Grey Shrike** *L. meridionalis* at Mallia marsh, Crete, on 11 January will be the second for Greece. In northern Israel, a winter flock of up to 12 **Red-fronted Serins** *Serinus pusillus* was found in Wadi Rosh Pinna on 27 December. The first invasion of **Parrot Crossbill** *Loxia pytyopsittacus* for the Netherlands since 1990/91 and the seventh ever became apparent from early October onwards with a total of at least 34 individuals, including two groups of up to 11 staying until at least 18 January; the previous invasion in 1990/91 was the largest ever with more than 320 individuals. Several were seen in Denmark from early October. An adult male **Trumpeter Finch** *Bucanetes githagineus* was found at I-Ahrax, Malta, on

5 January. An adult **White-crowned Sparrow** *Zonotrichia leucophrys* at Cley, Norfolk, from 3 January onwards was the fourth for Britain. A first-year **White-throated Sparrow** *Z. albicollis* at Höfin from 12 November through January was the sixth for Iceland. On 27 December, a group of at least five **Pine Buntings** *Emberiza leucocephalos* was found at Tzfat in northern Israel. In Camargue, just one was seen at Mas Chauvet on 2 January. The fourth for Turkey was present at Buyukcekmece lake on 10-16 January. In the Netherlands, a female was seen in a flock of Yellowhammers *E. citrinella* at Renkum, Gelderland, in the afternoon of 13 January. A **Rustic Bunting** *E. rustica* near Milano on 15 December was the first to be twitchable for Italy. The second for Turkey was found at Karasu, Sakarya, on 18 January.

For a number of reports, Birding World, Birdwatch, Ornithos, www.birdguides.com, www.rarebirdalert.co.uk and www.netfugl.dk were consulted. I wish to thank Peter Adriaens, Peter Alfrey, Rashed Al-Hajji, Abdulrahman Al-Sirhan, Abdulmoshen Al-Suraye, Mindy Baha-el-Din, Sherif Baha-el-Din, Chris Batty, Soner Bekir, Klaus Bjerre, Richard Bonser, Robin Chittenden, Rolf Christensen, Tony Clarke, Avner Cohen, Doreen Cooper, John Cooper (Gran Canaria), Andrea Corso (Italy), Pierre-André Crochet, Kris De Rouck, Michalis Dretakis, Gerald Driessens, Enno Ebels, Erik Emens, Lee Evans, Amine Flitti, Jacques Franchimont, Raymond Galea (Malta), Steve Gantlett, Martin Goodey, Barak Granit, Geert Groot Koerkamp, Marcello Grussu (Sardinia), Ricard Gutiérrez (Spain), Pablo Gutiérrez Varga, Marcel Haas, Erik Hirschfeld, Jonathan Janse, Mart Janse, Wietze Janse, Henk van der Jeugd, Risto Juvaste, Brenda Kay, Howard King, Szabolcs Kókay, Yann Kolbeinsson, Antero Lindholm, André van Loon, Anthony McGeehan, Mary Megalli, Richard Millington, Dominic Mitchell, Killian Mullarney, Nial Moores, Mikael Nord, Gerry O'Neill, Gert Ottens, Gerard Ouwenel, Carlos Pereira, Yoav Perlman (IRDC), René Pop, Mike Pope, Nikos Probonas, Magnus Robb, Cosme Damián Romai, Luciano Ruggieri, Michael Sammut, Nir Sapir, Dare Šere (Slovenia), Jean-Philippe Sibley, Kókay Szabolcs, Magnus Ullman, Roland van der Vliet, Edwin Winkel and Emin Yogurtcuoglu for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(arnoud.vandenberg@planet.nl)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België beslaat voornamelijk de periode **november-december 2007**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moeite namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt. Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland, e-mail cdna@dutchbirding.nl. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres, of via de website van de DBA op www.dutchbirding.nl.

Nederland

GANZEN TOT VALKEN Verspreid over het land werd een 20-tal **Sneeuwganzen** *Anser caerulescens* gezien, waaronder diverse exemplaren van de blauwe vorm. De grootste groep **Dwergganzen** *A. erythropus* werd zoals gebruikelijk gezien in het Oudeland van Strijen, Zuid-Holland. De aantallen liepen op van 51 in het begin van de periode tot 78 op 28 november. Daarna was er een duidelijke afname met vanaf 15 december maximaal nog 'slechts' 38. Tegelijkertijd was er een toename van de aantallen ten zuiden van Petten, Noord-Holland, met vanaf 16 december 40, oplopend tot 61 op 30 december. Daarnaast werden nog c. 25 exemplaren gemeld, voornamelijk in het westen en noorden van het land, waaronder acht op 24 november in Polder Biert, Zuid-Holland, en vier op

63 Middelste Jager / Pomarine Skua *Stercorarius pomarinus*, juveniel, met Bruinvis / Harbour Porpoise *Phocoena phocoena*, Hondsbossche Zeewering, Noord-Holland, 23 november 2007 (Ruud Brouwer)

64 Grote Tafeleend / Canvasback *Aythya valisineria*, adult mannetje, met Tafeleend / Common Pochard *A ferina*, Castricum aan Zee, Noord-Holland, 6 januari 2008 (René van Rossum)

65 Kleine Burgemeester / Iceland Gull *Larus glaucoides*, eerstejaars, Katwijk aan Zee, Zuid-Holland, 1 december 2007 (Menno van Duijn)

66 Kleine Burgemeester / Iceland Gull *Larus glaucoides*, eerstejaars, Texel, Noord-Holland, 27 november 2007 (Arend Wassink)

67 Middelste Jager / Pomarine Skua *Stercorarius pomarinus*, Katwijk, Zuid-Holland, 18 november 2007 (*Menno van Duijn*) **68** Zeearend / White-tailed Eagle *Haliaeetus albicilla*, Harderwijk, Gelderland, 18 november 2007 (*Roy de Haas/Agami*) **69** Ringsnaveleend / Ring-necked Duck *Aythya collaris*, vrouwtje, Oost-Maarland, Limburg, 23 december 2007 (*Karel Lemmens*) **70** Kokardezaagbek / Hooded Merganser *Lophodytes cucullatus*, Biddinghuizen, Flevoland, 14 december 2007 (*Hans Brinks*)

28 november overvliegend bij Holysloot, Noord-Holland. In Groningen werden **Groenlandse Kolganzen** *A albirostris flavirostris* gemeld op 9 december bij Garrelswaer en op 15 december (mogelijk dezelfde) bij het Schildmeer. Er werden ruim 40 **Roodhalsganzen** *Branta ruficollis* gemeld en daarentegen slechts negen 'losse' **Witbuikrotganzen** *B hrota*. **Zwarte Rotganzen** *B nigricans* verbleven de gehele periode op Wieringen, Noord-Holland (maximaal drie). Daarnaast werden er nog c 10 eenzame exemplaren opgemerkt. Het maximaal aantal **Krooneenden** *Netta rufina* op de bekende plas bij het Harderbos, Flevoland, bedroeg 440 op 1 december. De **Grote Tafeleend** *Aythya valisineria* was de gehele periode present bij Castricum, Noord-Holland. Er werden niet minder dan 16 **Witoog-eenden** *A nyroca* gezien, waaronder tweetallen begin november en begin december bij Windesheim, Overijssel, en op 11 december in de Hazenputten bij Sint-Oedenrode, Noord-Brabant. Op 16 december was een vrouwtje **Ring-**

snaveleend *A collaris* aanwezig net in België over de grens bij Eijsden, Limburg. Na die datum verbleef de vogel meestal aan de Nederlandse kant. Een mannetje werd op 20 december gemeld op de Westerplas op Schiermonnikoog, Friesland. De eeuwige **Buffelkopeend** *Bucephala albeola* van de Gaatkensplas te Barendrecht, Zuid-Holland, bleef de gehele periode. Een ogenschijnlijk ongeringd exemplaar verbleef van 12 tot 14 november op de legerplaats Oirschot, Noord-Brabant; met zekerheid een ring dragende exemplaren verbleven opnieuw van 1 tot 8 december bij Den Helder, Noord-Holland, en opnieuw vanaf 22 december bij Muiderberg, Noord-Holland. Een ongeringd onvolwassen mannetje **Kokardezaagbek** *Lophodytes cucullatus* bracht van 27 november tot 16 december de gemoederen in beroering op een plas bij het Harderbos. Mogelijk ten gevolge van de discussie over de al dan niet wilde herkomst van deze vogel ontstond een stroom aan waarnemingen van in totaal 13

exemplaren op andere plekken, waarbij op basis van gedrag, locatie, verenkleed en/of aanwezigheid van ringen duidelijk was dat de meeste zo niet alle zeker niet van wilde herkomst waren. Een **Bronskopeend** *Anas falcata* zwom op 12 en 13 november op een plas net over de grens in Duitsland bij Coevorden, Drenthe. Een **Amerikaanse Smient** *A americana* werd op 13 en 14 december gezien bij de Middelplaten in het Veerse Meer, Zeeland. Er werden uitzonderlijk veel **Ijsduikers** *Gavia immer* op doortrek gezien. Het ging in totaal om 37 exemplaren, waarvan 21 in de eerste helft van november. Slechts enkele bleven enige tijd zwemmen, waaronder één van 8 tot 10 december bij Windesheim. Met het stormachtige weer in november werden nog betrekkelijk veel **Grauwe Pijlstormvogels** *Puffinus griseus* gezien. Van de in totaal 135 exemplaren vlogen er 77 tussen 6 en 10 november langs en 23 op 25 november. In december werden er slechts 12 gemeld. Van **Noordse Pijlstormvogel** *P puffinus* waren er 10 in november en twee in december. Van **Stormvogeltje** *Hydrobates pelagicus* werden begin november alle records gebroken. Tussen 6 en 12 november werden er 117 geteld, waarvan 77 op 10 november en 21 op 11 november. Alleen al bij Westkapelle, Zeeland, werden er op deze dagen 23 respectievelijk 14 geteld en op 10 november ook nog eens 16 langs Scheveningen, Zuid-Holland. Op 10 november vloog een exemplaar dichtbij langs de dijk bij de Flevocentrale, Flevoland. De laatste waarneming en de enige na november was op 28 december bij Camperduin, Noord-Holland. Liefst 384 **Vale Stormvogeltjes** *Oceanodroma leucorhoa* werden tot 13

november gezien, waarvan 315 van 9 tot 11 november. Eind november volgden er nog zeven en in december drie. Naast de **Grote Aalscholver** *Phalacrocorax carbo carbo* die de gehele periode op het Engelermeer bij 's-Hertogenbosch, Noord-Brabant, verbleef, werd er ook één gemeld op 17 november bij waterpark de Oude Zeug in de Wieringermeer, Noord-Holland. Ook niet minder dan 40 **Kuifaalscholvers** *P aristotelis* werden gemeld waaronder vier tot zeven bij de Oosterscheldekering, Zeeland, en maxima van vier bij de Maasvlakte, Zuid-Holland, drie te IJmuiden en drie in de omgeving van Den Helder. **Koereigers** *Bubulcus ibis* verbleven op 4 november nog in de Ooijpolder, Gelderland; op 12 november bij Leeuwarden, Friesland; van 18 november tot 21 december bij Hoeven, Noord-Brabant; op 19 november bij Ouderkerk aan de IJssel, Zuid-Holland; en vanaf 8 december bij Ommen, Overijssel; op 18 december vloog een exemplaar over Lentevreugd bij Wassenaar, Zuid-Holland. Een zeer late **Zwarte Wouw** *Milvus migrans* vloog op 16 december rond bij de Mosbulten te Breugel, Noord-Brabant. Er werden nog 23 **Rode Wouwen** *M milvus* gemeld, voornamelijk in november. Verspreid over de periode en het land werden 22 **Zeearenden** *Haliaeetus albicilla* doorgegeven. De familie van drie bleef de gehele periode in de Oostvaardersplassen, Flevoland, met op 17 november zelfs vier exemplaren.

KRAANVOGELS TOT ALKEN De doortrek van **Kraanvogels** *Grus grus* vertoonde twee kleine pieken met c 1400 tot 5 november en op 17 en 18 december nog eens c 600.

71 Ruigpootbuizerd / Rough-legged Buzzard *Buteo lagopus lagopus*, Eemshaven, Groningen, 22 december 2007 (Mark Schuurman)

72 Kortteenleeuwerik / Greater Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla*, Castricum, Noord-Holland, 6 januari 2008 (René van Rossum)

73 Zwartbuikwaterspreeuw / Black-bellied Dipper *Cinclus cinclus cinclus*, Rozendaal, Gelderland, 23 november 2007 (David Spelt)

74 Grote Kruisbek / Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*, mannetje, Schoorl, Noord-Holland, 26 december 2007 (Marc Fasol) **75** Woestijntapuit / Desert Wheatear *Oenanthe deserti*, eerstejaars mannetje, Maasvlakte, Zuid-Holland, 12 november 2007 (Alexander Koenders) **76** Grote Kruisbek / Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*, mannetje, Oud-Leusden, Utrecht, 30 december 2007 (Harvey van Diek)

77 Pallas' Boszanger / Pallas's Leaf Warbler
Phylloscopus proregulus, Zwarte Pad, Katwijk,
Zuid-Holland, 8 december 2007 (*Menno van Duijn*)

78 Humes Bladkoning / Hume's Leaf Warbler
Phylloscopus humei, Gendringen, Gelderland,
21 december 2007 (*Lex Aalders*)

Op 31 december vloog nog een groep van 60 over Weert, Limburg. Een verlate **Steltkluut** *Himantopus himantopus* liep op 17 en 18 november bij Hellevoetsluis, Zuid-Holland. Een **Strandplevier** *Charadrius alexandrinus* poogde weer te overwinteren bij de Brouwersdam, Zuid-Holland, en kreeg op 15 december gezelschap van een tweede. Vanaf 31 december verbleef er één bij de Putten van Camperduin. Een eerstejaars **Gestreepte Strandloper** *Calidris melanotos* pleisterde nog van 13 tot 15 november bij Waverveen, Utrecht. Eveneens erg laat was de **Terekruiter** *Xenus cinereus* die op 24 november werd gefotografeerd bij polder Breebaart, Groningen, en in januari 2008 nog aanwezig bleek (het eerste overwinteringsgeval). Als gevolg van het wonderige begin van november schieten ook voor **Rosse Franjepoot** *Phalaropus fulicarius* superlatieve tekort, met in november ruim 200 doortrekkers, waarvan ruim 130 tussen 9 en 13 november. In december volgden er nog 10, waarvan de laatste op 15 december langs Bloemendaal aan Zee, Noord-Holland. Waarschijnlijk de grootste 'wreck' van **Middelste Jager** *Stercorarius pomarinus* ooit had plaats in november en begin december. Naar schatting betrof het ruim 3500 exemplaren, met als pieken ruim 2100 van 6 tot 12 november, 500 op 25 november, 300 op 3 december en 150 op 7 december. Eén van de beste locaties was Westkapelle met in de eerste piek 1286 exemplaren, waarvan 362 op 6 november en 408 op 9 november. Rond het IJsselmeer werden er vrij veel opgemerkt, zoals 18 op 9 november en 13 op 11 november, vliegend over het IJmeer bij Muiden, Noord-Holland. Ook waren er c 15 echte binnenlandwaarnemingen, waaronder een groep van vijf op 9 november over de Hoog-Buurlosche Heide, Gelderland. **Kleinste Jagers** *S longicaudus* vlogen nog op 6 november langs Den Oever, Noord-Holland (twee), en langs het Amstelmeer, Noord-Holland, op 11 november langs Westkapelle en op 24 november langs Egmond aan Zee, Noord-Holland, en langs Dishoek, Zeeland. Tot 11 november vlogen nog 38 **Vorkstaartmeeuwen** *Xema sabini* langs de kust. Eind november

volgden er nog vier en de laatste vloog op 3 december langs Westkapelle. Ook van **Grote Burgemeester** *Larus hyperboreus* was er een toevloed van bijna 50 exemplaren, waarvan de helft in de stormdagen tussen 9 en 11 november. Zo werden er op 10 november vijf gezien bij Westkapelle en vier op Ameland, Friesland, en op 11 november nog eens vier langs de Maasvlakte. In IJmuiden keerde de hybride **Grote Burgemeester x Zilvermeeuw** *L hyperboreus x argentatus* terug die daar vorige winter als eerstejaars verbleef. **Kleine Burgemeesters** *L glaucoides* verbleven op 10 november bij Den Helder en later op Texel, Noord-Holland (waar hij tot in januari bleef rondspoken en op 7 januari dood werd gevonden); op 11 november langs Noordwijk aan Zee, Zuid-Holland; op 16 november bij de Eemshaven, Groningen; op 17 november ten zuiden van Arnhem, Gelderland; van 25 november tot 12 december bij Scheveningen (met op 9 december twee); op 27 november bij de Maasvlakte; op 1 december bij Katwijk aan Zee, Zuid-Holland; op 7 december langs Westkapelle; op 8 december langs Huisduinen, Noord-Holland; op 9 december langs de Wassenaarse Slag, Zuid-Holland; en op 11 december op de Hooge Platen in de Westerschelde, Zeeland. De **Ringsnavelmeeuw** *L delawarensis* was de gehele periode te bezichtigen in Tiel, Gelderland. Het maximumaantal **Grote Sterns** *Sterna sandvicensis* langs de Brouwersdam bedroeg 24 op 24 november en tot eind december werden er nog enkele gezien. Een andere verbleef op 30 december in IJmuiden. **Zwarte Zeekoeten** *Cephus grylle* vlogen op 3 november langs Ameland en op 4 november langs Camperduin. Ook met **Kleine Alk** *Alle alle* was het goed raak in november. Niet minder dan 3400 werden er geteld, hoewel er deels sprake zal zijn geweest van dubbeltellingen. Wederom waren het 10, 11 en 12 november die eruit sprongen met respectievelijk 2360, 400 en 450 exemplaren. Op 10 november waren er diverse posten met meer dan 100 met als absolute toplocatie Westkapelle, waar er c 600 langsvlogen. De gehele maand november sudderde de toevloed nog door met een kleine opleving

rond 26 november en in december volgden nog enkele 10-tallen. Tot ver in het binnenland werden exemplaren gezien en opgeraapt. Voor langere tijd waren ze aanwezig bij IJmuiden met een maximum van 20 op 12 november, op het Veerse Meer met een maximum van 10 op 16 november en op de Westkapelsche Kreek bij Westkapelle waar er op 15 november vier zwommen. En zelfs voor **Papegaaiduiker** *Fratercula arctica* was het een topseizoen. Vrijwel iedereen die daar behoefte aan had kon de soort op zijn lijst bijschrijven. In totaal ging het om 68 meldingen, waaronder enkele die korte tijd bleven zwemmen. Topdagen waren wederom 10 tot 12 november met 26 langstreckers, waaronder alleen al vijf op 10 november langs Ameland.

SPECHTEN TOT GORZEN Een vrouwtje **Grijskopspecht** *Picus canus* werd op 30 oktober gezien bij Hellendoorn, Overijssel, niet zo ver van de plek waar er in het voorjaar van 2006 ook één werd waargenomen. Op 20 en 27 november werd bij de vinkenbaan in de duinen van Castricum, Noord-Holland, een **Kortteenleeuwerik** *Calandrella brachydactyla* waargenomen. Dat de vogel het daar naar zijn zin had bleek toen hij op 13 december nogmaals werd gezien en daarna weer vanaf 1 januari; dit betekende het eerste overwinteringsgeval. Tot 16 november werden nog 10 **Grote Piepers** *Anthus richardi* opgemerkt, waaronder één van 3 tot 5 november bij Katwijk aan Zee. Een late werd op 16 december gezien bij de Kwade Hoek, Zuid-Holland. Een **Mongoolse Pieper** *A godlewskii* werd op 31 december en 1 januari 2008 gemeld op Texel maar de discussie over de mogelijke determinatie als Grote Pieper is niet verstornd. Verspreid over de periode werden een kleine 200 **Pestvogels** *Bombycilla garrulus* genoteerd. **Waterspreeuwen** *Cinclus cinclus* werden gezien op 1 en 5 november bij Leeuwarden; op 2 november bij IJsselstein, Utrecht; op 4 november bij Gulpen, Limburg; vanaf 18 november in park Rozendaal bij Velp, Gelderland (met van 20 tot 22 november twee); op 27 november in park Sonsbeek bij Arnhem; op 9 december bij Rossum, Gelderland; en op 30 december weer bij Gulpen, Limburg. De waarnemingen bij Gulpen hadden betrekking op **Roodbuikwaterspreeuw** *C c aquaticus*. Alle andere waren zeker of vermoedelijk **Zwartbuikwaterspreeuwen** *C c cinclus*. Op 12 november verbleef een mannetje **Woestijntapuit** *Oenanthe deserti* korte tijd langs de Papegaaihoek op de Maasvlakte. Een erg late **Sperwergrasmus** *Sylvia nisoria* werd op 18 november gezien in een tuin in Katwijk aan Zee. Braamsluiers met kenmerken van **Vale Braamsluiper** *S curruca halimodendri* werden gezien op 17 november bij Den Haag, Zuid-Holland, en op 9 en 10

december bij Langenboom, Noord-Brabant. **Pallas' Boszangers** *Phylloscopus proregulus* werden opgemerkt op 4 november bij Vlissingen, Zeeland; op 6 november bij de Tjamme bij Beerta, Groningen; op 21 november in Zeewolde, Flevoland; op 22 november bij Castricum (een vangst; op 24 november teruggevangen), op 30 november in Amersfoort, Utrecht; op 8 en 9 december bij Katwijk aan Zee; op 11 december in IJsselmonde in Rotterdam, Zuid-Holland; en op 23 en 24 december bij de Hollandse Brug bij Muiderberg. **Bladkoningen** *P inornatus* werden nog gezien op 3 november bij Castricum aan Zee, op 6 en 10 november bij Katwijk aan Zee, op 12 november bij Egmond aan Zee en op 17 november in Uithoorn, Noord-Holland. Op 9 november werd een **Humes Bladkoning** *P humei* gemeld bij de Grebbeberg bij Rhenen, Utrecht. Van 12 tot 21 december verbleef er één in Gendringen, Gelderland. Een **Bruine Boszanger** *P fuscatus* was op 18 november aanwezig in de Eemshaven. Verspreid over de periode werd een 10-tal meer of minder betrouwbare **Siberische Tijffaffen** *P collybita tristis* gemeld. Op 15 november werd een '**Pleskes Mees**' *Cyanistes cyanus x caeruleus* gevangen op de vinkenbaan van Castricum. Andere exemplaren met kenmerken van deze hybride werden gemeld op 17 november bij Vuren, Gelderland, op 18 november bij IJmuiden en op 30 november bij Ouddorp, Zuid-Holland. Intrigerend is de melding van een langsvliegende **Rotskruiper** *Tichodroma muraria* door Franse vogelaars in de duinen bij Castricum op 3 of 4 november. **Taigaboomkruipers** *Certhia familiaris* werden gezien op 12 november bij Makkum, Friesland, op 7 november in Den Oever en op 18 november op Texel. Decemberwaarnemingen van **Buidelmees** *Remiz pendulinus* vonden plaats op 7 december in de Veenhuizerstukken, Groningen, en op 23 december bij Den Oever. Een adulte **Roze Spreeuw** *Sturnus roseus* verbleef van 8 tot 12 november in Capelle aan de IJssel, Zuid-Holland. De beste plekken om 'goede' **Grote Kruisbekken** *Loxia pytyopsittacus* te zien waren de bossen ten zuiden van Amersfoort (maximaal 11; eerste melding van twee vogels op 8 november) en de duinen bij Schoorl, Noord-Holland, waar er vanaf 8 december eveneens maximaal 11 zaten. Beide groepjes trokken in de laatste twee weken van december veel bekijks en bleven tot in januari. Verder waren er nog meldingen van één op 25 op 4 november in het Weeterbos, Limburg, en op 31 december van twee bij Huizen, Noord-Holland, en van zes bij Nunspeet, Gelderland. De derde **Maskergors** *Emberiza spodocephala* was een eerstejaars die op 18 november werd gevangen bij Castricum. De grootste groep **Grauwe Gorzen** *E calandra* in het hamsterreservaat bij Sibbe, Limburg, telde 45 exemplaren op 13 december.

Ruud M van Dongen, Taalstraat 162, 5261 BJ Vught, Nederland
Remco Hoffland, Aert van Neslaan 336, 2341 HN Oegstgeest, Nederland (remco.hoffland@dutchbirding.nl)
Peter WW de Rouw, Detmolstraat 92-1, 3523 GH Utrecht, Nederland

België

GANZEN TOT BUIZERDS Op 4 november vloog een **Taigarietgans** *Anser fabalis* laag over De Maten in Genk, Limburg. De enige **Dwerggans** *A erythropus* voor de pe-

riode, een adulte, werd op 15 december gezien bij Dudzele, West-Vlaanderen. Op 11 november trok een **Witbuikrotgans** *Branta hrota* over De Panne, West-Vlaanderen. Bij Boekhoute, Oost-Vlaanderen, verbleef op 17 december een **Roodhalsgans** *B ruficollis*. Een in

Nederland verblijvend juveniel exemplaar verscheen van 26 tot 28 december geregeld op Belgisch grondgebied bij Rotem, Limburg, en op 29 december werd hij opgemerkt bij Stokkem, Limburg. Een ruiend mannetje **Amerikaanse Wintertaling** *Anas carolinensis* liet zich van 14 tot 18 november sporadisch zien in Brecht, Antwerpen. Er werden in totaal 37 **Krooneenden** *Netta rufina* waargenomen. Van 6 tot 9 december verbleef een adult mannetje **Ring-snaveleend** *Aythya collaris* in Obourg, Hainaut, en een grensoverschrijdend vrouwtje zwom vanaf 16 december op de dode Maasarm tussen Lanaye, Liège, en Eijsden, Limburg, Nederland. Voor **Witoogeeden** *A nyroca* kon men kortere of langere tijd terecht in Bossuit, West-Vlaanderen/Escaaffles, Hainaut; Brecht/Sint-Lenaarts, Antwerpen; Duffel, Antwerpen; Harelbeke, West-Vlaanderen (drie); Hollogne-sur-Geer, Liège; Nazareth, Oost-Vlaanderen (twee); Ploegsteert, Hainaut; Waasmunster, Oost-Vlaanderen; Walem, Antwerpen; en Zonhoven, Limburg. Vanaf 1 december verbleef een eerste-winter mannetje **Kleine Topper** *A affinis* op De Gavers in Harelbeke. Indien aanvaard betekent dit het tweede geval voor België. Waarnemingen van **Ijseenden** *Clangula hyemalis* kwamen van De Panne (twee); Middelkerke, West-Vlaanderen (drie); Nieuwpoort, West-Vlaanderen; Oostende, West-Vlaanderen (vier); en Wenduine, West-Vlaanderen (c vijf). In het binnenland zwom er op 18 en 19 november één op de Schelde in Ramegnies-Chin, Hainaut, en op 24 en 25 december één op de Schelde in Bossuit. Een ontsnapte **Kokardezaagbek** *Lophodytes cucullatus* zwom op 22 november op de Egelegemvijver in Hombeek, Vlaams-Brabant. In totaal werd tijdens de periode een uitzonderlijk aantal van 134 **Parelduikers** *Gavia arctica* opgemerkt met 54 langs De Panne op 10 december; zes doken op in het binnenland. Er werden 18 **Ijssduikers** *G immer* gezien waarvan 11 tussen 8 en 15 november: bij De Panne (acht); het Lac de la Plate Taille, Hainaut (twee); Middelkerke (drie); Nieuwpoort; Oostende; en Zeebrugge (drie dagenlang aanwezig). Tussen 6 en 11 november vlogen langs de Vlaamse kust 21 **Grauwe Pijlstormvogels** *Puffinus griseus*, daarna volgden nog waarnemingen op 25 november in Oostduinkerke, West-Vlaanderen (twee), Oostende (drie) en Middelkerke (zes) en op 3 december in De Panne (twee) en Middelkerke (drie). Langs De Panne vlogen tussen 6 en 9 november ook nog vier **Noordse Pijlstormvogels** *P puffinus*. **Stormvogeltjes** *Hydrobates pelagicus* waren gemakkelijker te onderscheppen dan we van de soort gewoond zijn; zo trok er telkens één langs De Panne op 6 en 9 november, langs Mariakerke, West-Vlaanderen, op 9 november en langs Middelkerke op 11 en 25 november. Het stormweer tussen 6 en 11 november leverde bovendien nog 91 **Vale Stormvogeltjes** *Oceanodroma leucorhoa* op, waaronder 28 langs De Panne op de laatste dag. De enige **Kuifaal-scholver** *Phalacrocorax aristotelis* van de periode werd op 18 november dood opgeraapt in de Achterhaven van Zeebrugge. Op 4 november was een juveniele **Kwak** *Nycticorax nycticorax* aanwezig in Stuivekenskerke, West-Vlaanderen, en op 14 november waren er twee in Hensies, Hainaut. In de IJzerbroeken en in de Blankaart bij Woumen, West-Vlaanderen, werden nog geregeld tot 15 **Koereigers** *Bubulcus ibis* geteld; dat aantal vermin-

derde met de koudepiek in december tot enkele exemplaren. Daarnaast waren er ook waarnemingen bij Westmalle, Antwerpen, van 13 tot 15 november en waarschijnlijk dezelfde in Tienen, Vlaams-Brabant, van 25 november tot 11 december. Een geringde bij Mortsel, Antwerpen, op 25 november wordt beschouwd als escape. De grootste concentratie aan **Grote Zilverreigers** *Casmerodius albus* telde 40 koppen in de Wijvenheide in Zonhoven op 24 november. Op 14 november pleisterde een wel erg late **Zwarte Ooievaar** *Ciconia nigra* tussen Roly en Fagnolle, Namur. Tussen 1 en 18 november vlogen **Rode Wouwen** *Milvus milvus* over Benonchamps, Luxemburg; Bilstain, Liège; l'Eglise, Liège (twee); Feschaux, Namur (twee); Genk; Marche-en-Famenne (Luxembourg) (vier); Harzé, Liège (zeven); Havelange, Namur; Honnay, Liège (18); Neerpelt, Limburg; Rumst, Antwerpen; en Zonhoven. Op 4 december volgde een waarneming bij de Barrage de l'Eau d'Heure, op 9 december bij Spa-Malchamps, Liège, en op 19 december de laatste in Hoegaarden, Vlaams-Brabant. Op 23 november trok een juveniele **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* over Hechtel-Eksel, Limburg, en van 8 tot 13 december pleisterde er één bij Luchy, Luxemburg. Een vermoedelijke vloog op 15 november over de autosnelweg in Geel, Antwerpen. **Ruigpootbuiszeters** *Buteo lagopus* lieten zich nog bekijken op 1 november in de Voorhaven van Zeebrugge; op 7 november in Zele/Waasmunster, Oost-Vlaanderen; op 12 november in Retie, Antwerpen; op 19 november in Lier, Antwerpen; en op 16 december in Weyler, Luxemburg.

RALLETOT ALKEN Een late **Kwartelkoning** *Crex crex* werd op 4 november opgestoten bij Bredene, West-Vlaanderen. Tussen 4 en 6 november passeerde over Wallonië een trek golf van meer dan 600 **Kraanvogels** *Grus grus* en over Vlaanderen van meer dan 500. Tussen 13 en 23 november werden er in heel België nog eens meer dan 520 opgemerkt. Wallonië verwerkte tussen 15 en 18 december een tweede (grotere) golf van c 1170 vogels en op 29 de-

79 Kleine Topper / Lesser Scaup *Aythya affinis*, mannetje (links), Harelbeke, West-Vlaanderen, 12 december 2007 (Koen Verbanck)

cember vloog de laatste van het jaar over Couthuin, Namur. Tot ten minste 17 december verbleef de eerste-winter **Steltkluit** *Himantopus himantopus* nog in de Achterhaven van Zeebrugge. Er hangen nog steeds de nodige vraagtekens rond de herkomst van dit exemplaar. Een **Griël** *Burhinus oediacnema* vloog op 27 december op uit de Ilzermonding in Nieuwpoort. Onverwacht was de aanwezigheid van een **Steppiekievit** *Vanellus gregarius* bij Dudzele, in de Achterhaven van Zeebrugge op 15 en 16 december. Op 3 en 4 november pleisterde een late **Krombekstrandloper** *Calidris ferruginea* op het Kluizendok bij Doornzele, Oost-Vlaanderen, en op 11 november vloog nog een **Kleine Strandloper** *C. minuta* langs Middelkerke. Een eveneens late **Grauwe Franjepoot** *Phalaropus lobatus* vloog op 11 november langs De Panne. Tussen 6 en 21 november tekende zich een opmerkelijke influx af van **Rosse Franjepoten** *P. fulicarius*. In totaal werden 69 vogels geteld met maximaal 12 langs Middelkerke en 14 langs De Panne op 11 november. Enkele lieten zich het binnenland in blazen. De najaarsstormen van begin november zorgden voor aanzienlijk wat dynamiek in het voorkomen van jagers: tussen 5 november en 19 december werden in Vlaanderen in totaal 898 **Middelste Jagers** *Stercorarius pomarinus* (met maximaal 274 langs De Panne op 9 november), 21 **Kleine Jagers** *S. parasiticus* en 35 **Grote Jagers** *S. skua* opgemerkt. Twee **Kleinste Jagers** *S. longicaudus* vlogen op 9 november langs Oostende en op 29 november trok er nog één langs Blankenberge, West-Vlaanderen. Op 6 november werd bij Bihain, Liège, een juveniele **Vorkstaartmeeuw** *Xema sabini* gefotografeerd. Er werden nog **Zwartkopmeeuwen** *Larus melanocephalus* gezien in Adinkerke, West-Vlaanderen; Brecht (twee); Broechem, Antwerpen; De Pinte, Oost-Vlaanderen; Doel, Oost-Vlaanderen; Drongen, Oost-Vlaanderen; bij Erpion, Hainaut; Gent, Oost-Vlaanderen (twee); Lommel, Limburg; Nieuwpoort; Wandre, Liège; en Wuustwezel, Antwerpen. Op 10 november vloog een juveniele langs Nieuwpoort en langs Mariakerke; op 11 november langs De Panne en op 17 november liep er één in de weiden bij Oostkerke, West-Vlaanderen. De hoogste telling van **Geelpootmeeuwen** *L. michahellis* betrof 30 bij Péronnes op 9 december en van **Pontische Meeuwen** *L. cachinnans* zijn 27 exemplaren aan de Barrage de l'Eau d'Heure op 14 december vermeldenswaard. Naast de adulte **Grote Burgemeester** *L. hyperboreus* die de hele periode in de haven van Oostende verbleef doken er eerste-winters op in Middelkerke (10 november); Nieuwpoort (16 en 17 en 25 november); Mont-Saint-Guibert (16 november tot 14 december) en mogelijk dezelfde bij de Barrage de l'Eau d'Heure vanaf 20 december; Harelbeke (4 tot 10 december); Zeebrugge (8 december) en op de Noordzee vanaf 'De Zeeleeuw' (19 december). De laatste **Visdieven** *Sterna hirundo* vlogen op 4 november over de Kalkense Meersen, Oost-Vlaanderen, en op 6 november langs De Panne. Tot 10 december werden langs de kust nog 28 **Noordse Sterns** *S. paradisaea* gezien, waaronder een adulte in volledig zomerkleed op 11 november. Tussen 6 en 10 december werden in totaal meer dan 600 **Kleine Alken** *Alle alle* geteld met maximaal 348 langs De Panne op 10 november en 95 langs Middelkerke op 11 november. In het binnenland volgden er waarne-

mingen of (vooral) vondsten in Maasmechelen, Limburg, op 7 november; in het centrum van Antwerpen, Antwerpen, op 10 november; op de Schelde bij Lillo/Doel (twee) op 10 en 11 november; te Genk-Waterschei, Limburg, op 11 november; in Beerse op 11 en 12 november; in Lier van 11 tot 13 november; en in Tongeren op 15 november. Er werden heel wat **Papegaaiduikers** *Fratercula arctica* gezien: op 9 november vloog er één langs Middelkerke; op 10 november telkens één langs De Panne; Mariakerke; Nieuwpoort en drie langs Middelkerke; op 11 november telkens één langs De Panne, Oostende, Middelkerke, Nieuwpoort en Wenduine; en op 10 december één langs De Panne. Voor velen was dit de ultieme kans om deze soort bij te schrijven op de nationale lijsten.

UILEN TOT GORZEN Op 14 december hing een gave, ongeringde **Oehoe** *Bubo bubo* in het prikkeldraad op de Kalmthoutse Heide, Antwerpen. De **Oeraluil** *Strix uralensis* die tot 13 november in Boekhoute verbleef, bleek na het vangen – uiteraard – geringd te zijn. **Strandleeuwviken** *Eremophila alpestris* deden het ronduit slecht met één vogel in Doornzele op 1 november; zes langs De Panne op 11 november; één in Nieuwpoort op 12 november; en twee in Het Zwin in Knokke, West-Vlaanderen, op 14 december. **Grote Piepers** *Anthus richardi* werden gezien in Doel van 1 tot 8 november; in Neerpelt en in Zeebrugge op 1 november; in Mortsel en Oostduinkerke op 4 november en in Tienen op 11 december. Op 5 november werd nog een **Roodkeelpieper** *A. cervinus* geringd in Lebbeke, Oost-Vlaanderen. Erg late **Gele Kwikstaarten** *Motacilla flava* verschenen in Oostduinkerke op 1 november; in Geistingen, Limburg, (twee) op 5 november en in Nieuwpoort op 18 november. Op 4 november was een **Pestvogel** *Bombus garrulus* aan het roepen in Mol-Postel, Antwerpen, en op 13 december verbleef er één in Brussel, Brussels Gewest. Van 15 locaties ontvingen we meldingen van zingende **Cetti's Zangers** *Cettia cetti* en er werden nog minstens 21 **Graszangers** *Cisticola juncidis* gehoord met maximaal negen in Zeebrugge op 15 november. Een verzwakte **Kleine Karekiet** *Acrocephalus scirpaceus* die op 17 november in Bokrijk bij Genk was beland werd al snel geconsumeerd door de plaatselijke **Klapekster** *Lanius excubitor*. Op 22 december werd een **Braamsluiper** *Sylvia curruca* gefotografeerd in een tuin in Grimbergen, Vlaams-Brabant, en op 26 december vertoefde een vermoedelijke **Vale Braamsluiper** *S. c. halimodendrii* in de Westhoek in De Panne. **Siberische Tjiftjaffen** *Phylloscopus collybita tristis*, of tenminste vogels met de kenmerken van dit taxon, verbleven in Evergem, Oost-Vlaanderen, van 5 tot 8 november; in Sint-Laureins, Oost-Vlaanderen, op 27 november en in Drongen, Oost-Vlaanderen, op 3 en 4 december. Voor **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* kon men terecht in Het Vinne in Zoutleeuw, Vlaams-Brabant (tot vier exemplaren van 2 tot 17 november); in Fleurus, Hainaut (drie op 16 november); in Zonhoven (twee op 18 november); en in De Maten in Genk (4 en 25 november). In Het Zwin in Knokke overwinterden de twee traditionele **Bonte Kraaien** *Corvus cornix*; daarnaast was er slechts één waarneming in Attenhoven, Vlaams-Brabant, op 5 november. Na 12 november werd in Vlaanderen een 40-tal **Grote**

Barmsijzen *Carduelis flammea* opgemerkt. Opvallend was de terugkeer van enkele **Noordse Goudvinken** *Pyrrhula pyrrhula pyrrhula* met trompetroep: op 4 november in De Maten in Genk en op 23 november (twee) in Gooreind-Wuustwezel, Antwerpen. Op 7 november werd de **Dwergors** *Emberiza pusilla* voor het laatst waargenomen bij het Kluisendok in Doornzele.

De hulp van al diegenen die (hun) waarnemingen inspraken op de Natuurpunt-Vogellijn was hier onontbeerlijk. De Natuurpunt-Vogellijn is alleen vanuit België bereikbaar op het nummer 0900-00194 (EUR 0.45/min), de Natuurpunt-Inspreklijn is te bereiken op 0800-11194 (gratis). De Waalse gegevens werden in hoofdzaak geput uit de AVES-website.

Gerald Driessens, Pastoriestraat 16, 2500 Lier, België (gerald.driessens@natuurpunt.be)

DB Actueel

New species of twistwing A specimen of a large rufous tyrant flycatcher collected in 1990 in Manu national park, Madre de Dios, south-eastern Peru, and stored in a museum, was only properly studied in 2002. It appeared to be an undescribed species of twistwing *Cnipodectes*, a strange and so far monospecific genus (Brownish Twistwing *C. subbrunneus*). The males of this species have strangely structured outer primaries with stiffened and twisted shafts, which play a role in the mechanical sounds produced during display. The existence of this new species with a similar wing structure was already announced in, eg, *Handbook of the birds of the world* 9 (2004, p 186, 345) and it has now been formally described as **Rufous Twistwing** *Cnipodectes superrufus* (Lane, D F, Servat, G P, Valqui H, T & Lambert, F R 2007). A distinctive new species of tyrant flycatcher (Passeriformes: Tyrannidae: *Cnipodectes*) from southeastern Peru. Auk 124: 762-772). In 2003, an individual was videoed in Manu national park. In 2003 and 2004, some other specimens were collected and/or videoed and tape-recorded. Also, a specimen turned up in another museum which had been collected in 1997 and was confirmed to represent the same new twistwing species. Later, several sightings were reported from Madre de Dios, as well as from the department of Pando, Bolivia. The species clearly differs from Brownish Twistwing in plumage coloration and measurements. A photograph of the new species can be viewed at www.ornithomedia.com/magazine/mag_art369_1.htm.

Rufous Twistwing appears to be strongly associated with *Guadua* bamboo forest. From satellite images it could be inferred that there are large areas of these type of bamboo forests and therefore it is expected that Rufous Twistwing will be discovered in more locations in Peru, south-western Amazonian Brazil and north-western Bolivia in the future. ANDRÉ J VAN LOON

New species of smoky honeyeater The Foja mountains, western New Guinea, Indonesia, are a rather isolated, inaccessible, unexplored mountain range, home of, eg, Golden-fronted Bowerbird *Amblyornis flavifrons*. During a 25-day 'Rapid Assessment' survey in November-December 2005 in the western Foja mountains, a team was dropped by a helicopter into a highland peat bog area in the interior of the Fojas. Within minutes after

landing, a wattled honeyeater was seen with a red-orange facial skin and two wattles hanging down from each side of the face. It was recognized as a new species of smoky honeyeater, which has now been described as **Wattled Smoky Honeyeater** *Melipotes carolae* (Beehler, B M, Prawiradilaga, D M, de Fretes, Y & Kemp, N 2007). A new species of smoky honeyeater (Meliphagidae: *Melipotes*) from western New Guinea. Auk 124: 1000-1009). Photographs of the bird are published in this paper and it can also be viewed at, eg, <http://web.conservation.org/xp/frontlines/species/02070601.xml>. The species also made its way already to philately, appearing on an Indonesian stamp. The species is named after Carol Beehler, wife of the first author.

The discovery of this new endemic honeyeater for the Foja mountains, as well as the rediscovery of the 'lost' Berlepsch's Six-wired Bird of Paradise *Parotia berlepschi* during the same expedition, underlines the importance of this mountain range. Conservation International is now working together with local inhabitants of the fringes of the Foja mountains to develop a long-term management and conservation plan. ANDRÉ J VAN LOON

New species of puffleg hummingbird During a survey in 2005 of montane cloud forest in the Serranía del Pinche, south-western Colombia, a new species of puffleg was discovered, and recently formally described as **Gorgeted Puffleg** *Eriocnemis isabellae* (Cortés-Diago, A, Ortega, L A, Mazariagos-Hurtado, L & Weller, A-A 2007). A new species of *Eriocnemis* (Trochilidae) from south-west Colombia. Ornithologia Neotropical 18: 161-170) (downloadable at www.scricciollo.com/Cortes_Diago_et.al_MS_636.pdf). This distinct new species is brilliantly coloured, the male with a large blue and green iridescent throat patch and white leg puffs ('trousers'). A photograph can be viewed on, eg, www.birdlife.org/news/news/2007/05/colombia_new_hummingbird_discovery.html.

The isolated Serranía del Pinche is not protected and the forests face continuous and severe threats like logging for coca plantations and burning for other agricultural purposes. A number of conservation organisations are now looking how to secure protection of the region. ANDRÉ J VAN LOON

Kleine invasie van Grote Kruisbekken Het voorkomen van Grote Kruisbekken *Loxia pytyopsittacus* in Nederland kent een complexe geschiedenis. Tot en met 2006 zijn bijna 600 exemplaren aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). In de periode 1993-2001 werd de soort echter niet beoordeeld en hoewel het aantal waarnemingen in die jaren laag was, ligt het totale aantal in Nederland dus ruim boven de 600. Het beeld dat het om een schaarse wintergast zou gaan is echter niet correct; c 550 exemplaren oftewel meer dan 90% zijn gezien tijdens slechts twee invasies, in de winters van 1982/83 (230) en 1990/91 (320+). De hoge aantallen in laatstgenoemde winter waren destijds de aanleiding om de soort als beoordeelsoort af te voeren. Bij die beslissing speelde tevens een rol dat er ook uit de 19e eeuw vier invasies bekend zijn (in 1867, 1868, 1877/78 en 1887/88) en het vermoeden bestond dat invasies van na die tijd, toen er minder vogels voor collecties werden geschoten en weinig werd gefotografeerd, over het hoofd waren gezien. In de beide invasiewinters van de 20e eeuw waren groepen tot 50 exemplaren vaak een lange periode te zien en goed te documenteren op bepaalde locaties, met name langs de Hollandse kust. Een goede documentatie is van belang omdat zonder geluidsopnames en/of fotomateriaal (dan wel in de hand genomen maten) aanvaarding vrijwel onmogelijk is. De invasie van 1982/83 werd uitvoerig gedocumenteerd in Dutch Birding 8: 98-97, 1986. Buiten de invasiejaren waren Grote Kruisbekken erg

zeldzaam, met slechts 15 aanvaarde exemplaren in 1900-1979 (waarvan zeven in 1963) en één geval in 2002-06 (twee gevangen op 12 februari 2006 bij Tongeren, Gelderland). De enige min of meer honkvaste vogel van de afgelopen 15 jaar was een vrouwtje met een vaste drinkplek in de Kennemerduinen bij Bloemendaal, Noord-Holland, in februari 1998 (Dutch Birding 20: 94, plaat 54, 1998). Bij diverse andere meldingen in 1993-2001 bleef door de summiere documentatie en het ontbreken van een CDNA-oordeel onduidelijkheid bestaan over de juistheid van de determinatie.

Op basis van bovenstaande geschiedenis van het voorkomen is het niet verrassend dat de meldingen van Grote Kruisbekken in Nederland in oktober 2007 tot opwinding leidden bij (vooral jonge) vogelaars. Hoewel het lastig is het kaf van het koren te scheiden – vooruitlopend op het CDNA-oordeel – is duidelijk dat de winter van 2007/08 de boeken in zal gaan als zevende invasiewinter van de soort in Nederland, weliswaar met veel kleinere aantallen dan in 1982/83 en 1990/91 maar wel met een aantal langdurig verblijvende groepjes die veel bekijks trokken. De voorlopige omvang van de invasie bedraagt c 35 exemplaren maar de werkelijke aantallen zijn waarschijnlijk hoger en net als bij de vorige twee invasies kunnen er in de periode februari-april nog exemplaren opduiken.

De eerste meldingen in het najaar van 2007 kwamen vanaf 5 oktober met verschillende overvliegende exemplaren op diverse plaatsen. In enkele gevallen kon de

80 Grote Kruisbekken / Parrot Crossbills *Loxia pytyopsittacus*, Schoorl, Noord-Holland, 4 januari 2008
(Chris van Rijswijk/birdshooting.nl)

81 Grote Kruisbek / Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*, mannetje, Schoorl, Noord-Holland, 4 januari 2008
(Chris van Rijswijk/birdshooting.nl)

82 Grote Kruisbek / Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*, vrouwtje, Schoorl, Noord-Holland, 18 december 2007
(Ruud Brouwer)

roep worden opgenomen en daarmee is de determinatie wellicht veilig te stellen. De eerste vogels die ook goed werden gefotografeerd verbleven op Vlieland, Friesland, op 12-14 oktober (zeven) en bij West-Terschelling op Terschelling, Friesland, op 12-13 oktober (drie). Beide locaties duiden op recente aankomst vanuit Scandinavië en het was dan ook niet verrassend dat deze vogels kort bleven. Tijdens de DBA-vogelweek op Texel, Noord-Holland, werd de soort wel gemeld maar het lukte niet om ze 'vast te pinnen'. In dezelfde periode zorgden kruisbekken langs IJmuiden en in de Kennemerduinen, Noord-Holland, voor verwarring; aanvankelijk werden ze als Grote Kruisbek gedetermineerd maar later bleek het toch om Kruisbekken *L curvirostra* te gaan met een 'Grote Kruisbek-type' roep. Enkele vogels van dit type vlogen op 5 oktober over bij de Kroonboszanger *Phylloscopus coronatus* van Katwijk, Zuid-Holland, en werden op band vastgelegd. Hoewel de vluchtroep een belangrijk kenmerk vormt voor de herkenning van kruisbekken, toonden deze ervaringen dat een goede documentatie van de snavelvorm minstens zo belangrijk is voor de determinatie. In de weken vanaf half oktober tot in december werden op verschillende plaatsen in het land enkele 10-tallen overvliegende Grote Kruisbekken gemeld maar het duurde lang voordat er pleisterende exemplaren werden ontdekt. Op 8 december fotografeerde Jan Stok een groepje van c 10 drinkende kruisbekken in de duinen bij Schoorl, Noord-Holland. Op basis van de foto's bleek het om Grote Kruisbekken te gaan en vanaf 12 december tot ten minste 18 januari 2008 werden hier maximaal 11 exemplaren waargenomen. De vogels hadden een vaste drinkplek (die tijdens vorstperiodes door vogelaars werd bijgevoerd) en lieten zich daar prachtig bekijken en fotograferen. Tijdens de vorstperiode voor Kerst werd regelmatig waargenomen dat de vogels rijp van de takken risten om vocht binnen te krijgen, zodat ze niet naar het plasje hoefden te komen. Elders in het land had Daniël Paalvast al op 8 november twee Grote Kruisbekken gefotografeerd bij Oud-Leusden, Utrecht (nadat hij in voorafgaande weken vogels met 'verdachte roepjes' had gehoord). Pas op 20 december bleken deze nog aanwezig en vanaf die dag kwamen steeds meer vogelaars naar deze plek. Het aantal Grote Kruisbekken nam bijna met de dag toe en in de laatste dagen van 2007 en tot half januari 2008 werden er regelmatig 11 gezien (acht vrouwtjes en drie mannetjes). Het is onduidelijk of er daadwerkelijk sprake was van een stijgend aantal of dat eerder minder goed waargenomen vogels ten onrechte als Kruisbek werden gedetermineerd. Ten slotte werden op 31 december twee exemplaren gemeld in een groep Kruisbekken op het IJzeren Veld bij Huizen, Noord-Holland. ENNO B EBELS

PARROT CROSSBILLS From October 2007, a small invasion of Parrot Crossbills *Loxia pytyopsittacus* occurred in the Netherlands. From 5 October, several were reported as fly-bys at different migration points but most were not (well) documented. The first to be stationary were on the Frisian islands, Friesland, on Vlieland (seven on 12-14 October) and on Terschelling (three on 12-13 October). From 8 December to at least 18 January 2008, up to 11

stayed near Schoorl, Noord-Holland. From 20 December to at least 18 January, also up to 11 stayed near Oud-Leusden, Utrecht, where two had already been photographed on 8 November (but had not been reported since). These two groups represented the first easily twitchable Parrot Crossbills since 1991. On 31 December, two were reported near Huizen, Noord-Holland. Apart from several 10s reported as fly-bys, c 35 birds were identified up to late January. Confusion with Common Crossbills *L curvirostra* having 'Parrot Crossbill-type' flight calls occurred several times and stressed the importance of good photographs, preferably combined with sound-recordings, to secure the identification. This was the seventh invasion winter of this species for the Netherlands. Previous ones were in 1867, 1868, 1877/78, 1887/88, 1982/83 and 1990/91. The two invasions in the 20th century account for more than 90% of all records, with 230 and 320+ individuals, respectively. In other years, Parrot Crossbills have been absent or very rare, with only 15 in 1900-1979 (of which seven in 1963). In 1993-2001, reports were not considered by the Dutch rarities committee (CDNA).

Kumliens Meeuw bij Nieuwpoort Op zondag 6 januari 2008 ging ik met Davy De Groot, Maarten Schurmans, Pieter Vantiegghem en Krista Wettinck een dagje naar de Vlaamse westkust. Het plan was om zee-eenden *Melanitta* te gaan bekijken maar eerst zochten we in de Westhoek nog naar de eerder gemelde Vale Braamsluiper *Sylvia curruca halimodendri* – helaas liet deze oostelijke dwaalgast zich niet meer zien. Op zee zagen we alleen wat zwarte stipjes aan de horizon die wel eens zee-eenden konden zijn, of aalscholvers *Phalacrocorax*... Gelukkig is er altijd plan B: meeuwen! In de IJzermonding bij Nieuwpoort, West-Vlaanderen, genoten we van een wandeling op de promenade. DDG, MS en KW namen de veerboot naar de andere oever terwijl PV en ik wat bleven rondlummelen aan het Westerstaketsel. Na iedere kleuring al drie keer te hebben afgelezen belde PV naar de anderen om te weten waar ze zaten. Ver van ons, zo bleek. Hij belde 10 minuten later weer: 'het wordt straks donker en er zit hier niks en we willen graag nog ergens anders naartoe'. 'Ja ja, straks' was het antwoord. Nog eens 10 minuten later opnieuw een telefoontje van PV: 'Euhm, er staat hier precies een adulte Kumliens Meeuw op het slik!?!'. De drie anderen wisten even niet of we nu zo graag weg wilden dat we dingen begonnen te verzinnen maar keerden toch maar vast terug naar de veerboot. Het was geen verzinzel. Hoewel er in de vroege namiddag aan bijzonderheden alleen twee Pontische Meeuwen *Larus cachinnans* op het slik zaten, bekeken PV en ik later in de namiddag de groep nogmaals en toen kreeg ik plotseling een middelgrote, bleekgrijze meeuw in beeld die stond te slapen. Het formaat, de korte, helder roze poten en de bleekgrijze bovendelen pasten perfect op een adulte Kleine Burgemeester *L glaucoides* maar er was ook duidelijk grijze tekening op de vleugeltoppen. Het zag er wel heel goed uit voor Kumliens Meeuw *L g kumlieni* en we belden voorzichtig enkele mensen. Toen de vogel eindelijk wakker werd en de kop uit de veren haalde, was de de-

terminatie rond: het ronde kopje en de kleine snavel sloten een hybride Grote Burgemeester x Zilvermeeuw *L. hyperboreus* x *argentatus* en leucistische Zilvermeeuw uit. Zoekacties de volgende dagen leverden niets meer op. Indien aanvaard is dit de eerste waarneming van dit taxon voor België.

Er is veel onduidelijkheid over wat een Kumliens Meeuw nu precies is. De literatuur is verwarrend en onderzoek wordt belemmerd doordat de (Arctische) broedgebieden moeilijk toegankelijk zijn en doordat broedgevallen gewoonlijk plaatsvinden op hoge, steile kliffen. Sommige auteurs beschouwen het taxon als ondersoort van Kleine Burgemeester, enkele als een aparte soort en volgens nog andere gaat het om een populatie van hybriden ('hybrid swarm') van Thayers Meeuw *L. thayeri* en Kleine Burgemeester. Hoewel die laatste theorie een goede verklaring lijkt voor de enorme variatie in het venkleed van Kumliens, is deze toch ook misleidend. Er lijkt immers meer aan de hand dan alleen maar hybridisatie. **1** De broedgebieden van Thayers en Kleine Burgemeester overlappen elkaar al ongeveer een eeuw niet meer. Vanaf 1860 kromp het broedareal van Kleine Burgemeester sterk en tegen 1900 broedde de soort enkel nog in Groenland. Thayers broedt in het hoge noorden van Canada en komt sinds 1930 niet meer als broedvogel in Groenland voor. Bovendien was de verspreiding daar steeds beperkt tot het uiterste noordwesten, terwijl Kleine Burgemeester voornamelijk in het zuidelijke deel broedt. **2** Volgens de eerste (voorlopige) resultaten van DNA-onderzoek lijkt Thayers meer verwant aan Beringmeeuw *L. glaucescens* dan aan Kleine Burgemeester (en Kumliens). **3** De huidige broedpopulatie van Kumliens (c 10 000 broedparen) is twee keer zo groot als die van Thayers (4000-6000 broedparen).

4 Kumliens heeft een afzonderlijk verspreidingsgebied, zowel in de zomer als in de winter. Het broedgebied beperkt zich voornamelijk tot de zuidelijke helft van Baffin Island, Canada. Thayers broedt in de noordelijke helft van Baffin Island en verder noordelijk en westelijk. Alleen op Baffin Island lijken de beide broedgebieden aan elkaar te grenzen of enigszins te overlappen. In Groenland zijn tot nu toe slechts twee broedgevallen van Kumliens bekend, dus ook met Kleine Burgemeester is er nauwelijks overlap in broedareal. In de winter trekt Kumliens voornamelijk naar de oostkust van Canada en de VS terwijl Thayers aan de westkust en Kleine Burgemeester vooral in Groenland overwintert. **5** Ecologisch gezien zijn er ook kleine verschillen. 's Winters zijn bijvoorbeeld Kumliens en Kleine Burgemeester meer zeevogel dan Thayers, die sterker aan de kust gebonden lijkt. **6** Het ondersoortconcept, door vele auteurs gebruikt, bepaalt dat een taxon als ondersoort beschouwd kan worden als 75% van de populatie verschilt van minstens 99% van alle andere populaties in één of meerdere kenmerken. Op basis van de kleur van de vleugeltoppen en iris is c 98% van de adulte Kumliens duidelijk te onderscheiden van alle adulte Kleine Burgemeesters en op basis van grootte, bouw en handpenpatroon verschilt adulte Kumliens ook duidelijk van Thayers. In die zin lijkt er geen reden om Kumliens niet als een 'goede' ondersoort te beschouwen. **7** Sommige auteurs hebben weliswaar melding gemaakt van nogal veel gemengde broedgevallen van Kumliens en Thayers op Baffin Island maar lijken het onderscheid tussen beide taxa wat te hebben onderschat. In een studie uit 1986 die hierover rapporteert wordt zelfs doodleuk vermeld dat de gemengde broedgevallen werden vastgesteld vanuit een vliegtuigje en dat enkel vogels 'met even

83 Kumliens Meeuw / Kumlien's Gull *Larus glaucooides kumlieni*, Nieuwpoort, West-Vlaanderen, 6 januari 2008 (Pieter Vantieghem)

bleke vleugeltoppen als Grote Burgemeester' werden getoond als Kumliens! In ieder geval zeggen dergelijke gemengde broedgevallen niets over de taxonomische status van Kumliens. Het lijkt er dus sterk op dat er een stabiele, afzonderlijke populatie van Kumliens is die zichzelf in stand houdt en die mogelijk ooit ontstaan is uit hybridisatie. Of je een dergelijke populatie het beste als een ondersoort kunt beschouwen dan wel een soort in wording, zal verder onderzoek in de broedgebieden moeten uitwijzen. PETER ADRIAENS

KUMLIEN'S GULL On 6 January 2008, an adult Kumlien's Gull *Larus glaucooides kumlieni* was observed and photo-

graphed at Nieuwpoort, West-Vlaanderen, Belgium. It was identified by the combination of size (medium-sized gull), pale grey upperparts and wing, grey markings in the wing-tip, short, bright pink legs, small head en relatively small bill. This combination rules out Iceland Gull *L. g. glaucooides*, leucistic Herring Gull *L. argentatus* or a hybrid Glaucous *L. hyperboreus* x Herring Gull. If accepted, this is the first record for Belgium. The taxonomic position of *kumlieni* is still in discussion but there seem to be enough indications that it is – at least – a valid subspecies, that may once have originated from hybridisation by Iceland Gull *L. g. glaucooides* and Thayer's Gull *L. thayeri*.

DBA-nieuws

DBA-dag in (vrijwel) alle opzichten geslaagd Het aantrekkelijke programma en de afwezigheid van spectaculaire soorten in het veld trokken zaterdag 12 januari 2008 100en vogelaars naar de Dutch Birding-vogeldag in Lunteren, Gelderland. DBA-voorzitter Gijsbert van der Bent bedankte in zijn voorwoord allereerst Vogelbescherming Nederland voor hun financiële bijdrage voor de organisatie van deze dag. Hij deed tevens een oproep aan het publiek begunstiger te blijven van de DBA dan wel begunstiger te worden. Steun van zoveel mogelijk begunstigers is hard nodig om het tijdschrift Dutch Birding en alle andere activiteiten ook in de toekomst te kunnen blijven realiseren. De dag was opgezet in samenwerking met het team van waarneming.nl, dat met veel mensen aanwezig was om tekst en uitleg te geven over hun activiteiten.

Door de beroemde Finse roofvogelkenner Dick Forsman werd het verwachtingsvolle publiek in ieder geval niet teleurgesteld. Dick had zich vastgebeten in de determinatie van een arend *Aquila* die op 6 mei 2007 over Budel-Dorplein, Noord-Brabant, trok. Conclusie: Spaanse Keizerarend *A. adalberti*! De mededeling dat de Bastaardarend *A. clanga* door veelvuldige hybridisatie met Schreeuwarend *A. pomarina* op korte termijn uit Europa verdwenen kan zijn, was wel een domper op de feestvreugde. Dick kwam in de middag nog terug voor een gedegen lezing over herkenning van Oostelijke Zwarte Wouw *Milvus lineatus*.

Fascinerend waren (opnieuw) de beelden én geluiden die Magnus Robb ten beste gaf van diverse 'tubenoses' uit het binnenkort te verschijnen boek *Petrels night and day* van The Sound Approach. Meer deelnemers dan ooit waren er voor de mystery bird-competitie door Rob van Bemmelen en Dick Groenendijk. 'Lest best', want de beide heren houden het voor gezien. Vanaf deze plaats worden ze bedankt voor vele jaren trouwe dienst. Door Lynx Edicions en vrijwel alle standhouders waren prijzen beschikbaar gesteld. De eerste prijs ging naar Menno van Duijn (19 goed van de 26), de tweede prijs naar Nils van Duivendijk (18) en de derde prijs naar Christiaan Brinkman (17). Vijf deelnemers hadden er 16

goed: Arjan Brenkman, Ferry Ossendorp, René van Rossum, Martijn Verdoes en Kees de Vries. Na de 'zware' lezing van Dick Forsman zorgde Dominique Verbelen voor de ultieme namiddaglezing, met een verslag van een 'Ultimate Pelagic' in de Golf van Biskaje, één van de beste gebieden ter wereld om een grote diversiteit aan zeezoogdieren te zien, met daarnaast kans op interessante zeevogels. Dagafsluiter Wim Wiegant voegde weer enkele soorten toe aan de Nederlandse lijst, waaronder de Bageend, de Baggereend en de Baggerst-eend. Helaas werd Wims voorzichtige mededeling vooraf dat hij het Jaaroverzicht op de Dutch Birding-vogeldag niet eeuwig kan blijven verzorgen op de dag zelf definitief: Wim stopt ermee. Hij heeft het 18 keer gedaan en zijn dagafsluitingen zijn een begrip geworden in de vogelaarswereld. Ook Wim wordt vanaf deze plaats erg bedankt voor zijn onmisbare bijdragen. Het zal een zeer lastige taak worden om een opvolger te vinden...

Het aantal stands was door onder andere concurrentie van de Vakantiebeurs iets kleiner dan vorig jaar maar ook nu was er sprake van een kwalitatief hoogstaande vogelaarsbeurs in zakformaat. Congressentrum De Werelt stelde wat bediening, properheid en bereikbaarheid betreft ook voor de tweede keer niet teleur. Gaandeweg de dag werd helaas wel duidelijk dat de beeldprojectie door een verstoorde kleurbalans kwalitatief onder de maat was. Jammer genoeg kon dat toen niet meer worden bijgesteld. Voor volgend jaar zal alles in het werk gesteld worden voor een projectie die recht doet aan de gemaakte beelden. De volgende Dutch Birding-vogeldag vindt plaats op zaterdag 17 januari 2009, uiteraard op dezelfde locatie. GIJSBERT VAN DER BENT

DBA/Vogelbescherming-fonds Op de Dutch Birding-vogeldag in Lunteren, Gelderland, werd een fonds gepresenteerd dat de Dutch Birding Association en Vogelbescherming Nederland (VBN) samen hebben opgericht. Beide organisaties brengen jaarlijks een totaalbedrag van EUR 5000 bijeen. Met dit relatief bescheiden bedrag kunnen kleinschalige en onze doelgroep aan-

sprekende vogelprojecten worden uitgevoerd in met name ontwikkelingslanden. VBN heeft uiteraard een hele waslijst projecten; overal op aarde zitten de vogels in de knel. De DBA kiest daar projecten uit die allereerst natuurlijk goed moeten uitpakken voor de vogels maar die ook 'des DBA's' moeten zijn; met bijvoorbeeld aansprekende soorten, onderzoek/speurtochten naar endemen, het populariseren van het vogels kijken als hobby of vertalingen van literatuur/vogelgidsen. Over de projecten die voor het gezamenlijke fonds worden uitgekozen wordt bericht in het tijdschrift *Vogels* en in *Dutch Birding*.

Vorig jaar is op de DBA-dag geld ingezameld voor een project in een van de top-IBA's van Brazilië: Boa Nova. Onderzoek, kennisoverdracht en bewustwording van de lokale bevolking zijn hier de sleutelwoorden, waarbij de prachtige Bahiamiervogels *Rhopornis ardesiacus* als symbool fungeren van het te beschermen gebied. GJSBERT VAN DER BENT

Jan Wierda Trofee Om serieuze jaarlijsters te stimuleren is op de afgelopen Dutch Birding-vogeldag de *Jan Wierda Trofee* ingesteld. Jan Wierda is de houder van het record van 339 soorten in één jaar (2000). Hij verbindt

zijn naam aan deze wisseltrofee, waarbij het de bedoeling is dat de prijs van naam verandert als zijn record verbroken wordt. Op de vogeldag werd de prijs door DBA-voorzitter Gijsbert van der Bent uitgereikt aan de helaas afwezige Peter de Vries. Peter deed afgelopen jaar een vergeefse poging om het record van Jan te verbreken maar kwam wel tot een zeer verdienstelijk aantal van 334 soorten. Bovendien deed Peter van zijn pogingen op zeer onderhoudende wijze verslag op onder meer de Dutch Birding-website www.dutchbirding.nl. GJSBERT VAN DER BENT

Dutch Birding-vogelweek bouwt af Over de invulling van de traditionele Dutch Birding-vogelweek op Texel, Noord-Holland, in oktober van dit jaar kan nog geen nadere informatie worden gegeven. Wel lijkt het vrijwel zeker dat de week wordt ingekort tot een (lang) weekend, waarschijnlijk rond zaterdag 18 oktober 2008. De vogelweek als instituut bestaat al sinds 1981. In al die jaren heeft het zoeken naar zeldzaamheden op de Waddeneilanden in het najaar, wat de vogelweken beoogden te stimuleren, een enorme vlucht genomen. Binnenkort zal uitsluitel gegeven worden over invulling en programma. GJSBERT VAN DER BENT